

MARKO VIDOJKOVIĆ

E BAŠ
VAM HVALA

Smrt bandi –
sloboda Jugoslaviji

Marko Vidojković
E baš vam hvala

OD ISTOG AUTORA

Urednik

Priče s dijagnozom

Bog ti pomogo

Đavo je moj drug

Kandže i Kandže 2

Sve crvenkape su iste

Copyright © 2017, Marko Vidojković

Copyright © ovog izdanja 2017, LAGUNA

Knjiga br. 61

1

„Deco, kao što znate, u ponedjeljak je Prvi maj, Međunarodni praznik rada, ne ide se u školu sve do srede, a danas je sa nama drug Mirko Šipka.“

Učiteljici Marini crveni uvojci upadali su u oči, a ona ih je desnom rukom sklonila iza uva odmah pošto je završila rečenicu. Čim je nastavila da govori, oni su joj, međutim, ponovo upali u oči. „Drug Šipka nam je došao u goste da bi vam govorio o svom poslu. Deco, drug Mirko, naime, ima veoma zanimljivo radno mesto! Slobodno ga pitajte šta god želite.“

Izgovorivši to, sklonila je kosu iza desnog uva, a jedan debeli podigao je ruku. Pravo malo bure sala, s kovrdžavom riđom kosom, u plavoj učeničkoj kecelji, kakve moja generacija nije nosila. „Druže Šipka“, zapištao je, „da li je vaš posao zanimljiv kao i posao Miličine mame? To je ona pegava što sedi pored prozora...“ „Miladine“, prekinula ga je Marina, „nismo ovde da bismo se sprdali!“, a deca su se na njenu poslednju reč upišala od smeha. „Dosta, dosta, to uopšte nije toliko smešna reč koliko se sad dernjate.“

Ceo razred se kliberio, pegava Milica se sva postidela, a ja sam sačuvao pribranost. Zapravo, uživao sam. Odluka da nemamo dece bila je jedna od najboljih koje smo moja supruga Tijana i ja doneli. „Druže Miladine...“, izgovorio sam, namerno napravivši pauzu kako bi klinci mogli da se nasmeju, međutim, niko nije ni zucnuo, „... nemam pojma čime se bavi Miličina mama, tako da ne umem da odgovorim na tvoje pitanje.“

„Miladine, postavljalj samo svrsishodna pitanja, nemoj večito da izigravaš odeljensku budalu“, opomenula ga je Marina, a odeljenje se na ovu opasku ponovo grohotom nasmejalo. Jebote, kakvi mali krelci. Da li je moguće da se ništa nije promenilo još od 1984, kad sam bio u njihovim godinama. Jedino te uniformice, i ti tableti na njihovim klupama. I to ne baš kvalitetni, gorenje iz 2014. Mogli su deci da daju obod ili El Niš, ali *Gorenje* je posrnulo u borbi s

inostranom konkurencijom, pa je dobilo subvencije od Saveznog izvršnog veća da svoje uređaje uvali osnovcima.

Nije išlo. Lepo sam joj rekao da nisam ja za ta sranja, ali ona je insistirala i, eto, glumio sam budalu pred nerazumnom dečurlijom, osokoljenom jugoslovenskim školskim sistemom, u kome su oni zapravo bili gazde svog obrazovanja, sve dok su se držali pionirske zakletve. Prvi se jebeni Miladin nije pridržavao zakletve, pre svega stavki da će poštovati starije i biti veran i iskren drug. Marina se malo nagla da skloni uvojak kose, ovog puta kako treba, a u mene su iz njenog dekoltea gvirnule dve sise, veličine zlatnog delišesa, u belom brushalteru.

„Druže Mirko“, obratila mi se, a ja sam podigao pogled na njene smeđe oči, „Miličina mama je glumica u Dečjem pozorištu 'Boško Buha', tako da s njom ne možete da se merite. No počnite već jednom da govorite, nemamo ceo dan.“

Klinci su izgubili strpljenje, počeli su da se došaptavaju, a u meni je splasnuo i poslednji tračak entuzijazma.

„Dobro. Deco, ja radim u Saveznom sekretarijatu za unutrašnje poslove...“

„Milicajac!“, oduševljeno je kliknuo plavušan iz druge klupe.

„Nisam milicajac“, odgovorio sam staloženo, a oni su krenuli da negoduju. „Radim kao istraživač u Upravi za analizu neobjašnjivih fenomena“, ispalio sam sve svoje adute, pomiren sa činjenicom da ovi novi klinci neće pasti na dupe zbog toga, kao što sam ja nekada padao na dupe pred avanturama Martija Misterije i Dilana Doga.

2

Kao što sam i pretpostavio, uopšte ih nije dotaklo ono što sam izgovorio. Pogledao sam Marinu, a ona je slegla ramenima, što joj je dekolte učinilo za nijansu dubljim. Jedna s kikicama, iz pretposlednje klupe, podigla je ruku.

„Druže Šipka, šta su to neobjašnjivi fenomeni?“, zapijukala je.

„To su fenomeni za koje nauka nema objašnjenje.“

„Kako to? Zar jugoslovenski naučnici nemaju objašnjenje za sve?“

„Jugoslovenski naučnici jesu najbolji na svetu i znaju više nego njihove kolege iz Evropske unije, Amerike, Rusije i Kine zajedno. Ali ima nekih fenomena za koje čak ni naši naučnici nemaju objašnjenje.“

Spopala me velika teskoba, pošto sam pretpostavio šta će me sledeće pitati, a zapravo se, na svom radnom mestu, za ovih petnaest godina, nisam susreo ni sa jednim fenomenom koji nauka ubrzo nije objasnila.

„Pa dajte nam neki primer neobjašnjivog fenomena!“, zaječala je malecka, a ostali su me drsko gledali, osetivši da je moja pretpraznična poseta bila zapravo šarena laža.

„Dajte nam primer, dajte, dajte!“, zagrajali su i drugi.

„Mir, deco!“, intervenisala je Marina, a deca su učutala. „Jasno je da je vaš današnji gost na društvenoodgovornoj poziciji i da ne može sva svoja saznanja da podeli ni sa mnogo ozbiljnijima od vas. Ali neka saznanja može, je li tako, druže Šipka?“

Pogledala me je. Želela je da lažem, a ja nisam bio vaspitan da lažem. Naročito ne one na kojima ostaje budućnost.

„Tako je, drugarice Marina. Eto, jednom smo imali slučaj da se u istočnoj Srbiji, nedaleko od Boljevca, pojavio takozvani drekavac...“

Klinci su ponovo počeli da se smeju, i to svi uglas, grohotom. Eto drekavaca, i to pravih, koji će naslediti sve za šta su se naši preci krvavo borili. I možda čak sve to razjebati. Osvrnuo sam se. Iza mene, iznad bele table po kojoj su deca žvrljala raznobojnim markerima, stajala je Titova slika, u plavoj uniformi i s pogledom uprtim u daljinu.

„Deco, drekavac je čudovište“, zastao sam, a oni su izbečili oči, jer ipak su bili samo deca, „koje se, po paganskoj mitologiji, pojavljuje u zabitim krajevima. Kada padne noć, drekavac počinje da se dere, a svakoga ko izađe napolje pojede. Naročito voli da jede decu.“

Gledali su, čas u mene, čas u učiteljicu, napeto iščekujući.

„Jasno je da su to narodne izmišljotine, ali ako negde neko prijavi drekavca ili nešto tome slično, vešticu ili vampira, moja Uprava će to da istraži.“

„Ako su izmišljotine, šta ima da istražujete?“, javila se ona ista mala.

„Milicija je zadužena da proveri da li je takva vest lažna, a onda i da kazni onog ko je širi. Međutim, ako patrola ne može sa sigurnošću da utvrdi da je vest lažna, onda slučaj prelazi u nadležnost moje Uprave“, izgovorio sam polunadrkano, što ju je konačno malo obuzdalo.

„I šta je bilo?“, upitala je, sada pomalo uplašena od mogućnosti da se u nekoj vukojebini zaista krije drekavac.

„Patrola je utvrdila da je vest bila plasirana od strane jedne penzionerke željne pažnje. Dobila je pažnju države u vidu novčane kazne od sudije za prekršaje.“

Odeljenje je negodovalo nezadovoljno raspletom, a ja sam se nasmejao, ponovo na silu. Informacija o drekavcu se zaista pojavila pre nekih pet godina, a ispostavilo se da su turisti iz Švedske, zajedno sa babom koja ih je ugostila na Staroj planini, pušili travu do koje su došli putem zvanične distribucije, babu pukao loš trip, pa joj se učinilo da čuje drekavca. Kad se malo povratila, priznala je da je najverovatnije čula rikanje krava iz štale. Milicioneri su nam, najpre, po službenoj dužnosti, javili šta se dešava, a pola sata kasnije javili su i da je reč o lažnoj uzbuni. Sutradan, kada smo došli na posao, drekavca nismo ni pomenuli.

3

„Priču o drekavcu si izmislio, naravno?“, smejala se Marina, kada smo, pošto je zvonilo za mali odmor, izašli iz učionice.

„Jok, eno ga drekavac, i dalje slobodno luta šumama. Ne znam koji mi je bio da uopšte dolazim, bolje da je došla Tijana, da im priča o lečenju autizma kanabisovim isparenjima.“

„Ha, pa bila je Tijana još u prvom razredu, odmah posle sistematskog“, nežno me gurnula laktom. „Pričala im je kako smo jedina zemlja na svetu u kojoj je rak skoro iskorenjen. Za ove tri godine dovlačila sam im kurtu i murtu, da ih zabavljaju svojim pričama s posla. Eto, sad si i ti došao na red i hvala ti što si pristao, baš sam razbijala glavu oko toga koga da im dovedem za Prvi maj.“

„Smrdim u Upravi godinama i ništa. Čak ni jedan jedini NLO! Sve može da se objasni u ovoj jebenoj zemlji, jebala ih nauka. A kako sam se samo palio da ću biti jugoslovenski Foks Molder. Pa čak i prvih pet godina od zaposlenja. Pa i narednih deset. A onda sam prestao da se nadam. Duhovi ne postoje, vanzemaljci spadaju u objašnjive pojave, a čudovišta – retki relikti primitivizma u najzabitijim krajevima od Vardara pa do Triglava, i to najčešće kao nuspojava alkoholizma, koji u ovoj zemlji očigledno nikada neće biti iskorenjen“, gundao sam, probijajući se kroz srećnu, drečeću decu.

„Hajde, šta mračiš. Zamisli da stvarno naletiš na nekog demona, ili duha, šta bi bilo?“

„Svakako bi bilo nešto zanimljivo, za promenu.“

„A je l' ćeš tako i večeras da pričaš, kad obučem ono crveno, čipkano...?“, rekla je i digao mi se. Ubacio sam desnu šaku u džep ne bih li ga nekako namestio, da ostane neprimećen među pionirkama i pionirima.

Izašao sam iz školske zgrade u jedanaest časova. Prolećna kiša, koja je neprekidno padala poslednja tri dana, konačno je stala, ostali su samo oblaci. U OŠ „Vuk Karadžić“, igrom slučaja, išao sam i ja, a i moj ćale. Dvorište je bilo pod kompletnim video-nadzorom, izbrojao sam šest kamera, samo na putu od školske zgrade do Dalmatinske. Umesto crnih metalnih rešetki, na koje su se deca nabadala kad sam

ja bio jedno od njih, školsko dvorište bilo je ograđeno pleksiglasom. Nije izgledalo loše, ali nisam bio ni nešto presrećan. Spolja je delovalo kao lepa, uređena škola, ali unutra je vladala anarhija i to kao deo nastavnog plana. Tog što je smislio da nove generacije ne treba u startu disciplinovati jasnom lekcijom o tome na kakvoj je patnji izgrađena naša domovina, trebalo je zatvoriti na jedan dan sa njima, da i lično malo propati.

Prošetao sam se do Ulice Čarlija Čaplina, gde se moja službena zastava 1001 punila strujom. Metalik crvena, kao naš stojadin, kad sam bio dete. Ištekao sam kola iz struje, otvorio vrata i seo unutra. Pritisnuo sam dugme i elektromotor je zazujao. Bila je to fora *Zastavinih* inženjera, pošto je auto zapravo bio nečujan. Pritisnuo sam naredno dugme i pustio muziku. Pametni mobilni telefon obod Cetinje OC300xi bio je bežičnim putem priključen na kola i ova dva čuda jugoslovenskog inženjeringa su se bez greške podržavala.

„Druže Šipka, evo oprao sam ga malo dok nisi bio tu...“, prepao me je Gagi, s kojim sam nekad išao u odeljenje, a koji je, poput ostalih Cigana u Jugoslaviji, uživao u bezgraničnoj socijalnoj pomoći.

„Kakav drug Šipka, šta te spopalo, što me ne zoveš po imenu? I što si ga prao, zar ne vidiš da se cakli? Specijalni vosak za kola iz Velike Kladuše, caklio bi se i da na njega pada blato.“

„Mirko“, približio se sasvim prozoru, a ja sam se malo štrečno, „neki nemir je ušao u mene. Ustanem ujutru i neopisiv strah krene mi kroz telo, sve ovako ispod kože, kao da milion mrava mili. Milion zlih mrava...“

„Šta ti je, bre? Nisi valjda duvao lepak, to su fore iz prošlog veka!“

„Ne, ne! Strejt sam kao lenjir, dede mi pokojnog! Ustanem, ne mogu ni televiziju da gledam, žena kaže idi napolje, izduvaj se, i ja izađem i vidim tvoj auto i... otišao kući po krpu i deterdžent i eto...“

„I je l' ti sad lakše?“

„Nije, brate Mirko. Nije!“, zgrabio me za lakat, a ja sam izgubio strpljenje.

„Skokni do Palmotićeve, malo da popričaš s doktorom“, otrgnuo sam se njegovom stisku. „To ti je od nerada. Odlepio si jer uživaš u životu. Nek ti prepíše neku dobru vutru ili se negde zaposli. Zbog takvih lenčuga moramo da uvozimo radnu snagu iz Čehoslovačke!“

„Ne, brate Mirko, ovo je nešto drugo, nema tog leka koji može da mi pomogne. Veliko zlo se sprema, a imaj u vidu da mi, Cigani, nikad ne grešimo kad je reč o predosećajima.“

„Okej, kad ti se poslednji put ovo desilo?“, počeo sam da gubim strpljenje.

„Još kad smo bili deca, u proleće osamdeset devete. Čitav mesec pre nego što su Novi narodni heroji izginuli, bog da im dušu prosti...“, prekrstio se, što me je nateralo da se namrštim. „Svakog jutra sam se budio obliven znojem. Glasovi su mi se javljali, glasovi koji su mi pričali o smrti, o bedi i propasti... Toliko sam odlepio da sam sedmi razred ponavljao zbog toga!“

„Da, sećam se.“

„I kad su drugovi Novi narodni heroji izginuli, odjednom je sve prestalo! Bio sam ubeđen da sam predvideo njihovu tragičnu smrt, a baba mi je rekla nisi ti ništa predvideo, i juče i prekjuče i danas si samo osetio ono što se negde tamo zbiva.“

„I sad ponovo osećaš to isto?“

„Sad je gore. Tad sam bio dete.“

4

Odvezao sam se Takovskom do Skupštine, gde sam ušao u tunel koji je vodio u podzemnu mrežu auto-puteva, građenu od 2000. do 2010, kojom je, uz tri linije metroa, izgrađene krajem devedesetih, Beograd bio zauvek lišen saobraćajnih gužvi. Podzemni auto-putevi vodili su od Skupštine zapadno ka Novom Beogradu, južno ka Banjici i jugoistočno ka Konjarniku. Skrenuo sam na prvom račvanju u A1, koji se nadalje delio u šest pravaca, ka Novom Beogradu i Zemunu. Obično sam išao ulicama i mostovima, uživajući u nadzemnoj vožnji, ali sada sam žurio natrag u kancelariju. Skrenuo sam u A3, vozio do Saveznog izvršnog veća, zatim sam, na ulasku u tunel A33, prislonio identifikacionu karticu na čitač, rampa se podigla, pa sam nastavio dalje do liftova za kola, koji su vodili ka službenim garažama, prokopanim dva sprata ispod zemlje. SSUP se nalazio u Ulici kneza Miloša, a jedino se moja Uprava nalazila na Novom Beogradu, zato što je formirana tri godine posle ostalih.

Otišao sam do svoje kancelarije. Đuro, kolega istraživač, nije bio unutra. Zaposlio se u Upravi za analizu neobjašnjivih fenomena, 2008, kada je u penziju otišao njen osnivač, drug Jovan Majstorov – čika Joca. Osim Đura i mene, u takozvanoj „trinaestoj“ bile su još samo šefica Bojana i njena sekretarica Ljubica, u kancelariji pored naše.

Uključio sam *Obodov* laptop i okrenuo se ka prozoru. Kancelarija je gledala na Bulevar Novih narodnih heroja, iza koga se nalazilo Veliko ratno ostrvo, iza kog se nalazio Dunav, iza kojeg su se, na njegovoj levoj obali, pomaljale dve ogromne šake od kamena, spomenik članovima Predsedništva SFRJ i predsednicima republika, koji su izginuli u avionskoj nesreći, trećeg juna 1989. Avion u kome su se nalazili odmah po poletanju sa surčinskog aerodroma se srušio, baš tu gde se sada nalazi spomenik. I dalje se dobro sećam tog ludačkog dana. Bio je čas OTO-a, treći u prepodnevnoj smeni, testerisali smo šperploče, kad se odjednom začula grmljavina mlaznih motora. Skočili smo sa stolica, istrčali na prozore, ali ništa se nije videlo. Samo se čula buka aviona, a nekoliko sekundi kasnije

odjeknuo je gromoglasan prasak, od kog se sve zatreslo. Polegali smo na patos, a nastavnik Boža izvadio je pištolj i dreknuo: „Atomski sleva!“ Stajao je s oružjem u vazduhu, u ulozi komandanta naše novoformirane postapokaliptične odeljenske čete, a mi smo drhteći ležali na trbusima. Pošto se, ni kroz dva minuta, nije ništa desilo, osim što su sirene hitne pomoći, milicije i vatrogasaca vrištale Takovskom, nastavnik Boža je zadenuo pištolj natrag za pojas i izgovorio: „Kućama.“

A kod kuće, na sva tri kanala, ista vest: srušio se avion u kome su bili svi članovi Predsedništva SFRJ i svi predsednici jugoslovenskih republika, i to baš kada su poleteli ka Dubrovniku, na prvi, i to tajni, sastanak o budućnosti zemlje. Keva i ćale su nedugo potom došli, svako sa svog posla, uplakani. Mislili smo došao je kraj. Ko će da brine o zemlji ako je celo rukovodstvo izginulo? Srećom, predsednik SIV-a Marković i vojni vrh nisu bili u avionu, pa se stradanje Novih narodnih heroja pretvorilo, kako je pisalo u istorijskim udžbenicima, „u signal jugoslovenskim narodima da se trgnu iz reakcionarne apatije, te da smognu snage za još jedan veliki napor kako bi nastavili putem bratstva i jedinstva i ekonomskog napretka, pod senima šesnaest mučenika, njihovih sekretara i sekretarica, te članova posade boinga 737-300, koji su u to ime položili svoje živote“.

Gledao sam ka crnim rukama, dlanova okrenutih ka nebesima, koje su, što su ih sunčevi zraci više obasipali, delovale još crnje, kada je u kancelariju banuo Đuro.

„Gde si, sokole!“, lupio me je presavijenom *Borbom* po ramenu. „Jesi li ispričao deci kako nam je zanimljivo na poslu?“

Imao je brkove, kao i ja, samo što su moji bili u fazonu Prleta iz *Otpisanih*, a njegovi više u fazonu Save Kovačevića, nakostrešeni i čupavi. Bilo mu je četrdeset godina, kao i meni, diplomirao je prava, kao i ja, samo ne u Beogradu, nego u Titogradu. Govorio je ekavicom, ali mu je crnogorski naglasak ostao.

„Jeo sam govna kako smo imali dojavu o drekavcu.“

„Ha-ha, kakvu dojavu?“

„O drekavcu. Znaš valjda šta je drekavac?“

„Vidi“, seo je za svoj sto i prešao rukom preko brkova, što ih je za tren spustilo sasvim preko njegovih usana, „neko ovde mora i

budalaštinama da se bavi. To si ti. A ja sam tu da pazim da smanjiš doživljaj.“

„Kako te samo ne mrzi da budeš toliki smarač?“

„Bolje smarač nego budala. Da li se sećaš kako si ono pre četiri godine bio ubeđen da si našao izvor ektoplazme u Vinči? Samo se toga seti!“

„Sećam se, ali...“

„Videli seljaci da im se u jednu baru skuplja nekakvo čudo, a ti odmah ektoplazma! Otišao si na teren samoinicijativno, nikome se nisi javio! Došô čovek nazad u kancelariju, viče nosim uzorak, nosim uzorak, u tegli nosiš onaj otrov, i tebe i sebe i službene prostorije smo četiri dana dekontaminirali!“

„Kako sam mogao da znam da su ovi iz Osme uprave zasrali u Vinči! Je l' moja krivica što im je nuklearni otpad probio na trideset metara od pijace?“

„Tvoja je krivica što nikog nisi pitao da ideš na teren, što se nisi posavetovao s drugim delovima Službe, samo si otišao, kao budala skupljao plutonijum u teglu i mene i šeficu ozračio! Kud te tad ne otpustiše, pih! To je sve zbog tvog starog, svaka njemu čast, dobar je radnik Službe bio, ali ti, rđo, ni ovaj najjadniji posao od svih ne radiš kako valja. Ej, nemoj da se duriš, Đuro samo istinu priča, za tvoje dobro!“

5

Stajao sam među nekakvim odvratnim zgradama. Nikada u životu takvu gradnju nisam video. Možda u Albaniji. Ne, ni u Albaniji. Bilo ih je četiri, sve po pet spratova, zarđalih oluka, zarđalih limenih krovova, ojedenih žućkastih fasada. Spoljne jedinice klima-uređaja, kakve se koriste, recimo, u Somaliji, bile su nakaradno ugrađene u svaku stambenu jedinicu. Nikada odvratniji urbani nemar nisam video. U neposrednoj blizini bila je šikara prepuna korova visokog preko metar. Bilo je i kola, uparkiranih u blizini. Razdrkani polovni zagađivači vazduha, sa početka veka, uglavnom nemačkog porekla. U desnoj ruci držim tetejac. Jebote, to je još samo moj ćale smatrao za pištolj. Taman sam zakoračio ka jednom crnom golfu četvorci, razdrkanom govnetu takoreći, da proverim broj tablica, a neko me je potegnuo za levu nogavicu. Okrenuo sam se. Klinac, star možda osam ili devet godina, u kretenskom duksu s motivom Spajdermena, đubretu koje se moglo videti možda samo među decom turista iz Bugarske, blenuo je u mene, plačnim, plavim očima, koje su me, ko zna zašto, asocirale na klanje svinja. Osetio sam strah kakav nikada ranije nisam osetio, a kada je taj mali izgovorio: „Tata“, toliko sam se uspaničio da sam izlaz iz užasa pronašao tako što sam ispalio sebi hitac u desnu slepoočnicu.

Ležao sam na krevetu, a Tijana je ležala desno od mene i igrala igricu na mobilnom.

„Lud si što ne uzmeš jedan ovakav“, rekla je. „El Niš je zakon. Gle, tapneš ovde i, opa, povezan je sa televizorom. E, a vidi kakva mu je kamera, vidi, trideset megapiksela, može da zumira do Marsa“, insistirala je i sevnula blicem ka meni. Zatim je pogledala svoje delo i namrštila se. „Mišonjo, baš si grozno ispao. Šta nije u redu?“

„Sve je pod kontrolom“, izgovorio sam neuverljivo.

„Ružno si sanjao? Nisam ni provalila da si zaspao. Mislila sam da gledaš Đokovića.“

„Nisam ni ja provalio... da sam zaspao...“, mucao sam, gledajući oko sebe unezvereno.

„Nema gorih košmara od onih posle ručka. Nije trebalo onako da se odvališ od graška“, zacvrkutala je i cmoknula me u čelo.

„Jebô me grašak...“, promrmljah, sada već srećan što sam budan i što sam živ i što imam ovako divnu suprugu, pedijatra u Domu zdravlja „Stari grad“, članicu Saveza komunista, još uvek devojkicu takoreći, s obzirom na to da je bila deset godina mlađa od mene.

„E, tako, to hoću da vidim – osmeh!“, uhvatila me za ramena i poljubila, ovog puta u usta. Ipak, san je bio toliko realan da nisam mogao da odolim da mu se ne vratim, sad kad sam bio na bezbednoj udaljenosti od njega.

„Spavao sam“, rekao sam naglas, pogledavši vreme na mom mobilnom, „jedva pet minuta.“

Tijana je odložila svoj telefon na krevet i odlučila da me ispoštuje. Ispitivački me gledala, velikim smeđim očima.

„Sanjao sam neko odvratno mesto... Neke zgrade... Ne umem ni da ih opišem... Nigde takvo nešto nisam video...“, sav sam se preznojio pokušavajući da nađem prave reči. „Ovaj... I neki klinac je bio tu, odvratan bugarski klinac, mislim, i onda sam se upucao iz tetejca.“

„Vidi ovo...“, oprezno me je dodirnula kažiprstom po desnoj slepoočnici, a ja sam dreknuo. Peklo je. „Čoveče, jebote...“, izgovarala je zblanuto, a ja sam ustao i otrčao do ogledala u predsoblju. Desna slepoočnica bila mi je obeležena malom okruglom opekotinom.

Bezbroj puta smo jedno drugom prepričavali snove, oduševljeni time što su bili jedna od retkih nerešenih životnih misterija, a dešavalo se da sanjamo i neke za koje smo bili ubeđeni da nešto predviđaju. Nijedan ništa nije predvideo, osim što je Tijana svoju babu tri nedelje pre njene smrti sanjala kako presađuje šljivu, što je, po narodnom verovanju, smrt čista kô suza. Ipak, tri nedelje je bio predug period da bismo taj san bez sumnje svrstali među predviđačke. Bilo je to i sada ovo. Zaključili smo da sam najverovatnije samog sebe ogrebao u snu, a da ona to nije primetila, opčinjena svojim mobilnim i, eto, tako je nastala ta okrugla rana, koja je pekla kao sam đavo.

Otišla je u kupatilo, a ja sam u papučama odšetao u kuhinju i iz nje izašao na terasu. Stanovali smo u društvenom stanu koji sam 2006.

dobio od Sekretarijata. Nalazili smo se na četvrtom spratu, tačno preko puta hotela *Jugoslavija*. I dalje je napolju bilo tmurno, sa temperaturom od desetak stepeni. Kao da nije maj nego novembar, jedino su bujne zelene krošnje odavale u kojem smo godišnjem dobu. Desno, u daljini – crne šake, zjape iz zemlje. Stresao sam se.

Dole, na ulici, ni deteta, a bilo je jedva šest posle podne. Svi su, nakon posla, ili škole, otrčali kućama, da bulje u telefone. Odjednom, na terasu je sletela vrana. Sletela je na sims, napravila tri koraka prema meni i zaustavila se. Zapanjeno sam je gledao kako kljunom čisti perje, pošto se takav izostanak opreza uopšte nije uklapao u uobičajeno ponašanje pripadnika tog ptičjeg roda. Prvo košmar, onda rana na glavi, sad vrana na terasi... Šta bi sada trebalo da se desi? Da mi se vrana obrati? To bi bilo previše, to bi značilo da i dalje sanjam.

„Mrtav si“, rekla je vrana i ja sam se sledio. „Mrtav si“, ponovila je i odletela, a ja sam se trgnuo.

Ležao sam na krevetu, a Tijana je ležala desno od mene i igrala igricu na mobilnom. Opipao sam desnu slepoočnicu. Peklo je do jaja.

6

Tijana se ništa manje od mene nije ložila na paranormalne pojave, štaviše, upravo to nas je i spojilo. Upoznali smo se na Salašu 1943, kraj Novog Sada, u jesen 2006, na žurci koju je DIP „Dnevnik“ organizovao povodom dvadeset godina od izlaska prvog broja *Dilana Doga*. Ja sam, može se reći, tamo bio po službenoj dužnosti. Nekome je palo na pamet kako bi bilo zgodno na slavlje pozvati pandura koji se bavi natprirodnim pojavama, i ja sam, bez obzira na to što sam se pomalo osećao predmetom sprdnje, uz dozvolu nadređenih, tamo otišao. Na proslavi sam upoznao Tijanu, koja se preko omladinske zadruge zaposlila kao konobarica na salašu samo da bi prisustvovala toj žurci. Toliki je fan Dilana Doga bila. Čika Milan, njen ćale, izdejstvovao joj je preko svojih veza u CK taj sezonski posao. Bukvalno sam udario u nju dok je nosila poslužavnik sa čašama punim *jupija* i *kokte*, zamalo da se sve prospe, ali se, čudom, nije prolila ni kap... i od tada smo bili nerazdvojni.

„Deco“, rekla je moja supruga, izvadiвши plastičnu okruglu kutijicu iz torbe, „ovo je sasvim novo. Stiglo jutros iz Velikog Trnovca.“

„Uvek nas obraduješ nečim!“, uskliknula je Marina i protrljala ruke.

„Ja sam vaša dobra vila“, uzvratila je Tijana.

„Motaj, šta se praviš važna?“, promrmljao sam, osetivši se pomalo inferiorno, a Marina me je lupila kažiprstom po desnoj slepoočnici, na kojoj je sada stajao četvrtasti flaster.

„Ne razgovaraj tako sa našom dobrom vilom“, upozorila me je, a Tijana joj je bacila kosku, držeći u zubima kartončić.

Marina je pre dve godine odvela svoje prvake u DZ „Stari grad“ na sistematski, a Tijana, koja je bila dežurna, rekla joj je iz čista mira: „Vi morate da dođete kod mog muža i mene na večeru.“ I ona je nekoliko nedelja kasnije došla i, dok sam se ja snašao, njih dve su se ljubile. Marina je bila naša jedina ljubavnica, a ona, osim nas dvoje, nije imala nikog.

Otkako je 1995. marihuana legalizovana, mogao si da poseduješ i trošiš koliko i kako hoćeš, a sve je dolazilo iz Socijalističke

Autonomne Pokrajine Kosovo, s čijim je rukovodstvom napravljen sjajan ekonomski aranžman, u korist Kosova i ostatka Jugoslavije. Proizvođači, redom albanski privatni preduzetnici, sve što je zasađeno i pobrano skupljali su u zadrugama, a državi nisu plaćali porez na promet, već na proizvodnju. Tako je sva marihuana koja je okolo prodavana već bila oporezovana, a pošto su kosovski i makedonski Albanci držali monopol i na uzgajanje i na prodaju, nikakvih problema sa lakim drogama više nije bilo.

Počelo je kao i obično: duvali smo, na velikom bračnom krevetu u našoj spavaćoj sobi. Sa El Niš DVD multiplejera, preko gromoglasnog RIZ pojačala i zvučnika, pustio sam „*Drugi album*“ Šarla Akrobate iz 2006. Svaku seansu s učiteljicom, a dešavale su se u proseku dvaput mesečno, doživljavao sam kao nezasluženu čast.

„Jeste primetili“, oglasila se Marina, „kako u Jugoslaviji, još od avionske nesreće, jedva da ima dobre muzike?“

Dođavola, kakva riba. Pogledao sam Tijanu, a ona mi je namignula.

„Tako je u celom svetu“, uključila se moja žena. „Rokenrol je svuda mrtav, pa tako i kod nas. Ima doduše dobrih repera...“

„Uf, ne znam baš“, na tren se uzrujala Marina, „žive u najboljoj zemlji na svetu i seru kako im nešto ne valja. Ne može rep da prođe u sredini u kojoj je sve super.“

„Možda je zato i rokenrol umro“, oglasio sam se, napokon. „Zato što živimo u najboljem mogućem društvu u ovim istorijskim okolnostima.“

Ova rasprava je prekinuta tako što je Tijana najednom prišla Marini, stavila šake na njene obraze i počela da je ljubi. Kao i obično, trebalo mi je malo da se naviknem na taj prizor, a kad sam se kroz tridesetak sekundi pridigao i prišao Marini s leđa, zazvonio mi je mobilni. Bio je to Đuro, znao sam, jer je zvonila *Huči, buči, Sutjeska*. Dohvatio sam telefon i javio se.

„Da!“

„Šifra Balinovac!“, uzviknuo je i prekinuo vezu.

Gledao sam zapanjeno u telefon, sada već mračan i nem, češući se po flasteru, ispod koga je istovremeno i peklo i svrbelo.

„Šta je bilo, Mišiću-Pišiću?“, pitala je Tijana.

„Šifra... Balinovac...“, promućao sam.

„Kakva je to šifra?“, bila je radoznala Marina, koja se, videvši da se akcija prekida, premestila u turski sed. Nisam mogao da ne primetim savršene zareze koji su joj se pojavili na gotovo ravnom stomaku, kad se nagla napred, oslonjena laktovima na kolena.

„Imamo neobjašnjiv slučaj, prema Pravilu službe, moram odmah da se javim u SIV.“

Dok sam se ispišao i vratio u sobu da se obučem, njih dve su ponovo počele da se vaćare. Kad sam obuo i poslednji deo odeće, levu čarapu, Tijana je ustala, gola, znojava, plavokosa i sisata, da me isprati.

„Briši, Mirko Šipka, istraživaču natprirodnog“, trepnula je. „Nemoj da brineš za nas dve.“

„Možda je vežba“, rekao sam.

„Prva vežba za petnaest godina? Teško.“

7

Zaključak Saveznog izvršnog veća iz 2009. povodom 20 godina od pogibije Novih narodnih heroja kaže: „Ekonomске reforme kojima je SFRJ ustanovila tržišnu jednakost i podjednak tretman privatnih i društvenih preduzeća, pojačane jednopartijskim delegatskim sistemom, dovele su do vrtoglavog razvitka u svakom smislu. Velika nesreća Novih narodnih heroja osvestila je sve narode i narodnosti, sve radne ljude i rodoljube, a prolivena krv onih koji su imali nameru da nas odvedu u bolje sutra dovela je do vraćanja poverenja u Jugoslaviju i napredne socijalističke ideje, koje su našu zemlju vodile u svetlu budućnost još od kraja Drugog svetskog rata. Posle decenija muka i truda, konačno smo stigli tamo kuda smo i krenuli. Postali smo društvo sa besprekornom zdravstvenom zaštitom, vrhunskim besplatnim školstvom, prepuno genijalnih mladih stručnjaka koji su pomogli da se društvena preduzeća, pod izazovom jednake konkurencije sa privatnim, pretvore u privredne kolose, a prosečan ljudski vek je dostigao osamdeset i pet godina.“ Savezni sekretarijat za unutrašnje poslove, koji je po donošenju Ustava iz 1974. bio marginalizovan, Ustavom iz 1991. reformisan je po ugledu na FBI. Republički i pokrajinski organi unutrašnjih poslova imali su prilična ovlašćenja, ali je poslednju reč o svakom pitanju imao reformisani SSUP.

Dok sam Bulevarom prilazio SIV-u, pažnju su mi privukla mnoga popaljena svetla, ne samo tamo, već i na obližnjoj zgradi Centralnog komiteta. Parkirao sam ispred glavnog ulaza, gde sam primetio još nekoliko vozila, među kojima i tri kamuflažna džipa, i utrčao u zgradu. Tamo su me, umesto uobičajenog obezbeđenja, dočekala dva tipa u maskirnim uniformama, sa automatskim puškama superzastava 2013 7,62mm, na gotovs. Nikada ranije nisam video takve uniforme, iako sam bio upoznat sa svim modelima koje je za vojsku i miliciju proizvodio *Varteks*. Na glavama su imali crvene beretke, sa metalnim petokrakama sa srpom i čekićem.

„Kuda?“, hladno me je pitao levi, niži, a da me nije čak ni pogledao.

„U Trinaestu upravu, šifra Balinovac“, odgovorio sam, pokazavši svoju legitimaciju.

„Dobro, prvo da te pretresemo“, rekao je desni, a ja sam se pobunio.

„Da me pretresete? Pa ja sam petnaest godina u Službi!“

„Takvo je naređenje. Stani tu i raširi ruke i noge.“

Temeljno su me pretresli i oduzeli mi službeni pištolj, niklovanu zastavu 666, koju sam, zato što mi je to godilo, nosio sa sobom i na porodične ručkove, a kamoli prvi put na zadatak.

„Pištolj će ti biti vraćen kad budeš napuštao zgradu. Produži“, izgovorio je hladno lik i ja sam otrčao stepenicama do svoje kancelarije. Tamo nije bilo nikog, pa sam skapirao kako treba da odem do šefice.

„De si, Šipka, krave ti šajbnu lizale!“, dreknula je Bojana i ustala sa stolice. Bilo joj je pedeset godina, sva je bila okrugla i rumena, a u Beograd je došla iz Mrkonjić Grada, što se primećivalo po naglasku i povremenim doskočicama, koje je sama smišljala. Kraj nje je, hladna, kao i uvek, sedela drugarica Ljubica, mojih godina, plave kose, vezane u rep, sa naočarama za vid velikih stakala. „Šta ti je to na glavi?“, ustuknula je za trenutak šefica, opazivši moj flaster.

„Sanjao sam da sam pucao sebi u slepoočnicu, pa sam se probudio s ranom na tom mestu“, odgovorio sam.

„Ajde?! Pa tebe danas baš poteralo! Imaš neobjašnjive slučajeve kako na poslu tako i na glavi!“, drečala je.

Osim nje, Ljubice i Đura, za velikim stolom su sedela i dva uniformisana lica, koja su pripadala istoj jedinici kao i ona dvojica dole. Obojica su bili nekoliko godina stariji od mene.

„Dobro večer, drugovi“, obratio sam im se, nestrpljiv da saznam šta se dešava.

„Ovo je pukovnik Milorad“, predstavila mi je nižeg i namrgođenijeg od njih dvojice, glatko izbrijanog lica, kome je na vratu bila istetovirana velika crvena petokraka, sa zlatnim srpom i čekićem.

„Možeš da me zoveš drug Mićko“, rekao je promuklim glasom, pružajući svoju šaku u neprijatno snažan stisak.

„Razumem, družo Mićko“, odgovorio sam.

„A ovo je kapetan prve klase, Nenad“, predstavila mi je drugog, krakatog, s licem ubice, takođe glatko izbrijanim, a uz to i

nasmejanim.

„Mene možeš da zoveš drug Rambo, pošto sam za sve vas ovde, a i mnogo šire, Rambo“, ustao je i stegao mi ruku, umalo je polomivši, sve vreme se klibereći.

„Prekini da se glupiraš!“, podviknuo mu je drug Mićko, a ovaj je seo.

„Kao što znate, imamo šifru Balinovac“, prešla je Bojana na stvar. „Drugovi su poslali odozgo, da zajedno sa vama rade na tom slučaju. Da budem do kraja jasna, drugovi su direktno nadređeni našoj Upravi, tako da: naređenje – izvršenje.“

„Izvinjavam se, družo Mićko“, progovorio sam, a ovaj me je popreko pogledao, „iz koje ste vi jedinice?“

„Vojna tajna“, odbrusio je, iz čega sam zaključio da je reč o supertajnoj vojnoj formaciji. „Nastavite, drugarice“, naredio je Bojani, zverajući svojim orlovskim očima na sve strane, kao da svakog trenutka očekuje neprijateljski desant.

„Patrola iz SUP-a Palilula je na groblju Zbeg pronašla lice... sumnjivog ponašanja, da tako kažem, koje tečno govori srpskohrvatski, ali je došlo do problema s njegovim identitetom. Naime, on tvrdi da se zove Aleksandar Bimbalović, zna čak i svoj jedinstveni matični broj, kaže toliko puta je privođen da je JMBG naučio bolje nego kako mu se zove majka...“

Direktorka je zastala, a ja sam pogledao u Đura, koji je, sav ozbiljan, zurio u mene.

„I odvedu ga kolege na obradu, u stanicu Palilula, uzmu otiske, provere u evidenciji, kad ono – otisci Aleksandra Bimbalovića. Štos je u tome što su drugovi Aleksandra Bimbalovića uklonili još 1991, kad je s nekim ustašama rasturao letke po Nemačkoj.“

„Lično sam mu sjurio tri metka“, raportirao mi je drug Rambo, „dva u grudi, jedan u glavu, po tadašnjem PS-u. Zamisli, iz Borče, a deli s ustašama letke. Kakvog je sve ološa bilo tih godina, ne biste mi verovali. Međutim, instrukcije su tada bile, a i sada su, da eliminišemo svakog četnika ili ustašu kojeg uhvatimo...“

„Ajde, ne seri više, školski programe“, prekinuo ga je drug Mićko. „Dakle, ta budala koju su priveli ima iste otiske prstiju kao i taj što smo ga zveknuli. Znači kao da smo ucmekali nekog drugog, a nismo, jer su se otisci leša iz Diseldorfa podudarali sa ovima koje ima ovaj! Uzeti su mu još 1988, kada je krao kola po Mirijevu.“

Vampir! Ili još luđe, vampir-četnik-ustaša? U, jebote!

„Vam... pir?“, promućao sam. Pogledali su me i počeli uglas da se smeju. Svi, pa čak i Ljubica.

„Da je vampir, ne bi mogao da krvari, a ovaj krvari. Tačnije, krvario je tokom obrade u SUP-u“, objasnio mi je drug Mićko. „Dakle, imamo živo lice, koje je, po našoj evidenciji, mrtvo već dvadeset i pet godina. To je neobjašnjivi fenomen s kojim smo se suočili. Izvolite, objasnite.“

8

Usledilo je naređenje da Đuro i ja pođemo sa Mićkom i Rambom u stanicu milicije Palilula, gde su držali čoveka s Bimbalovićevim otiscima. Drug Mićko dao mi je njegov karton, koji sam proučio tokom vožnje blindiranim vojnim džipom na elektropogon, modelom za koji nisam ni znao da postoji. Pitao sam se kakav bi to elektromotor mogao biti koji pokreće to čudo, koliko mu traje baterija, a koliko traje njeno punjenje. U odnosu na ovo čudovište u kome nije bilo nikakvih oznaka, osim amblema JNA nasred volana, sva druga vozila oružanih snaga sa kojima sam bio upoznat delovala su kao igračke.

U Bimbalovićevom kartonu nije bilo ničeg spektakularnog: krađa kola, tri godine u Zabeli, odlazak preko granice i smrt. I slika je bila tu. Plavušan. Mršav. Pokvarenog osmeha. Makar je tako izgledao u trenutku kad su ga slikali, pre skoro trideset godina.

Ušli smo u ogromnu belu zgradu, potpuno renoviranu 2003. U čekaonici sa gumenim stolicama, kraj kojih su bile metalne šipke, za koje su plastičnim lisicama bili vezivani sveže privedeni, nije bilo nikog. Dočekala nas je lepa pegava milicajka, sa plavim kikicama i automatskim pištoljem zastava 2010 u rukama. Kad nas je videla, salutirala je, a i mi smo njoj. Prošli smo bez reči, ušli u lift, a drug Mićko je pritisnuo dugme koje je vodilo na drugi sprat. Vena na vratu preko koje mu je bila istetovirana petokraka pulsirala je. Neko je zatim bučno prdnuo, a drug Rambo je počeo da se smeje. Posle sedam smrdljivih sekundi providna vrata su se otvorila i mi smo izašli u hodnik. Drugovi Mićko i Rambo odlučno su krenuli ulevo, a Đuro i ja, bez reči, za njima. Na vratima broj 28, ispred kojih je drug Mićko zastao, pisalo je *Soba za obradu – ne ulazi bez odobrenja starešine*.

„Unutra je ta vucibatina. Ući ćete Rambo i ti“, obratio mi se.

Zatim su Đuro i on otišli u sobu pored, koju je od ove delio stakleni zid, a drug Rambo je odlučno pritisnuo metalnu kvaku i snažnim koracima, u vojničkim *Borovo* čizmama, stupio u sobu 28. Ja sam duboko udahnuo i ušao za njim.

Tamo je, na jednoj od dve stolice, između kojih se nalazio mali metalni sto što je izlazio iz zida, sedeo Bimbalović. Bio je to on, govore su obe strane moje ličnosti, i ona racionalna i ona druga. Bio je plavokos, proćelav, neobrijan, sjeban, ali bio je to on. Čim mu budem pogledao u oči, biću sasvim siguran u to. Ipak, pre nego što sam se uopšte našao u prilici da to uradim, drug Rambo je seo preko puta njega.

„Bimbalović?“, upitao ga je, a ovaj je, gledajući u pod, izgovorio:

„Pitaj svoju sestru, komunjaro. Jebô sam je sinoć.“

Njegovo obraćanje službenom licu bilo je u potpunosti neprihvatljivo, no drug Rambo se nije osvrtao na to.

„U oči me gledaj, u oči me pogledaj, ajde“, rekao mu je, gotovo nežno, a Bimbalović je prkosno podigao glavu i pogledao ga pravo u oči. Zatim je krakati kapetan munjevito izvukao pištolj i ispalio Bimbaloviću metak u prepone, odmah za njim i jedan u grudi, a pošto se ovaj stropoštao na linoleum kojim je pod bio presvučen, obišao je oko stola i zviznuo mu treći metak, posred čela. Od nesnosne buke upotrebljenog oružja zujalo mi je u ušima, ali sam ipak čuo kada je drug Rambo lešu rekao: „Ako opet naletim na tebe, glavu ću ti odseći i staviti je u teglu, čisto da imam i materijalni dokaz.“

„Ovaj...“, usudio sam se da progovorim, s obzirom na to da sam bio svedok svirepe egzekucije. „Druže Rambo, uz dužno poštovanje, možda smo mogli malo da ga ispitamo, da vidimo otkud on ovde, gde je bio sve ovo vreme, pogledajte mu tetovažu na desnoj ruci, četnička kokarda, kako je mogao s time da se šeta po...“

„Slušaj, kancelarijski mišu“, prekinuo me je, a ja sam se paralizovao od njegovog tona i njegovog pogleda, iz kojih je iščezlo sve šeretsko, „zadatak je izvršen. Ne zanima me uopšte otkud ovo ljudsko govno ovde, ne zanimaju me njegove tetovaže, ne zanima me ni to što sam ga već jednom likvidirao i što sam sada morao opet. Zanima me samo da zadatak bude izvršen.“

9

Pošto je drug Mićko salutirao kapetanu i čestitao mu rukovanjem na obavljenom zadatku, naredio je Đuru i meni da siđemo u prizemlje, odakle će nas patrola milicije odvesti na Novi Beograd. Sišli smo žurno stepeništem, odjavili se i ušli u patrolna kola marke tas vagon 2, koja su nas čekala ispred. Automobil je imao turbodizel motor kombinovan sa standardnim elektromotorom, zbog čega je bio pogodan za jurnjave po gradskim ulicama, kojih, istini za volju, gotovo da uopšte nije ni bilo.

Đuro i ja smestili smo se na zadnje sedišta, a napred su sedela dva milicionera sa šapkama na koje je bio prišiven grb SR Srbije. Pajkani su bili opušteni, srdačni, spremni da skidaju mačke s drveća, pomažu izgubljenoj deci i da trezne pijance. To im je otprilike bio opis posla, van turističke sezone, kada su morali da se nose sa divljacima koji su nadirali na naše more i naše planine, uglavnom sa zapada Evrope.

„Šta to bi na drugom spratu?“, usudio se da nas upita suvozač, debeljko, kome je bilo nešto više od trideset godina, i kom, suprotno propisima, nisu bila zakopčana poslednja dva dugmeta na plavoj košulji.

„Sa žaljenjem vas mogu izvestiti da o tome ništa ne možemo da vam kažemo, suri sokoli“, odgovorio mu je Đuro, kako u skladu s propisima Službe tako i u skladu s naređenjem druga Mićka.

„Priča se da je neki specijalac ubio onog što smo ga danas priveli“, uključio se u razgovor vozač, uredan, obrijan, zakopčan, kome je bilo možda dvadeset i pet godina i koji je vozio strogo po saobraćajnim propisima. Rešio sam da ugrabim priliku i ispitam ga.

„Vas dvojica ste ga priveli?“, izgovorio sam, uhvativši im se za sedišta i nabivši glavu između njih. „Kako se to dogodilo?“

Vozač je detaljno prepričao šta se desilo. Najpre su članovi predsedništva kućnih saveta Borča 5 prijavili sumnjivo lice kako se, pod dejstvom alkohola, tetura auto-putem Beograd–Temišvar, u neposrednoj blizini groblja Zbeg. Upravo ova dvojica su odgovorila na poziv, a zatekli su Bimbalovića kako četvoronoške baulja po

kolovozu. Kada su mu se obratili, najpre im se smejao, čak je pokušavao da im skine šapke, a kad su ga pripadnici patrole ispendrečili, malo se smirio fizički, međutim, ne i mentalno.

„Sve do stanice mumlao je svašta, pola tih sranja nisam razumeo, nikad nisam čuo neke od izraza koje je koristio, valjda je bio previše pijan, šta li...“, prepričavao je momak, a zatim me je pogledao u retrovizoru. „Ono što mi je naročito skrenulo pažnju jeste to što nas je neprekidno nazivao komunjarama, pokazivao nam srednji prst, pa onda nekakva tri prsta, mi smo ga mlatili, ali nije puno pomoglo. E, kad su stigli otisci, odveli su ga na drugi sprat, a na drugom spratu, zna se...“

U tom trenutku zazujao mi je mobilni u džepu. Zavalio sam se na zadnje sedište, izvadio ga i video da je to bila poruka od Đura.

„Ostavi momke na miru, kud si zapeo? Imamo još dve šifre Balinovac, jednu u Hrvatskoj, drugu u Sloveniji.“

10

Šefica Bojana mi je dala pola sata da napišem izveštaj o isleđivanju Aleksandra Bimbalovića, koji je odmah zatim klasifikovala kao strogu tajnu, pa me je poslala kući, da se spakujem i krenem za Zagreb. Magnetno-levitacioni superbrzi voz je polazio u pola šest izjutra, sa stanice Prokop 6, a stizao je u prestonicu SR Hrvatske u pola sedam. Nikakve detalje o slučaju nisam dobio, kao ni o drugom slučaju, koji je trebalo istog dana da istražim u blizini Bledskog jezera. Sve što sam dobio bio je broj mobilnog, koji je trebalo da pozovem kad izađem iz voza.

Tijani sam s vrata saopštio novosti i, opreza radi, pitao gde je Marina.

„Ispratila sam je na tramvaj, još u jedanaest. Nije to to kada ti nisi tu“, poljubila me je u nos. „Kako glava? Kapiram da ništa drugo ne smem da te pitam.“

Opipao sam slepoočnicu.

„Pecka.“

Gledao sam je, sav sjeban. Nikada nisam išao bez nje van grada otkako smo se upoznali.

„Hajde, smiri se“, pročitala me je. „Znali smo kako će da bude kad se ovo desi“, izgovorila je, nežno me vukući ka spavaćoj sobi. „Vežbali smo to sto puta. Nema prenemaganja. Ti si moj heroj. Volim te.“

„Volim i ja tebe“, odgovorio sam i mi smo počeli da se ljubimo.

Nakon pola sata, na brzinu sam se istuširao, u *Sportov* ranac spakovao gaće, par čarapa, majicu, četkicu za zube, dezodorans i pištolj. Tijana je sišla sa mnom ispred zgrade da me isprati i mi smo se tu nekoliko minuta ljubili i čvrsto grlili.

Napolju je rudela zora. Nebo plavo i roze. Lep prolećni dan budio se nad Jugoslavijom. Vozio sam Bulevarom Novih narodnih heroja i kod zgrade CK ušao u tunel, koji je vodio ka podzemnim garažama Komplexa železničkih stanica Prokop 1–7. Stigao sam tamo za tri minuta i parkirao se na jednom od mesta rezervisanih za državne organe, na Prokopu 6.

11

Superbrzi voz Jugoslovenskih železnica stajao je na prvom koloseku. Nikada se nisam vozio superbrzim vozom otkako su Jugoslovenske železnice u saobraćaj uvele tehnologiju magnetne levitacije, pa sam donekle zbog toga bio uzbuđen. Na vratima vagona broj 4 dočekala me je stjuardesa, sa *Čajavecovim* tabletom u rukama. Lepa, mlada, visoka, kovrdžave, crne kose, još uvek omladinka.

„Dobro jutro, druže, kako ste danas?“, bila je srdačna do granice mog topljenja.

„Ovaj... super sam, drugarice, kako ste vi?“, odgovorio sam, vadeći mobilni.

„Evo, radno“, zacvrkutala je. „Imate šifru?“

„Izvolite“, izvadio sam mobilni, a ona mu je primakla tablet, koji je očitao elektronsku voznu kartu. Onda je s neverovatnom količinom sreće izgovorila: „Druže Šipka, izvolite, sedište 3A, u klasi za državne organe. Uživajte u vožnji.“

Ispostavilo se da se klasa za državne organe skoro ni u čemu ne razlikuje od ekonomske klase osim u boji sedišta, koja je kod njih bila plava, a kod nas crvena. Osim toga, njih su na sedištima dočekale *Večernje novosti*, a nas *Borba*. Seo sam i sa setom pogledao kroz prozor. Daleko, s leve strane, pod izlazećim suncem, nazirale su se senjačke vile. Setio sam se Marije s tenisa, kojoj sam na Senjak jednom, u osmom razredu, nosio čokoladu. Senjak je tada bio prilično divalj, s gomilom predratnih kućica i gadnom lokalnom decom. Presrela su me dvojica groznih likova, s bubuljicama, u *Zvezdinim* dresovima, i krenuli su da me guraju, ali, pošto sam, srećom, trenirao i karate, ironijom sudbine i tenis, i to u *Crvenoj zvezdi*, izmlatio sam ih kao volove u kupusu. Posle smo se ta Marija i ja ljubili, dole, ispod pruge. Sećam se da je bilo dosta pijanaca i Cigana, nije bilo svejedno tuda ni šetati, a kamoli ljubiti se. Ali mi smo se ljubili, skriveni kraj jedne drvene tarabe, iza koje je rasla trešnja. Čoveče, zamisli tarabe na Senjaku, zamisli da se danas na

Senjaku dogodi tuča, ma zamisli da se na Senjaku dogodi bilo šta! Nema šanse, koliko je miran, tih i pitom.

U vagonu je, osim mene, bila jedna žena, pa, bolje rečeno, riba, u tridesetim godinama, i jedan lik u pedesetima. I niko više. Oboje su sedeli u ekonomskoj klasi, licima okrenuti ka meni. Ona je bila u crnom somotskom sakou, ispod kojeg je bila bež rolka, ispod koje su, nisam mogao a da ne primetim, bile i sise. Dole je nosila farmerke. Naučnica. Fizičarka. Ili hemičarka. Putuje u Zagreb da pronađe vakcinu protiv najnovijeg soja ebole. Ili književnica. Mlada književnica koja je iz Slovenije došla ovamo da se na Groblju oslobodilaca Beograda inspiriše za svoj novi roman, pa sad ide kući, puna dirljivih utisaka. Nešto od to dvoje sigurno. A čovek? Mnogo se mršti dok čita novine, dakle, neki smrda. Ima brkove, ali nekako kontrarevolucionarne, strano odelo, stranu košulju, a naš drkadžijski izgled. Mora da mu je deda bio četnik, pa sad pizdi što nam je ovako super. Kako sam to pomislio, tako me je pogledao, a ja sam mu se osmehnuo. Uzvratio je kiselim osmehom, da bi odmah potom vratio svoju nosurdu u dnevnu štampu.

Voz je krenuo, a ja sam otvorio *Borbu*. Isprva nisam uopšte mogao da se koncentrišem na naslove, jer je voz jurcao takvom silinom da su se pejzaži neprirodno brzo smenjivali pored prozora. Nekoliko minuta mi je trebalo da se naviknem koliko mi je bilo čudno. Kada je i ta pojava postala normalna, bacio sam se na čitanje vesti. Za jedan dinar dobijalo se pet nemačkih maraka, i tako je bilo poslednjih pet godina. Savezna vlada svečano otvorila krak auto-puta Doboj–Bihać, ka Ključu, sa osam traka. Savezna vlada ovo, Savezna vlada ono... Čoveče, koji dupeuvlakači. Mislim, nije da nisu u pravu, ali ne bi škodilo ni malo konstruktivne kritike. Eto, ima milicajaca koji ostavljaju dva otkopčana dugmeta na košulji. Ko će da služi za primer narodu ako neće milicioner? A gde je to u ovim novinama?

Besno sam bacio *Borbu* na sedište kraj mog, izvadio mobilni i otišao na *Fejsbuk*, pravo u grupu I HATE YUGOSLAVIA, koja je imala čak trideset miliona članova. Pošto smo ustaške i četničke elemente u inostranstvu u potpunosti likvidirali, za žaljenje je bilo to što nas je mrzeo običan svet, strani državljani. Smučili su im se naši fudbalski klubovi, višestruki prvaci Evrope i sveta, naši košarkaški klubovi, već dvadeset dve godine neprekidno na prvom mestu svih

takmičenja, braća Đokovići, teniski šampioni, vaterpolisti, odbojkaši, smučari, jebali smo im majku u svim sportovima, nije čudo što su nas mrzeli. Mržnja je išla u suludim pravcima: jedan se žalio kako je vutra koju je duvao bila prejaka, pa je tri dana ždrao gibanicu, kajmak i ćevape da bi se ispravio, te se sa svog putovanja u zdravu jugoslovensku prirodu vratio u evropski pakao, deblji nego što je došao. „Redovno vežbaj, pa ćeš moći i celo prase da pojedješ, a da se ne ugojiš“, napisao sam mu komentar, sa svog lažnog profila. Drugi se žalio kako ga je domaćin na moru u Dalmaciji neprekidno psovao, a šta je drugo Švaba i mogao da očekuje, malo drugarskog podsećanja na to ko je ovde glavni. Neka idiotkinja kukala je što su četiri najveća evropska muzička festivala u istoj zemlji, želi da čuje i neku drugu rečenicu umesto „De si mala“. Ha-ha, dobro, to je bilo pomalo i duhovito pa sam joj udario lajk. Mučenici. Trebalo ih je shvatiti. Trpeli su dosta od izbeglica s Bliskog istoka, a mi smo izbeglice na vreme zakonom zabranili, još od čehoslovačkog građanskog rata, 1991. Imali smo četvrtu najsnažniju armiju na planeti, pa smo na vreme poslali naoružane patrole na granice kad su nagrnuli u Evropu.

12

I tako, dok sam se zajebavao na internetu i preko *Juskipapa* razmenjivao poljupce s Tijanom, stigao sam do Zagreba. Voz je dalje išao za Ljubljanu, pa se vraćao nazad za Beograd. Druga linija vozila je od Beograda do Skoplja i nazad, a jedna je levitirala sve od Ljubljane pa do Skoplja, za šta joj je trebalo svega četiri sata. I nadrkani brka i slovenačka spisateljica ostali su na svojim mestima.

Izašao sam na glavni kolodvor i pozvao broj koji me je povezivao sa kolegama u Zagrebu. Odjednom, iza mene je zazvonilo. Hitro sam se okrenuo i ugledao neobrijanog tipa u teksas jakni, desetak godina starijeg, srednje visine, kako tik iza mene drži mobilni u ruci.

„Drug Šipka?“, izgovorio je kroz nos i žmirnuo iza naočara s priličnom dioptrijom.

„Ja sam. Vi ste?“

„Za početak, možete me zvati Kruno, inspektor Kruno, drug Kruno, tako nekako.“

„Zašto mi se šunjate iza leđa, inspektore?“

„Jedini ste izašli iz vlaka, k tome, vi ste SSUP-ovac kojeg čekam, te sam vam neopaženo prišao, baš da vidim hoćete li me primijetiti.“

Sve to izgovarao je dubokim glasom, ugodnim, ali lišenim empatije. Da budem precizan, zvučalo je kao da me zajebava, pa sam se upitao da nije možda pijan ili uduvan.

„Inspektore Kruno, jeste li strejt?“

„No što je sad? Čovjek ne pada ničice pred saveznim organom i odmah je pijanac? Druže Šipka, nemojte me razočarati, a nismo se još uvijek dobro ni upoznali“, izgovorio je podjednako ravnodušno, a zatim veoma polako ispružio kažiprst ka mojoj slepoočnici. „Što vam je to na glavi? Nekakva neobična ozljeda?“

„Sanjao sam da sam se upucao, pa mi je na tom mestu ostala rana kad sam se probudio.“

„Čovječe, pa vama je čitav život trenutno jedna golema misterija, zar ne?“

Tog trenutka sam bio uveren da me zajebava.

„Dobro, inspektore Kruno, hajde da požurimo. Ne znam ništa o razlozima mog dolaska, pa prema tome...“

„Nećete puno toga ni doznati, družo Šipka. Drugovi opasni vojnici već su sinoć bili tu i likvidirali sumnjivca.“

„Već su ga likvidirali?“

„Tako je. Patrola milicije je u Šibeniku uhitila tog čovjeka, pijanog kao zemlja. Kad je počeo praviti sranja, lijepo su ga istukli, a kad su mu otkrili ustaški grb istetoviran na lijevoj strani grudi, prebacili su ga kod nas. A kad smo mu provjerili otiske, nastao je pravi tulum.“

„Mrtvac?“

„Točno, družo Šipka“, izgovorio je podjednako smoreno. „Otisci su bili od stanovitog Stjepana Vukojevića, ustrijeljenog u Hanoveru 1990, a sad, odjedanput, živog i pijanog, na glavnoj kali u Šibeniku. Prema propisima, dojavili smo slučaj SSUP-u, a oni su nam rekli da ga zatvorimo u samicu i sa njim ne razgovaramo, do dolaska drugova organa“, izgovarao je lenjo.

„I drugovi došli i ubili ga?“, završio sam njegovu priču, rezignirano dodavši: „Pa čemu onda ja služim, jebem mu lebac!“

„Ah, čemu služite... Domovini, radnim ljudima i građanima...“

„Ne zajebavajte, inspektore Kruno“, podviknuo sam, podsetivši se kako sam to jutro mogao da provedem sa Tijanom, u krevetu.

„Kako vam volja. Samo sam vas htio malo opustiti, no vi, drugovi savezni, uopće nemate smisla za humor. Družo Šipka, po mojoj procjeni, vi konkretno služite za pisanje izvještaja o onom što se ovdje dogodilo. Izaberite, želite li odmah napisati izvještaj, želite li možda otići u hotel, rezervirali su vam sobu u *Maksimirskoj panorami*, možda da vas vodim da vidite Vukojevićevo tijelo, još se nije stiglo napuhnuti, čuvamo ih dobro ohlađene, ili, možda, pak želite da vas vodim na kavu i kremšnite, tu blizu, ima jedna sjajna slastičarna, *old school*, još iz doba stare dobre SFRJ.“

„Stare dobre? A kakva je ovo SFRJ?“, breкнуo sam se.

„Ova je nova dobra SFRJ“, odgovorio je i dodao: „Dakle, kava.“

13

Seli smo u poslastičarnicu na Trgu Novih narodnih heroja, u neposrednoj blizini Glavnog zagrebačkog kolodvora. Kruno je naručio tursku kafu i kiselu vodu, a ja limunadu, koju mi je ljubazni kelner sipao iz ledenog aparata, u kakvim se limunada proizvodila kada smo bili klinici. U poslastičarnici je, na moje čuđenje, pušenje bilo dozvoljeno i neobrijani zagrebački inspektor je odmah pripalio jednu, filter 57.

„Hoćete?“, pružio mi je mekanu paklicu, s nekoliko isturenih cigareta.

„Ne, hvala“, odgovorio sam.

Ostavio je paklicu na sto i povukao dim. Osim nas dvojice i kelnera, u poslastičarnici nije bilo više nikog.

„A što vi mislite“, izgovorio je, između dva dima, „odakle taj Stipe najedanput tu?“

„Zaista ne znam“, procedio sam, rešen da ne otkrivam službene tajne čudnom kolegi iz hrvatskog SUP-a.

„Čujte, djeluje mi kao da se vama mogu povjeriti“, rekao je nešto tiše i pogledao u crveno-beli karirani stolnjak, „malo sam s njim porazgovarao. Točnije, pokušao sam razgovarati.“ Pogledao je, zatim, u mene svojim vodenim plavim očima. Valjda je čekao da ga izgrdim što se oglušio o naređenje.

„I?“

„Cijelo vrijeme je vikao za dom spremni. I mahao je desnicom onako, ustaški“, pogledao me je zatim iznad okvira svojih naočara. „Jê, bio je pijan, ali ne toliko pijan da ne razumije što čini i što priča.“

Zastao je, gledajući me netremice. Gledao sam i ja njega. Pijani ustaša. I u Borči pijani četnik, koji je sarađivao s ustašama. I obojica već jedanput likvidirani. I u Sloveniji ko zna ko. I dalje živ, nadam se. A onda je inspektor Kruno nastavio: „I pitao sam ga onako, podmuklo, da mi, kao ustaša ustaši, kaže gdje živi i što radi.“

„Kao ustaša ustaši?“, brečno sam se, jer mu je, iako je trebalo da bude islednički trik, ta rečenica stajala potpuno prirodno.

„No a kako drugačije steći njegovo povjerenje? Samo kliče Anti Paveliću, i to dalmatinski: živija Ante! Bilo mi je to egzotično, nikada takvo što niti sam čuo niti vidio.“

„I šta kaže, šta radi? Gde živi?“

„Evo, poslušajte sami“, izgovorio je, i na moje zgražavanje izvadio ajfon iz džepa, pritisnuo nekoliko puta ekran, da bi se napokon začuo audio-snimak: „Iman restoran, u Šibeniku, *Hrvatski dom*. I vinograde, alo, milijun loza! I bija san natporučnik u domovinskom ratu, 134. domobranska, alo! I mene ste našli jebat, branitelja sa spomenicom i redon Zrinskoga! Ajte vi lipo jebat nekog drugog, mater van jeben četničku posrid usta.“

Na tom mestu snimak se prekinuo, a inspektor Kruno vratio je mobilni u unutrašnji džep jakne.

„U kakvom ratu je bio?“

„Domovinskom.“

„Kakav li mu je to rat, jebem li mu mater pijanu?“

„Pitao sam ga i to.“

„I? Šta kaže?“

„Niš' ne veli. Smije se kao lud. Kao da sam ispričao najsmješniji vic.“

Zazujao mi je mobilni. Poruka od Đura:

„Piši izveštaj, sokole, i šalji Bojani na mejl, a onda uzmi kola na revers od hrvatskih kolega i pravac Radovljica, Slovenija. Imamo još tri šifre Balinovac, dve u Bosni i jednu u Srbiji.“

„A znate što?“, prenuo me inspektor Kruno. „Pojavila su se od jutros još četiri takva, i to dva u Splitu, jedan u Dubrovniku i jedan u Osijeku.“ Pogledao je zatim u svoj ajfon, a ja sam se ponovo zgrozio što se jedan takav aparat nalazi u posedu inspektora SUP-a. „Ispravka. Petorica. Jedan i u Vukovaru, prije petnaest minuta.“

„Kako to mislite takva? Kakvi su to? Pijani? Ustaše? Šta im je zajednička osobina?“

„Pijani sumnjivci, čiji se otisci prstiju poklapaju s otiscima mrtvih. Negdje su očigledno i dalje živi. Sve dok ih ne stigne ruka jugoslavenske tajne službe, naravno.“

Stizalo mi je previše informacija, a osoba od koje su dolazile bila mi je sve sumnjivija.

„Druže Šipka“, preuzeo je ponovo inicijativu, „dozvolite da vam se obratim s jednom teorijom.“

„Izvolite, inspektore.“

„Po mojoj procjeni, počeli su se otvarati portali, kroz koje, iz neke druge dimenzije, ispadaju mrtve ustaše i tko zna tko još.“

Počeo sam da se smejem, pre svega zbog načina na koji je govorio, a nešto manje i zbog onog šta je izgovarao.

„Eh, druže Šipka, trebao sam ja biti u vašoj Upravi“, izgovorio je zatim, pa, moglo bi se reći, rezignirano. „Evo, pokušajte se sjetiti, koliko poznate Hrvata u saveznim organima unutarnjih poslova?“

Zaista, nisam ih puno poznavao. Zapravo, kad malo bolje razmislim...

„Ne znate nijednog. Tamo nas naprosto nema.“

„Mogu da vam garantujem da u SSUP-u nema nikakve diskriminacije, naročito ne po nacionalnoj osnovi! Evo, već na sledećem partijskom sastanku lično ću da...“

„Partijskom sastanku? Isuse, u kojem stoljeću vi živite.“

„U dvadeset i prvom, što?“, odgovorio sam, namrštivši se najviše što sam mogao.

„Nije slučajno što nas nema u SSUP-u, druže Šipka. Raspitajte se malo kad se vratite u Beograd, ali ne na partijskom sastanku.“

14

U interesu dalje istrage doneo sam odluku da me inspektor Kruno prati u Sloveniju. Pravo iz poslastičarnice seli smo u njegovu službenu zastavu 1001 i krenuli Auto-putem bratstva i jedinstva, ka zapadu. Za jedan i po sat stigli smo do Radovljice, malog mesta ispod Alpa, u neposrednoj blizini Nacionalnog parka „Bledsko jezero“. Radovljica je imala malu milicijsku stanicu, u centru, a nedaleko odatle bio je kamp sa olimpijskim bazenom, tog prepodneva pun vojnih oklopnih vozila i džipova.

„Eto, a kad sam bio dijete, ovo su mjesto, umjesto brkatih podoficira, krasile mlade Nizozemke“, rekao je inspektor Kruno.

„Bili ste ovde?“, upitao sam, više reda radi, i sâm iznenađen tolikim prisustvom vojske, i to ne brkatih podoficira, kako se rugao inspektor Kruno, nego sve samih crvenih beretki, poput drugova Mićka i Ramba.

„Eh, djed je bio pasionirani kamper, a baka je bila ljubiteljica komfora, pa je tako naša obitelj kamp prikolicu čuvala ovdje. Eno, upravo kraj one ograde gdje stoje ona dvojica. I samo da znate, družo Šipka, ni u ovim postrojbama nećete pronaći nijednoga Hrvata. To vam mogu garantirati.“

Zatim je skrenuo levo i posle nekoliko desetina metara zaustavio se ispred stanice milicije Radovljica. Bila je to mala jednospratnica, izgrađena šezdesetih, sa solarnim panelima na krovu. Sunce je sijalo, gore su se zelenele, nebo je bilo plavo, a oblaci su se nalazili samo iznad planinskih vrhova, među kojima je bio i Triglav. Čuo se poj prolećnih ptica i udaljen zvuk kombinovanih dizel-elektromotora, koji su pokretali oklopne transportere.

Ušli smo u stanicu, a tamo je bilo kao u košnici. Nekoliko vojnika sa bežičnim slušalicama na ušima i otvorenim laptopima ispred sebe urlalo je šifrovanim porukama na one s druge strane veze. Prišao nam je prosedi trbušasti milicioner, crvenog nosa. Sa poslednja tri raskopčana dugmeta na košulji.

„Oprostite, drugovi...“, zamucao je, na srpskohrvatskom, sa slovenačkim naglaskom.

„SSUP“, predstavio sam se, pokazavši čipovanu iskaznicu, „došli smo zbog vašeg pritvorenika.“

„Niste jedini“, nasmejao se i zakolutao očima iza sebe, gde je vladala vojnička vreva. „Izvolite poći za mnom.“

Krenuo je, zatim, pešice na sprat, a mi za njim. Gore je situacija bila nešto mirnija. Dvojica sa crvenim beretkama stajala su ispred sobe broj sedam.

„Legitimaciju i oružje“, rekao je levi, a mi smo izvadili svoje službene pištolje i kartice. „Šta će ovaj ovde?“, pitao me je, cimnuvši glavom ka Krunu.

„Iskoristio sam zakonsko ovlašćenje broj 755/5 i poveo sa sobom pripadnika SUP-a Zagreb, kao pomoć saveznim organima u istrazi.“

„Dobro“, rekao je specijalac, vrativši nam iskaznice, „ulazi unutra, a ti, sedi na onu stolicu tamo. Oružje će vas čekati na izlasku iz stanice.“

15

Ušao sam u sobu u kojoj me je zapahnuo miris vutre. Drug Mićko je sedeo na maloj drvenoj stolici, za malim drvenim stolom, nalik školskoj klupi iz osamdesetih, narogušen, zavrnutih maskirnih rukava, a drug Rambo je stajao kraj otvorenog prozora i duvao džoint.

„O, Šipka!“, razdragano se oglasio drug Rambo. „Cimni malo, za dobro jutro – dobar dan!“

„Ovaj... hvala, ne duvam kada sam na dužnosti, da ne bih sebi ograničavao mogućnost percepcije.“

„Veruj mi“, prišao mi je i gurnuo mi buksnu pod nos, „ovo može samo da ti pomogne. Nemoj misliti da te još sinoć nisam nanjušio.“

„U redu“, nisam se dao zastrašiti, „ali sinoć nisam znao da ću biti na dužnosti. Taman sam uzeo malo, da se opustim i...“

„Alo!“, zaparao je vazduh hrapavi urlik druga Mićka. „Duvaj tu i ne seri!“, razdrao se još jače i ja sam uzeo buksnu od druga Ramba, poduvao tri kratka dima i vratio mu. „Šta si koji kurac dovlačio ovamo onog iz Zagreba?!“, nastavio je pukovnik da se dere.

„Druže Mićko, inspektor Kruno je jedini imao nekakvu teoriju o onome šta se dešava.“

„Ma nemoj! Kakvu teoriju?!“, nastavio je drug Mićko, ništa manje glasno.

„Kaže da se možda otvorio nekakav portal i da kroz njega, iz neke druge dimenzije, ispadaju mrtve ustaše, koje su tamo još uvek žive. I četnici, mislim, jer, ako pogledamo Bimbalovića...“

„Ma ne seri?! A gde mu je taj portal? Svuda? Pošto ispadaju sa svih strana! Ima ih preko trideset do sad! I ko zna koliko u Hrvatskoj koje nam ti govornari nisu još prijavili!“

„Izvinite, druže Mićko, zašto nam ih ne bi prijavili?“

„Dobro, bre, jebem ti sunce, jesi li ti došao ovamo da vodiš politiku ili da rešavaš slučaj?!“, udario je šakom o sto, a drug Rambo se zakikotao. „E pa, nisu samo mrtve ustaše i mrtvi četnici, ovde imamo jednog koji uopšte nije u evidenciji! Otisci nepoznati, JMBG

nepoznat, ime i prezime ne postoje! Pa još Bosanac! Šta će koji kurac Bosanac usred jebene Slovenije, pa nisu osamdesete!“

„Po kom osnovu ga onda držimo?“

„Po osnovu mog naređenja!“, dreknuo je drug Mićko, a ja sam se zapitao koliko li još u njemu ima kapaciteta za urlanje. „Po osnovu toga što je sumnjiv! Po osnovu toga što predstavlja opasnost za društveni poredak! Po osnovu toga što je i taj, kao i ostali, mrtav pijan! Još od juče, nikako da se istrezni! Kakav je to portal kroz koji ispadaš mrtav pijan, serem mu se baš na portal!“ Kada se, nekoliko sekundi potom, malo primirio, nešto tiše, ali opet preglasno, nastavio je: „Ne možemo da ga ubijemo, nemamo takva ovlašćenja, ali možemo da ti ga pozajmimo, da ga i ti ispitaš, pošto je, kada smo mi to radili, uglavnom plakao. Eno ga, u ostavi!“

Pokazao je kažiprstom ka vratima u dnu sobe i ja sam ih otvorio. Unutra je, među četkama i sredstvima za čišćenje, na patosu drhtao mršavi klinac, nije mu moglo biti više od dvadeset i pet. Zatvorio sam vrata za sobom i seo na patos preko puta njega. Bili bismo u potpunom mraku da nije bilo malog otvora za ventilaciju, kroz koji se probijala dnevna svetlost.

„Ime i prezime?“, izgovorio sam.

„Alen. Alen Silajdžić“, izgovorio je tiho.

„Ime oca?“

„Mirsad.“

Ustao sam, otvorio vrata i izašao iz ostave. Tamo sam zatekao Mićka i Ramba u istim pozicijama kao i maločas.

„Druže Rambo, daj još malo, molim te.“

16

„Dakle, Alene“, izgovorio sam, čučnuvši pored preplašenog Bosanca-Slovenca, „otkud ti ovde?“

„Ovo je SFRJ?“, pogledao me je nekim kretenskim pogledom.

„Tako je. A šta bi trebalo da bude?“

„Pa, nikaj... ništa... SFRJ!“, uskliknuo je i osmehnuo se.

„Opiši mi svoj jučerašnji dan.“

„Pa, gospoda vojnici...“

„Kakva te gospoda spopala! I ne otkako si uhapšen, nego od ujutru, otkako si se probudio!“, naredio sam mu, nešto oštrijim tonom.

„Pa, ustao sam i... izašao napolje... i eto...“

„Kad si se napio? I od čega?“

„Gospon... se ispričavam, tovariš, ovaj, družo... ja ne pijem. Nikada u životu nisam... popio... ni kapi“, trucao je, očigledno pijan.

„Pa kako si onda pijan, sunce ti jebem? Dovde zaudaraš!“, počeo sam da se smejem jer je bazdio na domaću prepečenicu.

„Ovaj...“, zbunio se, „...ne znam.“

Seo sam. I pored svakodnevnih treninga, noge su me izdale posle neprospavane noći i neprekidnih uzbuđenja. I naročito posle vutre.

„Zanimanje?“, pitao sam ga.

„Čistač. Čistač ulica“, odgovorio je, pokunjeno.

„Slušaj, družo čistaču, bolje bi ti bilo da mi sve lepo priznaš. Juče si ustao i bio si negde drugde, a onda si se, odjednom, nekako našao ovde. Jesam li u pravu?“

Gledao me je nekoliko sekundi.

„Ne. Niste. Bio sam i ostao ovde. U Radovljici. U Sloveniji.“

„U Socijalističkoj Republici Sloveniji?“

Nekoliko sekundi je ćutao.

„Ne. Samo u Sloveniji. Mojoj deželi. Članici Evropske unije.“

Srce je počelo da mi lupa kao Vd po bubnju. Nije trebalo da duvam i da ga ispitujem. Ustao sam i izleteo napolje.

17

„Ovaj kaže da se juče ujutru probudio u Sloveniji, članici Evropske unije“, izgovorio sam, a drug Mićko je skočio sa stolice.

„Šta kaže?!“

„Kaže još da je čistač ulica, ovde u Radovljici, u Evropskoj uniji.“

„Slovenija u Evropskoj uniji, kakve su to provokacije! Da nisu i Čehoslovake primili u međuvremenu!?“

Začula se radio-veza, koja je prekinula novi nalet Mićkovog urlanja.

„Šefe, stigli toksikološki nalazi privedenog“, najavio je glas, a ja sam se zapitao zašto mu ih nisu poslali na mobilni. Štaviše, druga Mićka, a ni druga Ramba, kao ni bilo kog drugog njihovog kolegu, nisam video u posedu mobilnog telefonskog aparata.

„Kakvi su?“, zarežao je ovaj.

„Negativan i na alkohol i na druge opijate. Krvna slika dobra.“

Drug Mićko je otvorio vrata od sobe u kojoj smo se nalazili i dreknuo:

„Dajte Hrvata ovamo!“

U sobu je, zatim, polako, kao da ulazi u salun iz kaubojskog filma, ušao inspektor Kruno.

„Inspektore“, obratio mu se drug Mićko, „podelite s nama svoju teoriju o portalu kroz koji ispadaju ovi kreteni.“

„Pa, prema jednom dijelu znanstvenih teorija, univerzum u kojemu živimo samo je jedan od mnogih. Možda se stvorio portal, odnosno portali, sada je to već prihvatljivija teza, kroz koje bi prolazili ljudi iz nekog drugog univerzuma? Ustaškog? Četničkog? Ustaško-četničkog?“

„Zašto?“, upitao ga je posle kraćeg razmišljanja drug Mićko.

„Eh, što ja znam zašto, za takve vam stvari treba neki znanstvenik. Kontaktirajte analitički odjel u SSUP-u, oni su kvalificiraniji od mene po tom pitanju.“

Drug Mićko je pritisnuo dugme na svom uređaju za vezu.

„Motka, naredi analitici u SSUP-u da popisuju kada i gde ovi ispadaju. Neka to malo analiziraju. I neki fizičar da malo razmisli o

tome. Dovucite im jednog iz Vinče ili, još bolje, nekog od genijalaca sa Univerziteta.“

„Razumem, družo pukovniče“, čulo se s druge strane.

Niko od nas nije smeo da pita druga Mićka šta se desilo s vojnom tajnom, ali on nam je objasnio sam od sebe: „Ispadaju ustaše i četnici i kojekakva druga ljudska gamad na sve strane. Preko pedeset ih je i ima ih sve više. Uskoro će ih biti toliko da niko neće moći da sakrije šta se dešava. Je li, ti“, obratio se inspektor Krunu, „kako bi mogao da izgleda taj portal?“

„Družo pukovniče, mislim da portal ne izgleda, on postoji. Pođete recimo od kantine do spavaone...“

„Ne zajebavaj!“

„Pođete, recimo, vani, da kupite kruh, i na pola puta, u pola koraka, vi ste odjednom na istom mjestu, u isto vrijeme, ali u drugom univerzumu. Eto, tako ja mislim da to izgleda.“

„Onda nam prethodi potpuni kaos“, izgovorio je drug Mićko i pritisnuo dugme na uređaju za radio-vezu. „Motka, naredi da se isprazni kasarna '4 juli' na Voždovcu, sva ova govna trpajte tamo, diži i rezervni sastav. Hitno. Strogo poverljivo.“

„Razumem, družo pukovniče“, odgovorio je glas s druge strane.

„Šipka“, obratio mi se strogo, „mi preuzimamo zatvorenika. Hvataj u Ljubljani prvi superbrzi za Beograd, idi kući i čekaj dalja naređenja.“

„Oprostite, družo pukovniče, a ja?“, upitao je inspektor Kruno.

„Otpratiće te kući dvojica mojih, a jedan će ostati ispred tvog stana. Oduzećemo ti mobilni, pištolj i značku. Od sad si u kućnom pritvoru. Nemoj da si nekome nešto o svemu ovome zucnuo, a ako se proglasi vanredno stanje, ideš u aps. Razlaz!“

Stajao sam na terasi, u stanu kod ćaleta i keve, u Ulici Dvadeset devetog novembra. Terasa i zgrada bile su oronule, a pogled je bio razočaravajući. Užasne, međusobno slične, a opet, potpuno različite zgrade, bile su rasute bez ikakvog smisla po čitavom donjem Dorćolu. Sve je, manje-više, bilo prljavo, a ono što mi je naročito upalo u oči bio je izostanak spomenika Novim narodnim herojima. Stresao sam se. Okrenuo sam se ka vratima koja su vodila u stan, gde me je, na pragu, čekao onaj isti klinac. Pobegao sam na drugi kraj inače male terase, a kada je to jezivo biće zakoračilo ka meni i plačnim glasom izgovorilo: „Tata“, strah je postao jači od života i ja sam skočio sa terase. Neposredno pre udara o tle trgnuo sam se.

Tijana je spavala kraj mene, na leđima, raširenih ruku, prekrštenih nogu, otvorenih usta i poluotvorenih očiju. Plava kosa bila joj je rasuta po jastucima. Dohvatio sam mobilni. 3.22. Nijedan propušten poziv. Nijedna poruka.

Doputovavši iz Ljubljane, jeo sam grašak i stropoštao se u krevet. Tijani nisam ništa rekao, pre svega jer sam bio samleven informacijama koje je mozak upijao bez ijednog minuta sna. Onda sam u tri po podne zakucao i spavao sve do maločas.

Imao sam erekciju, a istovremeno mi se i pišalo, pa sam ustao i otišao do klonje. Upalio sam svetlo, odmakao se pola metra od šolje, naciljao, koncentrisao se i počeo da šoram. Kako je mlaz krenuo, tako je počeo da mi se spušta i ja sam, korak po korak, uskoro bio u normalnoj poziciji, pred podignutom daskom. Tek kad sam se nagnuo da je spustim, primetio sam dve velike ogrebotine na kolenima. Pipnuo sam ih. Pekle su. Počeo sam ubrzano da dišem, pošto mi je sinulo kako možda i dalje sanjam.

Obliven znojem, izašao sam na terasu, da sačekam vranu. Napolju je bilo toplo, a u stanovima okolo nijedno upaljeno svetlo. Duvalo je sa severozapada, zbog čega su se ljuljaške, na dečjem igralištu ispred zgrade, ljuljale same od sebe, a koža na leđima mi se ježila, što me je dovelo do toga da se stresem, poput psa. Jedini znak da je neko budan bila su patrolna kola, s upaljenim rotacionim svetlima,

koja bi na svakih minut-dva proletela Bulevarom. Izgledalo je kao da sam ipak budan.

Obukao sam na brzinu šorts i patike i krenuo na džoging. Strčao sam niz stepenište, izašao na ulicu, otrčao do pešačkog prelaza, tamo skakutao u mestu, dok se nije upalilo zeleno za pešake, pa sam, kod hotela *Jugoslavija*, izbio na Dunav i skrenuo udesno, stazom za rekreativce, koja je bila osvetljena cele noći. Osetio sam da će ovo biti malo duža ruta. Uskladio sam disanje sa koracima i pustio misli da se razlete.

Udaljen sam sa slučaja, u to nije bilo sumnje. Ta grobna elektronska tišina govorila je glasnije od hiljadu mejlova. Da li jednostavno da sačekam da drug Mićko reši stvar? Moram priznati, drug Mićko je delovao sposobno, munjevito je reagovao na izazove, nije se plašio nijedne teme, ali ovaj slučaj je ipak pripadao Upravi za istraživanje neobjašnjivih fenomena, sve dok ne bude objašnjen! Da nije bilo Uprave, ne bi nikada čuli teoriju inspektora Kruna, koja je, koliko god neobična, bila jedina koju smo imali.

Besneći tako u sebi, prevalio sam dva kilometra, do kasarne Rečne mornarice, pa sam onda Savskom promenadom potrčao ka Brankovom mostu. Osmotrio sam malo bolje ovu divnu reku i njene divne, čiste obale. Kada sam bio klinac, sa starogradske strane plutala je hrpa zardalih brodova i tankera, a sa ove novobeogradske, kao ni danas, nije bilo ničeg, osim Muzeja savremene umetnosti i jednog restorana, koji je odatle premešten sredinom devedesetih. Moram priznati, bilo je nekog šmecka u tim zardalim brodovima. Ovako puste, obale su izgledale možda previše sterilno i strogo.

Stigao sam do lifta za pešake, u njemu se malo odmorio i izbio na Brankov most. Pohitao sam ka gradu. Nasred mosta kolena su počela baš da me peku, pa sam se zaustavio. Nisam smeo da ih dotaknem, već sam se uhvatio za ogradu mosta i suočio se sa Spomenikom Novim narodnim herojima, koji je, možda, odatle izgledao i najimpresivnije, jer je s jedne strane bio Beograd, a s druge Novi Beograd. Sava bi se, da se ne uliva u Dunav, ulila pravo u te ruke. Stresao sam se. Pogledao sam kolena. Po jedna crvena fleka, prečnika četiri centimetra, nalazila se na oba. Duboko sam udahnuo nekoliko puta i potrčao natrag, ka Novom Beogradu.

19

„Šta ti je to na glavi, crni Mirko!“, graknuo je Mirko, moj deda, na koga smo banuli, došavši kod mojih, na prvomajski ručak. Stajao je na vratima od klonje, nije bilo jasno da li je tamo išao ili se otuda vraćao. Bila mu je stotinu i jedna godina. Bio je na Sutjesci.

„Sanjao sam kako sam se upucao u slepoočnicu, pa mi se pojavila rana na tom mestu“, objasnio sam mu.

„To neće na dobro izaći kad su počeli snovi da se mešaju sa javom. Sve na šta su nas upozoravali drugovi članovi CK, još od prijema u partiju, 1935, ponovo se dešava. Pošast svetskog imperijalizma dolazi po svoje. Nismo joj doakali, a činilo se u više navrata da jesmo!“

„Ajde, ćale, pusti ih da uđu, šta s vrata mračiš!“, umešao se Jugoslav, moj ćale, lagano ga zaokrenuvši ka dnevnoj sobi. „Zdravo, deco. Srećan Prvi maj.“

„S vrata? Ja bio na vratima od klozeta, a oni nagrnuli! Niti zvone, niti kucaju, niti šta govore, samo upadaju, kao ustaše u naše selo, u zimu četrdeset druge!“

„Izvini, deda, stvarno smo seljaci“, rekao sam, zagrlio ga i poljubio mu čekinjavu izboranu kožu, koja je nekada bila njegov obraz. „Srećan ti Prvi maj.“

„Srećan Prvi maj, deda Šipka!“, zacvrkutala je Tijana i poljubila ga.

„Gde nađe ovu golubicu, tako divnu, evo, da izvadi pištolj i da mi iz neposredne blizine puca u glavu, kao onaj nemački poručnik drugu Radetu 1944...“, zastao je na trenutak, a moj ćale je iza njegovih leđa zakolutao očima, „...i to bih joj oprostio.“

Svi zajedno smo zatim ušli u dnevnu sobu, gde se na televizijskom ekranu, koji je bežičnim putem bio povezan s laptopom, nalazila nasmejana faca moje keve Vatroslave, koja se putem *Juskipapa* javljala iz Toronta, gde ju je Savezni sekretarijat za životnu sredinu poslao da drži seriju predavanja o klimatskim promenama.

„Ćao, ćao!“, vikala je s ekrana, a mi smo joj mahali. „Srećan Prvi maj!“

Ćale je, zatim, izneo domaću šljivovicu, sir, mladi luk i rotkvice, pa smo zamezili.

„Tijana, Mirko“, oglasila se moja keva iz svoje hotelske sobe, „nismo vas to nikada pitali, čekali smo priliku kada ćemo svi biti na okupu, pa evo: kada ćete da nam podarite jedno unuče?“

Tijana je zaustila, ali ja sam odgovorio:

„Mislimo da Jugoslavija ima dovoljno stanovnika, da ih planeta ima previše, te da im ne treba još jedan. A uz to, ne volimo decu.“

„Kako ne volite decu, pa Tijana je pedijatar!“

„Nije se dobro izrazio“, oglasila se Tijana, „ne sviđa nam se ideja da imamo svoju decu. Inače, tuđa su super. Nećemo da žurimo.“

„Ne znam otkud sad te kapitalističke pizdarije“, pobunio sam se. „Šta će vam unuci? Je l' treba neko privatno vlasništvo da se nasleđuje?“

„Ne, ne, trebaju nam unuci da se s njima igramo“, insistirala je moja keva, a ja sam pogledao u ćaleta, koji je nabadao sir viljuškom i gledao u sto, a zatim i u dedu, koji je namršteno gledao kroz prozor, što je značilo da su svi zajedno bili u ovome. „Život nam je postao preozbiljan.“

„Tek će da postane!“, rekao sam. „Otvorio se portal kroz koji iz paralelnog univerzuma ispadaju četnici i ustaše.“

Nastao je muk, čulo se samo kako je jedna rotkvice prepukla u ćeljostima mog ćaleta. Kroz otvoren prozor dopirala je udaljena sirena milicijske patrole i cika dece, koja su se igrala u silom praznika opusteljoj Ulici Đure Strugara. Gledali su me nakrivljenih glava i čekali da nastavim.

„Ima ih sve više, a meni se niko iz Uprave ne javlja više od jednog dana! Daj, 'leba ti, pozovi čika Jocu, reci mu da interveniše, slepački je da me skidaju sa slučaja na ovakav način!“, apelovao sam na ćaleta.

„Mirko“, oglasio se deda Mirko, „nije u redu da odaješ državne tajne, a pogotovu za prvomajskom trpezom.“

„Deda, nije ovo nikakva tajna! Uskoro će ih biti svuda unaokolo, u tolikom broju da to niko neće moći da sakrije!“ Zatim sam se ponovo obratio ćaletu: „Molim te, zovi Majstorova, neka mi makar neko dostavi rezultate iz analitike!“

„Eh, kakve veze imamo Joca i ja sa SSUP-om...“, prenemagao se moj matori.

„Kakve veze? Pa vas dvojica ste ga ponovo podigli! Da nisi otišao u penziju čim si mogao, verovatno bi doživotno bio tamo!“

„Hajde da ne pričamo o tome za vreme ručka. Posle ćemo.“

„Još uvek je meze! I zbog čega nema Hrvata u SSUP-u? Kakvo je to bratstvo i jedinstvo?“

„Otkud ti to da ih nema?“, odgovorio je ćale, obrisavši brkove salvetom.

„Navedi jednog!“

„Pa... bio je Josip Perković, sin generala Perkovića. On je bio šef Uprave za strance, koliko se sećam. Nije to naivna uprava.“

„I pored njega? Ko još?“, uzjogunio sam se.

„E jebiga, rekao si jednog da ti navedem“, uzvrteo se moj matori.

„Nego, da se vratimo mi na glavnu temu“, graknula je odjednom moja keva, s ekrana. „Tijana, kada su ti plodni dani?“

Stajao sam na terasi i zabrinuto gledao u daljinu. Dobro sam se sećao, kada smo se doselili tu, u martu 1981, bio sam opčinjen pogledom. Krasile su ga dorćolske kućice, u kombinaciji sa Dunavom i nepreglednom vojvođanskom nizijom, uz obrise Fruške gore na horizontu. Akcijom Opštine Stari grad, od 1998. do 2003. svi dorćolski kućerci dobili su nove fasade, tako da je danas pogled sa terase bio dosta drugačiji nego u mom detinjstvu. U daljini su se, poput malih belih trokrakih zvezda, nazirale vetrenjače, koje su južni Banat snabdevale strujom.

„Ej“, prenuo me je čale. „Izvini za ono s unucima, jebiga, šta da radimo, ne bi nam jedno unuče loše palo, ali ako nećete, onda nećete. Eto, tvoja majka i ja imamo samo jedno dete, pa je i to jedno dete ponekad bilo previše, jelda. E, sad, pozvao sam Majstorova, proslediće ti na mejl podatke iz analitike, o pojavljivanju tih lica na našoj teritoriji.“

Pogledao sam ga.

„Pa da, vi ste sigurno znali za portal još pre mene. I ti i čika Joca. I deda“, pogledao sam namršteno ka stanu, gde su tog trenutka u dnevnoj sobi deda Mirko i Tijana gledali svečanu prvomajsku fudbalsku utakmicu između A selekcije i reprezentacije novinara.

„Nismo znali za portal. Znali smo za lica. Za portal je zaslužan kolega iz Zagreba“, rekao je sav ozbiljan i ja više nisam imao utisak da razgovaram s ocem, već sa kolegom.

„I šta još znate, a da ja ne znam?“

Prema onome što mi je zatim ispričao, nisu znali mnogo. Uljezi su bili previše pijani da bi mogli biti uspešno isleđivani. Čim bi se neko lice pojavilo, bilo bi smešteno u kasarnu „4. juli“, a pošto ih je bilo sve više, izdato je naređenje da se Spomen-park Goli otok zatvori za javnost i da se renovirane zgrade zatvora iz muzejske vrate u svoju prethodnu svrhu.

„Slaćete ih na Goli otok?“

„Dok ga ne napunimo. A onda ćemo videti. Srećom, sva naseljena mesta su pod kompletnim video-nadzorom, tako da ih odmah

uočavamo.“

Dalje je naveo kako je pregledom snimaka utvrđeno da se lica odjedanput pojavljuju na mestima gde ih do pre sekund nije bilo. Ozbiljni problemi nastajali su kad bi lica iskrsla u nečijem stanu.

„Zamisli, imali smo čak i slučaj gde se jedno lice pojavilo u stanu u kome je istovremeno boravilo isto to lice. Samo je ovo lice odavde mesar, a ono odande pekar. Drug mesar je, kad je video samoga sebe, dobio nervni slom, eno ga na VMA, u ludačkoj košulji.“

„Dobro, lepo je od Majstorova i tebe što ste me vratili na slučaj.“

„Nismo te vratili. Drug Mićko te je skinuo sa slučaja, samo on može i da te vrati. Ovo što radimo je direktno kršenje naređenja, ali smatramo da je u ovoj situaciji svaka pomoć dobrodošla.“

„Zašto me je drug Mićko uzeo na zub?“, uzrujao sam se. „Zbog inspektora Kruna?“

„Nema to sad veze, prouči malo te podatke, analitika se muči, i kontraobaveštajna se muči, fizičari se ne usuđuju da iznose teorije neutemeljene na dokazima, u suštini, sve što možemo je da lovimo i uklanjamo neprijatelja.“

„Otkud znamo da su nam svi ti ljudi neprijatelji? Onaj bosanski Slovenac je bio sve samo ne neprijatelj!“, tresnuo sam rukama o ogradu.

„Eh, dok mi proverimo ko je kakav, oni će nas preplaviti. Bolje je ovako, imaj vere u druga Mićka, on je dobar vojnik, siguran sam da sve odluke donosi u najboljoj nameri. Ono što više treba da nas brine u ovom trenutku je činjenica da su neki drugovi i drugarice odavde počeli da nestaju, što znači da navodni portali najverovatnije rade dvosmerno. Teoretski, jedan od nas dvojice mogao bi ovog trenutka da nestane i nađe se, pa... ko zna gde.“

21

Zahvaljujući jugoslovenskom superkompjuteru SKYU 01, analitika je došla do jasnih zaključaka kada je reč o pojavljivanju nepoznatih lica na našoj teritoriji. Po tempu ubrzanja, to se odvijalo na način koji se najbliže može opisati kao paranje vunenog šala. Vremensko-prostorne rupe veličine pet kvadratnih metara otvarale su se na sve strane, sada već na svakih nekoliko minuta. Proučavajući ubrzanje učestalosti otvaranja portala, kao i koordinate na kojima su se portali otvarali, uzorak na kome se radilo (1523 pojavljivanja i 877 nestajanja) bio je dovoljan da se dođe do zaključka kako se to odvija matematički precizno. Zahvaljujući tome, moglo se sa velikom verovatnoćom utvrditi gde su se i kada portali otvarali u prošlosti, te predvideti gde će se portali otvarati u budućnosti. Takođe, moglo se izračunati i kada će ubrzanje biti apsolutno, to jest u koje vreme će svi portali na prostoru SFRJ biti otvoreni i svi naši radni ljudi i građani biti prebačeni u drugu dimenziju. To će biti trećeg juna ove godine, u 12 sati, 33 minuta i 45 sekundi, trista dvadeset pet metara severno od Spomenika Novim narodnim herojima, ni manje ni više. Do tada, prema teoriji jednog od fizičara iz Vinče, kroz vremensko-prostorne koordinate moglo se ulaziti u drugi univerzum, ali i izlaziti iz njega. Da li želite da preuzmete spisak koordinata i vremena otvaranja portala? Pritisnuo sam „da“ i skinuo PDF fajl *balinovactotal* veličine tri gigabajta na moj mobilni. Na adresu s koje mi je poslat ovaj izveštaj, ljubica.mitic.1996.vranje@yuspikap.yu, poslao sam odgovor: „Da li analitika može da utvrdi i kada i gde je proces paranja započeo, a ne samo gde i kada će da se završi? Pozz.“

Otvorio sam, zatim, *balinovactotal.pdf* gde sam se suočio sa neverovatnim brojem datuma i preciznih vremena, kao i geografskih širina i dužina. Geografske širine i dužine bile su predstavljene kao linkovi. Pritisnuo sam jednu od njih, pod nazivom Beograd_011382, a jugoslovenski superkompjuter SKYU 01, s kojim je svako iz SSUP-a bio u neprekidnoj konekciji putem mobilnog, upitao me je da li želim da mi na mapi pokaže gde se koordinate tačno nalaze. Pritisnuo sam „da“, a onda se preda mnom pojavio kvadratić, nasred

Ulice Džordža Vašingtona, u kolovoznoj traci koja je vodila ka Dorćolu. Na tom mestu se otvorao portal za nepuna tri sata, u 22.06.44, po Opštem jugoslovenskom i srednjoevropskom vremenu, usklađenom sa satelitom YUNEB0. Vratio sam se na dokument i brzim pregledom ustanovio da u Beogradu ima sasvim dovoljno portala da uđem u paralelni univerzum i da se iz njega bez ikakve frke vratim barem pet puta te noći.

Skočio sam sa kauča, na kome sam do tada ležao, a Tijana, koja je kraj mene spavala poluotvorenih očiju i potpuno raširenih ruku i nogu, u obliku zvezde, pomerila se malo udesno i u snu izgovorila nešto kao „mnji“.

Otišao sam u kupatilo, umio se i duboko udahnuo nekoliko puta. Zatim sam se vratio u sobu i poljubio Tijanu u čelo. Kao i svaki put kad bih je probudio, bilo to slučajno ili namerno, pogledala me je nasmejano.

„Pile, idem u drugu dimenziju“, saopštio sam joj.

„Šta? Vratili su te na slučaj?“, izgovorila je, sumnjičavo.

„Ne, ali dobio sam iz analitike fajl sa pretpostavljenim vremenima i mestima budućih otvaranja portala. Po svemu sudeći, paralelna dimenzija će progutati našu trećeg juna, u podne!“

Sela je, ispravila leđa i počela da skuplja kosu u punđu.

„A kako tvoj neovlašćeni prolazak kroz portal može da doprinese situaciji?“

„Čim me SSUP drži na slučaju, makar tako što mi doturaju informacije, znači da mogu nešto da doprinesem! Ne bi me čale bacao u vatru da nemaju procenu da mogu da budem od koristi!“

Gledala me je još nekoliko sekundi kroz poluotvorene kapke, čak sam stekao utisak kao da se misli da li da mi opali šamar, a onda je širom otvorila oči i osmehnula se. Uхватила me je šakama za obraze i prošaputala: „U pravu si. Idi. Ali prvo meni da pošalješ kopiju tog spiska, da mogu da dođem po tebe ako ispadne neko sranje.“

Brzim punjačem, koji je proizvodio Institut za hemijske izvore struje, napunio sam tri baterije za mobilni za deset minuta. Printskekrinovao sam deset lokacija za otvaranje portala i zapamtio ih na mobilnom i na još dve rezervne memorijske kartice, pošto sam se bojao da u paralelnom univerzumu ne postoje ni jugoslovenski superkompjuter ni satelit Jugoslovenske narodne armije YUNEBO, preko koga je radila domaća GPS mreža. Sve lokacije su se nalazile u širem centru Beograda, vremenski udaljene oko pola sata jedna od druge. Pored hiljadu jugoslovenskih dinara, poneo sam još dvesta nemačkih maraka i trista dolara, pretpostavivši da jugoslovenski dinar možda tamo nije više u upotrebi. U 22.05 zaustavio sam u Ulici Džordža Vašingtona jedno vozilo, marke yugo 655, za čijim je volanom sedela drugarica u godinama.

„Drugarice, SSUP“, predstavio sam se. „Trebalo da ostanete u vozilu, sa upaljena sva četiri migavca, sve dok me vidite.“

„A o čemu se radi, druže? Je l' to neka specijalna operacija? Svašta se priča po internetu, a na zvaničnim vestima još uvek ništa...“

„Praznik je. Siguran sam da će uskoro svi brujati samo o tome“, odgovorio sam joj i udaljio se ka poziciji na kojoj se, ako je verovati analitici SSUP-a, za nekih pola minuta otvarao portal. Okrenuo sam se ka parnoj strani ulice i duboko udahnuo.

Bio sam u fazonu da ne trepćem što duže mogu ne bih li uočio i najmanju pojedinost u vezi sa svojim transferom, i ništa se nije desilo. Kad sam napokon trepnuo, međutim, preda mnom su se stvorile zgrade pocrnelih fasada, crna ulica i crn trotoar. Na prljavoj banderi ispred mene sijalica je bila ugašena, ali su ostale gorele. Na trenutak sam pomislio da sam putovao kroz vreme, jer je ulica pre ličila na samu sebe iz osamdesetih nego na bilo šta moderno. Kad sam zakoračio, zavrtelo mi se u glavi. Bio sam mrtav pijan.

„Šta si stao tu, pizda ti materina!“, doviknuo je taksista koji se zaustavio tik kraj mojih nogu. Vozio je dačiju.

„Šta je, bre, majku ti jebem!“, dreknuo sam i izvadio zastavu 666 iz futrole. On se, međutim, nije mnogo uzbudio zbog toga.

„Ajde u kurac, ubij me više, da se i ovo sranje od života završi!“, zarežao je, a ja sam saplićući se prešao na parnu stranu ulice. „E baš ti hvala!“, doviknuo je, odvezavši rumunski krš ka Dorćolu.

U skladu sa planom krenuo sam niz ulicu, ka odredištu gde se za 33 minuta otvarao novi portal, a to je bio ugao Ulice Strahinjića Bana i Kapetan Mišine. Nije bilo lako, pošto mi je u glavi bio kaos, a bilo je još teže jer je i oko mene bio kaos. Nije prolazilo puno automobila, valjda je i njima bio Prvi maj, ali bilo ih je mnogo više nego na našim ulicama. I svi do jednog bili su razdrkane kršine inostrane proizvodnje. Fasade su bile razjebane, udžerice ulegnute, prljavština i kaos, kao da su, umesto ljudskih bića, u gradu živeli gremlini. Uočio sam dve mlađe ženske osobe kako se kreću ka meni. Izgledale su kao prostitutke iz filmova, u minićima i majicama, s usnama punim kolagena. Bila su to dva jeziva, gotovo nestvarna bića, jedna blajhana plavuša, a druga kose crne kao gavranovo krilo. Poželeo sam da im se obratim, nešto da im kažem, ali dođavola koliko sam pijan bio.

„Dobro večer“, zašištao sam, a njih dve me nisu ni registrovale. Blenule su u mobilni koji je crna držala u svojim kandžama i keserile se nečemu što se na telefonu emitovalo. Ovo me je podstaklo da iz džepa izvadim svoj mobilni. Nije bilo signala niti dostupne mreže. Proverio sam dostupnost satelita, ni njega nije bilo. Odjednom se začulo tutnjanje od kojeg se zatreslo tle, nesnosna metalna dreka, uz prodoran zvuk zvona. Odskočio sam u panici i ugledao crveni tramvaj, isti kakvog sam ga se sećao iz osmog osnovne. Petica, iz koje niko nije izišao, a u koju su ušle dve spodobe s mobilnim. Preko puta zloslutno se pomaljala pijaca Bajloni, tezge, mesare, poljoprivredna apoteka, kiosk, sladoled, sve je delovalo kao da je ostalo zaglavljeno u nekom paralelnom dvadesetom veku strave i užasa.

23

I pored toga što se na pešačkoj zebri nalazio jedan sedi čupavi klošar, lice kao iz lošeg američkog filma, Francuskom ulicom su jurcali automobili. Gomila krševa zagađivala je vazduh i dizala buku, kako motorima tako i nepodnošljivom muzikom koja je iznutra treštala: bila je to mešavina narodnjaka i plesne elektro muzike, neverovatna zvučna ogavnost. Taman sam zakoračio da pređem ulicu, kada sam uočio kako se na mene, iz pravca Trga republike, zaletio razdrkani autobus broj 37. Prepao sam se i pao na kolena, koja su me pošteno zapekla, a onda sam bauljajući, četvoronoške, nastavio ka drugoj strani ulice.

„E, moj brko, šta si se usrô! Pa ne bih ja tebe, ti si meni sve!“, dovikivao mi je šofer, očigledno potpuno lud.

Konačno sam se našao u Strahinjića Bana, gde je, makar prva dva ćoška, bilo mirno. A onda sam u mraku ispred sebe počeo da nazirem svetiljke na oba trotoara i kola uparkirana divljački, na sve strane, i na trotoaru i nasred ulice. Zaustavivši se na dvadesetak metara od prve prepreke, čučnuo sam kraj jednog drveta da malo osmotrim. Shvatio sam da su to kafane, zapravo kafići, koji su u potpunosti pojeli trotoare. Trebalo je vremena da svarim ovaj šok, jer Strahinjića Bana je bila proglašena za najlepšu ulicu Jugoslavije 2013, baš zbog atmosfere savršenog mira koja u njoj vlada.

Mesto mog povratka nazad, shodno novim otkrićima, bilo je nalik kutku pakla. Na dva ćoška bili su kafići i u njima grozomorna ljudska bića, što je bilo dovoljno da ostatak raskrsnice bude u potpunosti progutan halabukom koju su ova dva objekta stvarala. Provukao sam se suprotnom stranom ulice, pribijen uza zid, a zaustavio sam se desetak metara niže, pošto sam skrenuo desno u Kapetan Mišinu, sve vreme sa šakom na dršci pištolja. Pijanstvo nije prestajalo, što je stvari umnogome otežavalo, pre svega kad je reč o stajanju. Od stajanja mi je još teže išlo kretanje, pa sam u jednom trenutku odlučio da sednem na stepenište puno pikavaca, koje je vodilo ka ulazu u jednu zgradu, i oslonim se leđima na zid, išaran flomasterima i auto-lakom.

Premišljao sam se da li da snimim mobilnim telefonom nešto od ovog užasa, ali sam bio psihički toliko loše da bih time najverovatnije ugrozio svoju evakuaciju nazad u SFRJ. U 22.39 oteturao sam se do tačke na kojoj je trebalo da se otvori portal u 22.40.55. Bilo je to nasred raskrsnice. Kada sam birao mesto povratka, gledao sam da to bude najmanje prometno mesto koje je bilo tih minuta u ponudi. Ovde su, međutim, kola neprestano zujala ulicom, pa sam morao da pribegnem lukavstvu.

„Drugarice, milicija. Ostanite u vozilu“, rekao sam nekoj matoroj izblajhanoj kobili koja je, sa sve naočarama za sunce, sedela u zagađivaču marke mini kuper.

„'El se nas dvoje znamo?“, upitala me je, sopranom iz kuće strave.

„Ne znamo se, samo ostanite tu... dok vam ne dam drugačija uputstva.“

Stao sam zatim ispred njenog automobila i čvrsto zatvorio oči. Odjednom je buka prestala i začuo se ćuk u daljini. Otvorio sam oči i ugledao Tijanu, na trotoaru, tri metra dalje. Pritrčala mi je i zagrlila me.

„Kad si pre stigao da se napiješ?“, rekla je, ljubeći me po kosi. „I da osediš! Čak su ti i brkovi osedeli!“

„Mrm... brm...“, trućao sam, dvostruko pijaniji nego maločas.

„Dobro, ofarbaćemo ti kosu, pa i brkove, mada ne stoji ti loše.“

Odvukla me je do yuga 567, koji je uglavnom ona i vozila, i strpala me na zadnje sedište.

„Idemo sada kući, da se umiješ, pa na spavanje. Dodaj mi pištolj, da te ne žulja, pile.“

Klečao sam u svojoj nekadašnjoj sobi gde sam proveo školske i studentske dane. Samo, to nije bila ona soba, mada je izgleda i dalje bila dečja, sudeći po Spajdermenovim posterima koji su dominirali na njenim neokrećenim zidovima. Sve je mirisalo na katastrofu, koja je i usledila, pošto se na vratima pojavio onaj isti balavac. Uspravio sam se i krenuo ka prozoru, ali on me je u dva koraka pretekao i zgrabio za nogavicu.

„Tata, stani!“, zavapio je, a ja sam se sledio.

„Ko... si... ti?“, promućao sam, neobičnim, hrapavim glasom.

„Kako, bre, tata, ko sam ja? Vojislav! Voja!“

„Žao mi je, jedini Voja koga poznajem išao je sa mnom u odeljenje u srednjoj i uopšte ne liči na tebe“, pokušao sam da izvrdam, iako je sada već bilo sasvim jasno ko je on, to jest ko sam ja.

„Tata, već drugi put te sanjam otkako si se ubio! To mora da je neki znak!“

Ovaj san nije bio kao prethodni. Nisam onoliko paničio. I što je još zanimljivije, bio sam svestan da sanjam. Brzinskom istragom sam zaključio kako sam se, nekako, zaglavio u sopstvenom mozgu onog trenutka kada sam u paralelnom univerzumu izvršio samoubistvo. Ovo ovde je, po svoj prilici, bio moj tamošnji sin.

„A... gde... ti je... mama?“, ishrapavilo je iz mene.

„Kako gde je? Eno je na Novom bežanijskom groblju!“, zajaukao je, a ja sam se uprpio.

„Šta, i ona se... i ona je mrtva?“

„Obesila se u Bojčinskoj šumi, pre tri godine, kada je otkrila da ima rak!“

Kakva odvratna rečenica. Ipak, za mene je to još uvek bio san, a za malog Voju, reklo bi se, realnost.

„A ja sam se, znači, ubio u petak po podne, među nekim zgradama...?“, upitao sam ne bih li potvrdio svoju teoriju.

„Da, kod deda Juge, u Kotežu! Ispred njegovog ulaza!“

„Nije mi jasno kako sam to mogao da uradim pred tobom“, iskreno sam se zabrinuo za mentalno zdravlje pokojnog mene.

„Nisam ja bio tu, tata! Bio sam ovde, ali sam upao u jedno od onih mojih stanja... A ti si me video, kao da sam zaista bio tu, i ne samo to, nego si, kada si me ugledao, brže-bolje pucao sebi u glavu! Zašto, tata, zašto?“

„Zato što sam to bio ja, a ne tvoj ćale. Uplašio si me, jebiga. Ko zna, možda i nisam hteo da se ubijem, nego je to sve bio sticaj okolnosti.“

Očekivao sam da će mu izraz lica biti gluplji, ali nije. Pogled mu je bio znatiželjan, reklo bi se čak pametan.

„Nisam siguran da te razumem, tata.“

„Dobro, vidi, pokušaću ukratko da ti objasnim... Ja se nalazim u drugoj dimenziji. U toj dimenziji na mom licu su brkovi, u toj dimenziji ti ne postojiš, a nećeš, po svoj prilici, ni postojati, osim kao sad, to jest u snu. Ovaj... Pa... Eto, dovoljno je to da znaš – kada se Mirko Šipka u tvojoj dimenziji ubio, nastavio je da živi u mojoj, ali se ničega u vezi s tvojom ne seća. Nego, kada je sahrana? I gde?“, pitao sam, zamislivši na trenutak kako bi zgodno bilo da banem na sopstvenu sahranu.

„Sutra u četiri, na Lešću“, odgovorio je Voja. „Tata, ne idi!“, uspaničio se najedanput, a ja sam se tome nasmejao.

„Gde idem? Nikud ne idem.“

„Tata, ne idi, ne idi, molim te! Hoću još da pričamo o dimenzijama... i brkovima... i mami... i dragi... i dragi...“

„Dragi, možda bi trebalo da se javiš“, drmala me je Tijana držeći mi mobilni pod nosom. „Već četvrti put zove, a ne želi da se predstavi. Rekla bih, po naglasku, da drug živi u Hrvatskoj.“

Dohvatio sam mobilni, koji je vibrirao i na čijem je ekranu pisalo *Dolazni poziv – bez identifikacije*. Sat na mobilnom govorio je da je tri i deset izjutra.

„Halo“, javio sam se, a desna slepoočnica me je zbolela kao da je neko u nju zakucao ekser.

„Druže Šipka?“, izgovorio je tiho, kroz nos, inspektor Kruno.

„Ja sam. Otkud vi?“, promrmljao sam, a bol u glavi se pojačao. Bio je to najagresivniji mamurluk u mom životu. Tijana me je zabrinuto pogledala, sedeći na krevetu, a plave lokne rasipale su joj se po sisama.

„Druže Šipka, stvar je više nego hitna“, izgovarao je staloženo. „Dobio sam dojavu s najvišeg mjesta da se počela sprovesti masovna likvidacija privedenih lica, to jest lica iz druge dimenzije, ukoliko je moja teorija točna...“

„Tačna je. To su lica iz druge dimenzije. Kakva likvidacija? Gde?“

„Kakva? Masovna. Gdje? Na Golom otoku. Prema mojem izvoru, lica se iz kasarne 'Četvrti juli' u Beogradu odvoze na Goli otok, gdje se obavlja njihova sistematska likvidacija, strijeljanjem.“

„Ma odakle vam to?! Ko je vaš izvor?“, ispizdeo sam, onako mamuran.

„Druže Šipka, nemojte biti birokrat staljinističkog profila“, nastavio je, podjednako hladnokrvno. „Tko je moj izvor nema nikakve veze s ovim pozivom. Molim vas, utječite preko svojeg oca da se s tim prekine. Drugovi paralelni Jugoslaveni imaju pravo živjeti, složiti ćete se valjda s tim?“

„Slažem se, naravno. Ne znam samo kakve moj otac ima veze s...“, počeo sam da mrmljam, a inspektor Kruno me je prekinuo.

„No hoćemo li zaobići nepotrebne riječi i posvetiti se problemu? Ističe jedna minuta našeg razgovora, do sad su ga vjerojatno sve sigurnosne službe otkrile, bez obzira na to što zovem sa sigurnog broja. A i naoružani stražar me posjećuje redovito, točno svakih pet minuta. Djelujte, druže Šipka.“

25

Istuširao sam se, ali nije pomoglo. Glava me je otkidala. Zatim sam obukao šorts i patike, uveren kako će nekoliko kilometara trčanja, ma koliko to zvučalo neizvodljivo, izbaciti sve međudimenzijske toksine iz mene.

„Mirko?“, oglasila se Tijana dok sam vezivao pertle.

„Molim?“, izgovorio sam, podigavši glavu.

„Šta se dešava?“

Delovala je prilično strogo, pa sam odlučio da ne okolišam.

„Mirko Šipka iz paralelnog univerzuma se ubio. Ima i sina. To je mali koga sanjam poslednja dva dana. Zove se Voja. Vojislav.“

„Lepo ime. A ko je Vojislavova majka?“, pitala je.

„Eno je u njihovoj dimenziji, na Novom bežanijskom groblju. Obesila se pre tri godine.“

„Uh, jadno dete. Pa šta ćeš sada?“

„Ništa. Za početak na trčanje, da izlečim mamurluk. Pa sutra, kroz portal, sebi na sahranu.“

„Aha. A je l' postoji neki profesionalni razlog što ideš sebi na sahranu?“

„To je jedini trag koji imam o bilo čemu što se tamo dešava, ali i složićeš se da je odlazak na sopstvenu sahranu prilika koja se ne pruža često u životu. Kako stvari s kvantnom mehanikom i paralelnim univerzumima stoje, sigurno ne sanjam tog malog bez veze.“

„Uf, tako bih rado pošla s tobom, ali...“, zastala je u pola rečenice, jer smo oboje znali da je u ovoj priči njoj zapala nezahvalna dužnost da bude onaj lik koji ne ide u akciju, a objektivno je bila spremnija za akciju od mene.

„Jebiga“, rekao sam i poljubio je, a ona se osmehnula.

Sišao sam niz stepenice, a onda sam istrčao na trotoar. Glavobolja je bila na ivici podnošljivog, disanje nisam mogao da uskladim sa svojim koracima, jer mi je iz želuca na svakih nekoliko sekundi izletala kiselina, a ja sam je pljuvao na besprekorno pokošeni novobeogradski travnjak. Gledao sam u svoje startas patike, iako

sam dobro znao da prilikom džoginga treba gledati ispred sebe. Šorts mi se neprestano usecao u dupe, možda je trebalo da kupim nov, možda nije trebalo toliko da insistiram na tome da mogu da uđem u isti *yassa* šorts, u kome sam i tokom studiranja išao na trčanje. Možda je trebalo malo više da ludujem. Da ludujem? Šta to zapravo znači? Da idem na više koncerata? Bio sam na milion. Da odgledam više filmova? Odgledao sam ih milion. Da budem sa malo više žena? Dobro, možda to, ali sada je za to kasno, a i to ne može tek tako. Nisam još čuo za tipa koga žene baš i neće, pa onda odjedanput počnu da ga jure, a da nije muzičar ili glumac. Zatim sam se razbesneo na samoga sebe, jer je ovakav način razmišljanja bio izdaja životne saputnice! Ono odvratno mesto me je iskvarilo. Ni pola sata nisam tamo proveo, a već sam žalio za nekakvim nepostojećim ribama! Trideset minuta i podmukli virus pakla s druge strane portala bio je u meni.

Našao sam se na Brankovom mostu i potrčao ka gradu. Noćni povetarac milovao me je sa severozapada, glavobolja je napokon popustila, psihofizička kriza je nestala, snaga se vratila u noge, disanje je bilo usklađeno s koracima, tri koraka udisaj, tri koraka izdisaj, zaletio sam se Brankovom, pa sam izbio na Terazije, odakle sam krenuo niz Nušićevu, pa niz Cetinjsku, pa desno u Dvadeset devetog novembra i onda pravo, do zgrade u kojoj su živeli moji s dedom.

Uneo sam šifru za ulazak u zgradu, čulo se metalno *cak-cak*, znak da je laserska brava otključana, gurnuo sam vrata i ušao. Bešumni brzi lift, najnoviji model OUR „David Pajić“, čekao me je u prizemlju. Čale je, čim je postao predsednik kućnog saveta, posle pokojnog druga Milivoja, koji je to bio od 1985. do 2005, počeo da prikuplja novac od stanara za ugradnju ovog čuda tehnike.

„Sprat?“, upitao me je lift, glasom Svetlane Bojković. Bio je to dobar marketinški trik rukovodilaca „Davida Pajića“, s obzirom na to da se *Bolji život* emitovao već 80 sezona.

„Deveti“, rekao sam.

„Deveti sprat“, ponovio je lift, posle čega se vinuo uvis i kroz nekoliko sekundi dovezao me na cilj.

26

Ćale, deda i ja sedeli smo u dnevnoj sobi, a moja keva je bila na televizijskom ekranu.

„Kao prvo, zaista sam ponosan na tebe, jer si se odvažio da prođeš kroz portal“, započeo je porodičnu sednicu moj ćale, odeven u prugastu pidžamu.

„Bravo, mali Mirko!“, uzviknuo je deda, odeven u svečanu vojničku uniformu.

„Kao drugo, nema više potrebe da ideš tamo, jer drug Mićko drži situaciju pod kontrolom.“

„Kako je drži?“, izgovorio sam zlurado. „Tako što baca putnike kroz portal u Jadransko more?“

„Kakav portal u Jadranskom moru, ne kapiram?“, zbunio se ćale.

„Imam dojavu da se na Golom otoku vrše masovna streljanja lica koja su iz one dimenzije prešla u ovu. Šta mislite, da li i oni tamo streljaju naše državljane?“

„Ma daj, odakle ti to?“, iskreno se uzrujao, na osnovu čega sam zaključio da ipak nema saznanja o toj operaciji.

„Imam ja svoje izvore. Čim su mi javili, došao sam ovamo.“

„Bukvalno je dotrčao“, zagraktao je deda Mirko.

„Sine, ne nasedaj na neprijateljsku propagandu!“, doviknula je keva.

„Na kakvu neprijateljsku propagandu? Kojeg neprijatelja?“, breкнуo sam se.

„Neprijatelj nikada ne spava, sine“, pojasnio je njene reči ćale. „Do sada su sigurno provalili šta se dešava, moguće je da su otpočeli psihološki rat.“

„Ko? Albanci? Bugari? Rusi? Nemci? Amerikanci? Zašto bi se bilo kome isplatilo da pravi haos kod nas?!“

„Pa, moglo bi se i na tu temu raspravljati“, oglasila se keva, „ali mislim da je ovog puta reč o unutrašnjem neprijatelju.“

„Tako je“, složio se deda, „unutrašnji neprijatelj je opasniji od spoljašnjeg! U više navrata dokazano!“

„Ko? Hrvati?“, upitao sam, a oni su ćutali. „Šta ste se ostrvili na njih, koji vam je đavo!? Šta bi sa bratstvom i jedinstvom?“

„Kod njih još uvek ima antidržavnih elemenata, čak i posle ovoliko godina“, oglasila se keva, a slika je za delić sekunde kasnila za tonom. „Ako je tvoj izvor iz Hrvatske, dobro razmisli o njegovim motivima.“

Razmislio sam nekoliko trenutaka i nisam uspeo da pronađem nijedan razlog zbog kog bi inspektor Kruno rizikovao hapšenje dostavljajući mi potencijalno veoma opasne informacije u gluvo doba noći.

„Znači“, rekao sam, „drug Mićko drži stvar pod kontrolom. Na koji način?“

„Bojim se da to ne mogu da ti kažem u ovom trenutku. Sve što treba da znaš jeste da je njegova jedinica na zadatku i da smo na dobrom putu da u narednih četrdeset osam sati zaustavimo paranje šava između dva univerzuma“, raportirao je čale.

Nezadovoljan njegovim odgovorom, ćutao sam.

„Ali uveravam te da nema nikakvog kršenja ljudskih prava, kako na Golom otoku tako ni u drugim krajevima naše zemlje. Za svaki slučaj ću i to proveriti, ali, evo, zapitaj se i sam, da li ti naša domovina zaista liči na Treći rajh, pa da masovno streljamo unaokolo nevine ljude?“

„Ili na NDH!“, viknula je keva.

„Sram te bilo“, zarežao je deda na mene.

Razmislio sam malo i zaključio da SFRJ zaista ni najmanje ne liči na NDH.

„Dobro, možda mom izvoru dostavljaju pogrešne informacije“, rekao sam.

„Sine, sigurno je to“, odobravalala je keva stišavanje porodične tenzije.

„Ajde, vozim te kući, nećeš valjda da trčiš nazad?“, preuzeo je čale inicijativu i ustao sa kauča.

„Ne znam, možda ću gradskim...“, odgovorio sam, ustao i sapleo se o donji deo čaletove *yassa* crvene trenerke sa belim štraftama, koju sam obukao zajedno sa njegovom izlizanom JNA majicom, pošto sam bio sav moker kad sam došao.

„Ma daj, bre, u ovo doba noći idu tek na svakih dvadeset minuta. Za to vreme ću da te odvezem i da se vratim sa Novog Beograda. Ajde, ajde, polako, pa se vidimo kad se odmoriš, i snajku dovedi“, tapšao

me je po leđima i polako izvodio iz stana. Zatim mu je zazvrčao mobilni i on je nekoliko sekundi prebirao prstima po ekranu. „Poruka je od Tijane. Zvao te je Đuro, šifra Balinovac.“

Kod kuće sam se presvukao i smesta krenuo na posao. Bilo je pet sati izjutra, međutim, nisam se osećao umorno niti mi se spavalo. Dovezao sam se u SIV, gde je bilo puno, bez obzira na to što je praznik. Koleginice i kolege su užurbano zujali hodnicima, a neki od njih su, reklo bi se, bili i u panici. Na portirnici su stajala nova dvojica iz jedinice druga Mićka, ali me nisu pretresali niti dodatno proveravali.

U Bojaninoj kancelariji dočekali su me ona, Ljubica i Đuro.

„A, Šipka, stigao si. Osedeo, je li? Pa dobro, dešava se“, rekla je šefica. „Sedi, šta si zinuo. Imamo novu šifru Balinovac, Đuro i ti treba odmah da otputujete u selo Oreše, SR Makedonija. Meštani i nekoliko američkih turista prijavili su vilinsko kolo.“

„Kakva je sad ovo igra!?!“, dreknuo sam, a oni su se štrecnuli. „Kakve vas vile spopale!? Para se šav između dva univerzuma, a vi nas šalžete da istražujemo neproverene glasine! Gde su im slike tih vila, ako su ih već videli, gde su snimci, gde?!“

Bojana je sačekala nekoliko trenutaka, a onda je nastavila, što je staloženije mogla.

„Druže Šipka, kakvim se to tonom obraćaš kolegama i nadređenoj? Nisu ih slikali jer, prema izveštajima sa terena, sva elektronika utuli kada se nađu vile u blizini. A što se paralelnih univerzuma tiče, taj slučaj nije više u našoj nadležnosti, pošto je u međuvremenu razjašnjen. Operativci su na terenu, situacija se smiruje, a vas dvojica idete u Makedoniju. Jesam li bila jasna?“

„Gde su operativci, na kom su terenu?“, pitao sam.

„Vojna tajna“, breknula se i ustala, a zatim se uhvatila prstima za koren nosa, kao da joj se zavrtelo u glavi. Naslonivši se levom rukom na sto, ponovo je progovorila: „Slušaj, Šipka, ako li još jednom drekneš u mojoj blizini, jezik ću ti ovim noktima iščupati, gle koliki su!“, dreknula je i zamahnula mi ispred nosa šakom naoružanom crvenim noktima. „Marš na zadatak.“

„E, tako, a sada, sokole, da doručujemo, pa polako da se spremamo za junačku Makedoniju“, izgovorio je Đuro kada smo

izašli iz njene kancelarije.

„Vile skaču po makedonskim šumama, a ti bi da jedeš?“, uzrujao sam se, shvativši kako mi vreme za odlazak na sahranu izmiče iz ruku. „Idemo odmah!“

„Ama šta mi skačeš za vrat, kao vampir! Idemo odmah, dobro. Čijim ćemo vozilom, tvojim ili mojim?“

„Ne dolazi u obzir da putujemo kolima! Moramo tamo da se nađemo što pre, čuo si šeficu!“

„Čuo sam da treba da putujemo, a da se tamo nađemo što pre, e to nisam čuo.“

„Idemo helikopterom!“

„Baš će država helikopter da diže zbog naših vila! Ajmo u garažu, pa ćemo mojim autom, skoro je pun, taman u Podujevu da ručamo i da napunimo bateriju, pa u Titovom Velesu da užinamo i još malo da je dopunimo, ipak su to pasivni krajevi, nema punjača na svakom ćošku...“, sedeo je za stolom, uvijao brkove i prčkao po svom računaru.

Bio sam ubeđen da su sve namestili samo da bi me sprečili da prolazim kroz portale dok drug Mićko ne završi sa akcijom. Okrenuo sam broj centrale SSUP-a u Kneza Miloša.

„Dobili ste Savezni sekretarijat unutrašnjih poslova. Za informacije o putnim ispravama pritisnite broj jedan, za informacije o...“, izgovarao je snimljeni glas Dragana Bjelogrića, a ja sam ga prekinuo pritiskujući nulu, koja je označavala kontakt s operaterom.

„Savezni SUP, izvolite“, izgovorio je strogo muški glas, reklo bi se portir Goran.

„Gorane, Šipka ovde iz Trinaeste. Treba nam helikopter, imamo hitan slučaj u Makedoniji.“

„Daj mi identifikacioni broj!“

„01109750306996“, izdeklamovao sam.

„Druže Šipka, kakav helikopter za Makedoniju?! Otkud sad to?! Razleteli smo se po celoj zemlji, velika je frka!“

„I ovde je frka! Malopre smo imali sastanak! Moramo hitno u Makedoniju!“

Dok sam razgovarao, Đuro me je mrko gledao, naslonivši bradu na desnu ruku, kojom se nalaktio na sto.

„Po čijem nalogu tražite letelicu?“, pitao me je Goran. „Nemam ovde ništa upisano.“

Objasnio sam mu da mu se obraćam po nalogu koji sam upravo usmeno izdao. Pošto smo Đuro i ja bili na slučaju, imali smo ovlašćenje da zatražimo svu raspoloživu pomoć.

„Nađi nekog i pošalji ga na helidrom broj dva, kod SIV-a.“

„Letelica imamo, ali ne znam da li mogu da ti nađem odmornog pilota. Lete u tri smene i naši i vojni. Zovem te za pet minuta, ništa ne garantujem.“

Tačno u sedam, kako me je Goran na kraju obavestio, borni helikopter SSUP-a, zgodnog imena SUP-AIR gazela, sleteo je na helidrom kod SIV-a. SUP-AIR gazela je, za razliku od nekadašnje, koja je sklapana u Mostaru po francuskoj licenci, bila zajednički jugoslovensko-francuski model. Svaka letelica u SFRJ, vojna, milicijska ili civilna, nosila je ime nekog narodnog heroja. Verovalo se da će herojska imena pomoći da se jugoslovenske letelice ne ruše. I zaista, nisu se rušile. Ovaj helikopter zvao se „Ljubo Čupić 7“. Čim nam je ovlašćeno lice u fluorescentnom prsluku za to dalo dozvolu, uputili smo se ka helikopteru.

„Šta će nam helikopter naoružan do zuba, registrovan za dvadesetoro, u ovoj akciji?“, nastavio je da smara Đuro. „Znaš li ti koliko će ovo čudo goriva potrošiti do tamo i nazad!? Bruka! Ovo je sve na tvoju odgovornost!“

Ušli smo u helikopter, u kome, mimo propisa, nije bilo kopilota, jer je Goran našao samo jednog potpukovnika koji je ispunjavao uslove dovoljnog odmora i koji je bio ispod granice maksimalnog broja letova u jednoj nedelji.

„Zdravo, drugovi!“, obradovao nam se bucmasti brka, kome je na kacigi, kraj petokrake, crnim markerom bilo napisano *Neznani junak*. „Ja sam potpukovnik Husein Bećirpašić, vaš pilot. Možete me zvati drug Huso! Koji će od vas dvojice na mesto kopilota, ne smem na zadatak bez njega!“

„Ja ću, makar sam služio vojni rok u Ratnom vazduhoplovstvu, mogu ti biti od neke pomoći. Ovaj samo štetu može da napravi!“, rekao mu je Đuro i progurao se do mesta kopilota.

Seo sam na prvo sedište iza Đura i vezao se, a drug Huso je ispritiscao nekoliko prekidača, zavrteo nekoliko dugmića i okrenuo se ka meni.

„Može li? Je l' čekamo još nekog?“

„Može“, odgovorio sam, a on mi je salutirao.

„Ti ništa ne diraj“, obratio se zatim Đuru. „Ako na bilo koji način budem onesposobljen za dalji let, pu, daleko bilo, samo stisni ovo

dugme! To ti je autopilot, prizemljice vas bezbedno na prvu odgovarajuću površinu!“

Zatim smo se vinuli u nebo. Sunčan prolećni dan bio je pred nama. Zgrada SIV-a ostala je ubrzo iza nas, za njom i beogradski mostovi, za njima i beogradski soliteri, za njima i velika prostranstva kraj malenog sela Kaluđerica, gde su 1990, na desetogodišnjicu smrti druga Tita, bili zasađeni jasenovi, koji su, gledani iz vazduha, na granici Šumadije i Pomoravlja ispisivali ogromno TITO. Sada, dvadeset i sedam godina kasnije, drveće je dovoljno izraslo da se ime sasvim lepo vidi iz vazduha.

Potom su išli nizovi vetrenjača koji su napajali strujom Smederevo, a mi smo leteli jedva pedeset metara iznad njih.

„Nego“, dreknuo je najednom drug Huso, „šta se to dešava u zemlji? Da samo znate kakva sam sve lica prevezio, joj, užasa!“

„Otvora se portal između našeg i paralelnog univerzuma!“, odgovorio sam mu, a Đuro se kao oparen okrenuo i ošinuo me pogledom. „Ali nemoj da brineš, biće sve u redu!“

Drug Huso je narednih nekoliko trenutaka ćutke gledao ispred sebe, a onda se, ne skrećući pogled, ponovo oglasio.

„Paralelni univerzumi? Pa da, ima smisla. Ovi koje sam prevezio stvarno izgledaju kao da nisu odavde, iako pričaju tečnim srpskohrvatskim! I ne brinem družo, po onom što sam video, oni treba da brinu!“

„Šta si video?!“, pitao sam ga, uveren da sam se najednom našao korak bliže dokazima da je država radila na istrebljenju neobičnih došljaka.

„Alo, ej, izvinite, družo potpukovniče, ali moram odlučno da protestujem!“, umešao se Đuro. „Ovakvi razgovori nemaju nikakve veze sa našim zadatkom, a usudiću se da primetim i da prevazilaze okvire profesionalnog!“

„Idi, jebote, uplaši me!“, nasmejao se drug Huso, a zatim se ponovo meni obratio. „Je li, koji ti je ovaj politički komesar i kako se to obraća vojnom starešini?“

„Oprosti mu, družo, njegovo srce kuca u ritmu kojim Morzeova azbuka ispisuje *Služba je služba, a družba je družba!*“

„E, jesi duhovit, oca mi!“, narogušio se Đuro i nešto tiše rekao: „Samo sam hteo da naglasim da je ovo protivno...“

„E, vala, protivno je svim propisima i ono što poslednja dva dana radim i gledam, tako da ćeš me izviniti što ti malo ćaskam s kolegom“, presekao ga je Huso, a Đuro je pognuo glavu, no nisam mogao da mu vidim izraz lica, pošto mi je bio okrenut leđima.

„Šta si video?“, insistirao sam.

„Video sam toliko specijalaca da sam se zapitao da ih nismo uvozili, eto toliko ih je, i video sam da se na Goli otok, svim raspoloživim sredstvima, šalju svi ti, je li, putnici kroz dimenzije, vozovima, kamionima, avionima, helikopterima, i ako me račun ne vara, do sad smo triput mogli prepuniti otok, a on i dalje deluje sasvim golo!“

„Ljubo Čupić 7“ sleteo je na proplanak u blizini sela Bogumila. Đuro i ja pešice smo stigli do sela, gde smo jednom licu turske narodnosti privremeno konfiskovali putničko vozilo marke zastava 750, staro u najmanju ruku koliko i ja. Bio je to prilično zaostao kraj, pojedine kuće bile su od blata, stare koliko i moj deda, ako ne i starije. Tek poneki solarni panel odavao je da smo u dvadeset prvom veku. Od sela Bogumila do sela Oreše vodio je asfaltirani put, kojim su se jedva mogla mimoći dva automobila. S desne strane puta bile su stene, a s leve je, kroz bujno zelenilo, tekla rečica, koja se, prema YU navigatoru, zvala Babuna. Ovaj deo naše domovine bio je, prema podacima *Jugoslovenske onlajn enciklopedije*, u potpunosti posvećen etno-turizmu. Tačnije, stanovništvo se bavilo stočarstvom, kao i u devetnaestom veku, ali iz turističkih razloga. Razmaženim evro-američkim turistima, a bilo je i sve više kineskih, ovaj kraj bio je jedinstvena prilika da gvirnu u osmanlijsku vukojebinu iz devetnaestog veka. Ipak, turista je bilo najviše tokom letnjih meseci, jer ovo je bio planinski kraj, na nadmorskoj visini od preko dve hiljade metara. Sada ovde nije trebalo da bude gotovo nikog.

„Sasvim je moguće da su se ovde zagubile neke vile, ovde bi se i pamet čoveku izgubila!“, pokušao je Đuro da zapodene konverzaciju. Za volanom prastarog fiće, koji je monstroznom bukom rasterivao i živo i mrtvo, bio sam ja, a on se klatio na suvozačkom sedištu.

„Sasvim je moguće“, promrmljao sam.

Posle nekoliko ne toliko prijatnih trenutaka, tokom kojih ništa nismo izgovarali, pred nama su se ukazali kućerci, usađeni u zelenilo. To bi trebalo da bude Oreše. Načičkane po šumovitim padinama, kuće su izgledale pusto, a verovatno su i bile. Prošli smo pored crkve i zaustavili se ispred česme na kojoj su bila uklesana imena osam partizana iz ovog sela, koji su tokom NOB-a položili živote za slobodu naroda i narodnosti SR Makedonije.

Izašli smo iz kola. Đuro je otišao do česme i ispljuskao lice vodom.

„Auf, prava izvorska! Dođi, rđo, smoči se i ti!“

Nekoliko kokošaka ključalo je po prašini desetak metara od nas. Dve mazge klatile su glavama i rzale pasući travu kraj terena za mali fudbal. Došao sam do česme i popio malo ledene vode. Utom je, iz nečega što je do maločas izgledalo kao zatvoreni dućan, izletela niska bucfasta žena, praćena svojom dvojnicom i trojicom Amerikanaca. Bili su to klasični američki belci, mladi, sa kačketima i riđim bradama, nasmejani i srdačni, možda i previše.

„E, evo narodne milicije, pa ćeš da vidiš!“, dreknula je leva žena na desnu, a ova je, teturajući se od pijanstva izazvanog prolaskom kroz portal, mrmljala nerazumljive reči. „Drugovi milicioneri“, obratila nam se na trapavom srpskohrvatskom, „šta će ova ovde?! Kakva je to glupost!? Nisam li dosta ja samoj sebi nego je još jedna morala da dođe? Zašto mi se pokojni muž nije vratio, nego ova?“

„Polako, drugarice, mi smo ovde sasvim drugim poslom“, salutirao joj je Đuro, a ona se, poput malog deteta, nadurila.

„Ama kako drugim poslom... pogledajte je!“, dreknula je i pokazala na svoju kopiju. Bile su identične, čak im je i odeća ličila. Original je bio u crnoj, a kopija u plavoj trenerci.

„Ovde smo zbog vila“, umešao sam se, nestrpljiv da se što pre vratim u Beograd. „Mi smo iz Trinaeste uprave, za vašu dvojnicu zadužena je JNA. A vi, gospodo“, obratio sam se Amerima na engleskom, „videli ste vile?“

„Da“, odgovorio je najbradatiji. „Ovaj, videli smo ih... I porazgovarali smo s njima nakratko. U stvari, one su se nama obratile.“

„Šta su vam rekle?“

„Upozorile su nas da može doći do preklapanja dva univerzuma!“, oglasio se najniži, sa kačketom na kome je stajalo crveno slovo B, zaštitni znak bostonskih *Red soksa*.

Ptice su cvrkutale, huk rečice čuo se malo niže, u zelenilu. Pogledao sam Đura, koji me je posmatrao kombinovanim oštrosuspaničenim pogledom.

„Kako su izgledale?“, pitao sam, a onaj sa kačketom je odgovorio:

„Pa, bile su možda četiri-pet inča visoke, sa krilcima, dugih kosa, u belim haljinama. I lebdele su, povremeno su se i spuštale na cveće, a u nekim trenucima su se hvatale za ruke i igrale u vazduhu.“

„I obratile su vam se na engleskom?“, bio sam sumnjičav, a fan *Red soksa* je nastavio: „Pa... ovaj.... da. Iako je to, zapravo, zvučalo kao

poj ptica. Sve smo razumeli, je li tako, momci?“, pitao je svoje pajtose, a ovi su složno potvrdili klimanjem glavama. „Rado bismo sve to slikali, ali su nam se sve kamere istovremeno pokvarile i... pa, još uvek su pokvarene. Kao i naši mobilni telefoni.“

Pogledao sam svoj mobilni. Radio je.

„Ama šta pričate toliko?!“, pobunila se žena, a njena dvojnica počela je da joj se smeje. „Začepi!“, dreknula je zatim na nju.

„Momci opisuju svoj susret sa vilama. Jeste li i vi videli vile?“

„Nikad nisam videla ništa što nije čovek ili životinja!“

„Dobro, znači vile su tu da upozore strane državljane na ono što nam se sprema“, rekao sam Đuru.

„Ma šta nam se sprema, šta sere ovaj?“, ljutnuo se. „Kakvi kosmosi, kakve vile, ovo je ovde sve uduvano kao Bajaga! Bez veze smo dolazili!“

„Slažem se“, slagao sam. „Idemo. Ćao, momci!“, mahnuo sam Amerima, a oni su se zbunili. Obratio sam se zatim uzrujanoj ženi: „Drugarice, za slučajeve kao što je vaš otvoren je krizni broj 0800 767-825, zar ga niste videli na televiziji ili na internetu?“

„Nemam ni jednu ni drugu demonsku spravu“, izgovorila je prkosno.

„Bilo kako bilo, možete već sada da pozovete taj broj i JNA će se postarati za vašu dvojnicu.“

„Ama to nije moja dvojnica. To sam ja!“, pobunila se, i sada je bilo jasno da je svađa bila sastavni deo njenog karaktera. „Ali dobro, pozvaću taj broj“, promrmljala je pošto nisam reagovao na njenu dreku i zakoračila natrag ka prodavnici. Povukla je pritom paralelnu sebe za rukav trenerke, a ova se zateturala za njom.

30

Đuro i ja ušli smo u fiću. Upalio sam motor, a jedna od mazgi se ritnula.

„Da nisu ono špijuni?“, oglasio se Đuro i pogledao me oštro. „Načuli nešto, pa kao fol turisti videli vile i onda krenuli da rovere, ili, još bolje, da ih uhapsimo pa da iznutra upoznaju naš sistem bezbednosti! Znaju da ništa posebno neće da im se desi, osim deportacije!“

„Ma jok, ovo su neke dileje. Ljubitelji prirode“, rekao sam i poterao fiću u rikverc. Ugledao sam trojicu Amerikanaca kako odjednom stoje na drumu, stotinak metara iza nas.

„A da ih proverimo još malo? Ni podatke iz putnih isprava im nismo uzeli!“

Najednom, motor se ugasio. Nismo se ni trideset metara odmakli od česme. Pokušao sam da ga upalim, ali se opirao, sve dok, posle četvrtog okretanja ključa, nije u potpunosti zanemao. U retrovizoru sam video trojicu Amerikanaca kako kreću ka nama. Uhvatio sam se za pištolj.

„Šta je bilo?“, uzvrteo se Đuro, osvrnuo se, a kad je ugledao trojicu stranaca kako nam se približavaju, i on se mašio za oružje.

Napolju se, osim huka reke, nije čulo ništa, a onda su ptice počele da pevaju. Tako je barem delovalo prvih deset sekundi, jer je onda postalo jasno da to nisu ptice. Izvadio sam mobilni iz džepa. Mrtav.

„Ni moj ne radi!“, pogledao me je Đuro zapanjeno.

Istrčali smo iz kola i, držeći oružje u rukama, laganim trkom krenuli ka izvoru pesme. Kod partizanske česme sustigli su nas Amerikanci, a istovremeno se tu ponovo pojavila i žena, koja je sa sobom vukla i paralelnu sebe.

„Vile!“, radosno mi je rekao najbradatiji Amer i zajedno sa ostalima pohitao kroz šumarak, ka reci.

Ubrzo smo se svi našli kraj vode, iznad koje su letele četiri vile, okružene jatom raznobojnih leptirova.

„Dobar dan, ljudska bića!“, obratile su nam se svojim cvrkutavim jezikom, a ja sam, ne znam kako, sve razumeo. „Ovde smo da

bismo ispravile jednu veliku nepravdu“, nastavile su da cvrkuću, a mi smo ih, opčinjeni, gledali. Zaletale su se potom ka kopiji žene iz prodavnice. Okružile su je i počele su da je sprovode preko reke. Zatim su zapevale: „Ovo beše teška greška, da se naša teta Sneška nađe s ove strane sveta, vodimo je nazad kući, da ne završi u dubokom plavom moru!“ Igrale su kolo oko nje, a ona ih je zbunjeno gledala. Odjednom, nestale su. I vile i žena.

„E, tako“, zadovoljno je pljesnula šakama drugarica koja se evidentno zvala Snežana, nimalo uzbuđena zbog načina na koji je njena kopija nestala.

„Vau... čoveče!“, izgovorio je navijač *Red soksa*. Pogledao sam Đura, koji je i dalje zurio u Babunu što je žurila pred našim nogama.

„Ali... šta je...“, mucao je, a ja sam ga zagrlio.

„Ovaj slučaj i naš prethodni slučaj su povezani. Vile su došle da spasu Snežanu iz paralelnog univerzuma, pošto joj je tamo očigledno lepše, a ovde je, prema informacijama koje posedujem, čeka streljanje.“

„Ma ko će koga da strelja!?!“, zgrabio me Đuro za vrat. „Odakle ti te neprijateljske provokacije!?!“

Zatečen napadom, instinktivno sam se mašio za pištolj i klepio ga njime po glavi. Đuro nije, međutim, ni trepnuo, a bio sam ubeđen da će se makar zateturati.

„Na kolegu pištoljem!? Sramoto!“, zauriao je i oborio me na tle.

„Pa... i ti... daviš kolegu...“, stenjao sam i udario ga ponovo po glavi. No glava kao da mu je bila od kamena.

„Sada ćeš videti kako se rukuje vatrenim oružjem!“, zarežao je. Levom šakom držao me je prikovanog za zemlju, a desnom se mašio za zastavu 666. Taman sam pomislio kako će i ova verzija mene izgubiti život, kada je odjeknuo pucanj. Đuro se srušio preko mene. Izmigoljio sam se, otpuzao nekoliko metara do svog pištolja, zgrabio ga i uspravio se.

„Agent Džo Foks, CIA“, predstavio se navijač *Red soksa* i, kao znak da ne misli zlo, odložio na zemlju glok koji je Đura došao glave.

„CIA? A ostali?“, upitao sam.

„I oni“, odgovorio je staloženo. „Momci?“, obratio im se, a oni su klimnuli glavama, uz osmehe dece uhvaćene u krađi pekmeza.

„Šta tražite ovde?“

Ispostavilo se da su trojica agenata, prurušeni u američke turiste, navodno preko Beograda i Skoplja, a bez dokaza koji bi to i potvrdili, došli baš u Oreše, kako bi odatle neometano pratili situaciju u našoj zemlji. Bradonja se zvao Džek Frost, a onaj treći, koji uopšte nije govorio, bio je Bil Best. Pretpostavio sam da su imena lažna, a možda i ostali detalji njihove priče. Nisu mnogo znali, ili barem nisu hteli da podele sa mnom ništa osim toga da je u poslednjih 48 sati primećen značajan porast aktivnosti jugoslovenskih oružanih snaga, te da se odvija masovni transport nepoznatih lica na Goli otok, odakle noću isplovljavaju brodovi s nepoznatim tovarom, koji izbacuju na pučini, u okviru jugoslovenskih teritorijalnih voda.

„Ubeđeni smo da je reč o masovnoj akciji čišćenja određenih lica, pa smo došli, ne u neprijateljskoj nameri, već, pre svega, kao partneri i podrška SAD našim jugoslovenskim prijateljima. Ne podrška čišćenju, razume se, već podrška kada je reč o razmeni informacija.“

„Došli ste, dakle, u ovu selendru da ispitete šta se dešava u Jugoslaviji?“, rezimirao sam sumnjičavo, držeći se za vrat, koji me je boleo.

„Da, ali smo prvo hteli da sakupimo dovoljno informacija sa terena“, ubacio se „Džek Frost“ u razgovor. „Međutim, oprema koju smo doneli sa sobom je crkla kada smo se prvi put susreli sa vilama, pa smo zato ceo slučaj prijavili vlastima.“

„Ako je tako kao što kažete, zašto ništa niste rekli dok je Đuro bio živ?“, postavio sam logično pitanje.

„Džo Foks“ je potom izjavio kako su očekivali da će jugoslovenske vlasti poslati vojsku po njih, a ne nas dvojicu, te da ne bi otkrili svoj identitet da me Đuro nije životno ugrozio.

„Ovako, postupili smo prema sporazumu Jugoslavije i SAD iz 2000. godine, koji kaže da svaki agent CIA mora pružiti direktnu pomoć pripadniku jugoslovenskih snaga bezbednosti, ukoliko je životno ugrožen.“

„Ispravno ste postupili“, priznao sam.

„Neophodno je da što pre stignemo do američke ambasade u Beogradu, gde ćemo prijaviti ovaj incident. Nadam se da možemo računati na vašu saradnju“, bio je zvaničan „Džo Foks“.

„Čeka nas helikopter, tu, iza dva brda“, odgovorio sam.

31

Na helidromu kod SIV-a dočekalo nas je šest pripadnika jedinice druga Mićka, koji su preuzeli Amerikance i odveli ih. Mene su dvojica sprovela do zgrade, gde su mi naredili da odem kod Bojane i podnesem joj raport o onome što se desilo u Makedoniji. Čim su otišli, ja sam se, međutim, spustio liftom do podzemne garaže i zbrisao.

Do portala koji se, prema bazi podataka jugoslovenskog superkompjutera, otvarao u Ulici Čarlija Čaplina u 14.15 dovezla me Tijana.

„Čekam te u 18.33 u Stanoja Glavaša. Ako propustiš taj portal, sledeći gde ću te čekati je u Dubrovačkoj, u 19.14, i tako redom, po planu. Nemoj tamo mnogo da se nerviraš“, rekla je i poljubila me.

Kako sam došao na poziciju, tako je, sav mokar od automatskog sistema za zalivanje živice, iz jednog žbuna iskočio Gagi.

„Šipka!“, dreknuo je i zgrabio me za ramena. „Mirko! Došao je kraj! Ode sve bestraga!“, vrištao je, gledajući me iskolačenim krvavim očima.

„Pod hitno se udalji na dva metra od mene“, naredio sam mu strogim glasom, ali na njega to nije ostavilo nikakav utisak.

„Druže Mirko, saslušaj me, ovo je pitanje neba i zemlje!“

„Ej, zajebi versku propagandu! Za skoro sve što se trenutno dešava postoji naučno objašnjenje. A i za ono za šta trenutno ne postoji, siguran sam da će...“, ubeđivao sam se s njim, a onda sam odjednom primetio da sam mrtav pijan.

„Nije verska propaganda, druže Mirko! Nije, majke mi rođene!“, drao se Gagi, koji je očigledno zajedno sa mnom prošao kroz portal. Jedino što, izgleda, to na njega nije delovalo kao na mene.

„Stani, jebote, idupičkumaterinu“, otrgnuo sam se iz njegovih šaka. „Ti si trezan?“

„Mirko, čist sam kao dečja suza! Nisam pio još od osmog razreda! Ali... šta je ovo...“, osvrnuo se oko sebe, zbunjen.

Ulica Čarlija Čaplina podsetila me je na samu sebe, iz 1985, kada smo njenim kolovozom išli ka bioskopu *Drina*, da gledamo

Američkog nindžu, a zapravo je izgledala daleko gore. Asfalt je bio prašnjav, pun rupa i odbačenog sitnog smeća, fasade su bile oronule, s leve strane nalazilo se nekoliko jadnih kafanica, ne onako zastrašujućih kao u Strahinjica Bana, ali podjednako odbojnih. Pedesetak metara niže, na mestu gde su kod kuće bili punjači, nalazila se benzinska pumpa iz filma strave, sa gomilom motornih vozila parkiranih svuda oko nje, bez ikakvog reda.

„Alo, šabani, jebite se na trotoaru, a ne nasred ulice!“, doviknuo nam je iz sivog BMW-a proćelavi ljudski miš sa cvikerima. Prva reakcija bila mi je da ga likvidiram, ali bilo je to pijanstvo. Ne razdragano, veselo pijanstvo, kao sa ćaletom i dedom za Dvadeset deveti novembar, nego odvratno pijanstvo, puno mržnje i besa.

„Idemo kod mene“, zaplćući jezikom saopštio sam Gagiju. „Moraš da me vodiš, zbog prolaska kroz portal osećam se... pa, ovaj, kao da sam u alkoholisanom... stanju.“

„Uf, družo Mirko, osećaš se u svakom smislu, a pre pet minuta to nisam primetio“, lupetao je. Nije čudo što je ponavljao razred.

„Alo“, uneo sam mu se u lice, a on se malo uprpio, pa mu se i brada zatresla, „tamo me čupaš za revere po ulici, a ovde... kad dođe trenutak za akciju... praviš se glup! Ovo je drugi univerzum... ko zna ko su ovi kreteni, niko ne zna šta nas ovde čeka! ...i zajebi to družo, s ove strane portala zovi me samo po imenu! Pokret!“

Niz Cvijićeve, ka Ulici Đure Đakovića, jurcali su automobili – gomila polovnih krševa. Kod kuće je nebo bilo plavo, a ovde je bilo sivo, prošarano belim tragovima, koji nisu mogli biti ništa drugo do aluminijum ispuštan iz aviona na velikim visinama, što je u SFRJ bila strogo zabranjena eksperimentalna radnja.

„Idemo kod mojih“, promumlao sam i zagrio Gagija, dobivši time kakav-takav oslonac. Stupili smo na kolovoz, gde su se vozila iz Takovske uplela s onim iz Cvijićeve, pa je nastao potpuni kolaps, u kome su svi legli na sirene. Provukli smo se između automobila da bismo zastali na pešačkom ostrvu, punom prašine. Taman smo krenuli u proboj ka bizarnoj staklenoj konstrukciji koja se nalazila na drugom kraju Cvijićeve, kada su iz Dvadeset devetog jurnuli na nas, kao da su na reliju. Automobili, kombiji, čak i jedan autobus, isti kao onaj što me je prošli put umalo koštao života. Pola ih je skretalo u Takovsku, čiju je levu stranu krasio odvratni kiosk iz kog je kuljao

roštiljski dim, a druga polovina jurnula je Cvijićevom. Nisu imali nameru da stanu. Munjevito sam iz futrole izvukao pištolj, jedva ga olešen repetirao, podigao ga uvis i ispalio tri hica. Zakočili su svi u mestu, a dvojica su se pozadi čak i sudarila. Aha, znači tako to ovde ide.

„Vodi me“, naredio sam Gagiju, koji me je povukao za rukav. Mlatarao sam oružjem u neodređenom pravcu, a onda smo se našli u prolazu koji je spajao zgrade broj 68a i 68b u Ulici Dvadeset devetog novembra. Onako pijan stigao sam da uočim tek pokoji detalj. Plastična boca, puna prozirne braon tečnosti i pikavaca. Dve ženske spodobe, namontirane kao za kupleraj u Mađarskoj, stoje i nešto trtljaju. Menjačnica. I još jedna. I još jedna. Da li je moguće da je toliko turista dolazilo na ovo prokleta mesto da su im trebale tri menjačnice na deset kvadratnih metara? Glavna valuta nekakav EUR, koji je koštao preko sto nekakvog RSD. Zatim pošta, kroz čija se stakla jasno videla zastrašujuća ljudska zmija, sačinjena od staraca i starica koji su čekali u redu pred šalterima. Bare. Đubre. Štokavi kamionet iz koga dva idiota istovaraju gajbe s neidentifikovanim artiklima. Đubre. Bare. Priljav i prazan izlog. Radnjica koja prodaje, činilo se, isključivo guzobris, kiosk s američkim gaziranim pićima, sa koga sam maznuo jedne novine, prve koje su mi pale podruku. *Politika*. Dobro, znači makar to još uvek postoji.

„Ej, da platiš!“, dreknula je žena s brkovima, a ja sam opet isukao zastavu 666 i probao da je naciljam ka njenom čelu. Odustala je od naplate. Pretnja vatrenim oružjem je funkcionisala bez greške.

„Druže Mirko, daj da ti ponesem novine“, oteo mi ih je Gagi i uhvatio me podruku. Prošli smo pored objekta u kome su sumnjiva lica prodavala ono što se ovde smatralo hranom. Masne, bajate trouglaste pice i sendviče koje je i pijanac bez muke mogao da svrsta među najgore na koje je u životu naleteo. Jedno parče pice iz pakla koštalo je čak sto pedeset ovdašnjih, evidentno obezvređenih, dinara.

Stigli smo napokon do Botaničke bašte, koja je i dalje bila tu, samo naružena ergelom automobilskih kršina, parkiranih uz ogradu. Preko puta je bio restoran *Bled*, tačnije njegova ruševina. *Bled* je kod kuće bio jedno od najelitnijih mesta za klopu, stizale su im svakodnevno

sveže škarpine sa plavog Jadrana, a ovde su od njega ostali samo natpis, grafiti i polupani prozori.

Prelazeći ulicu, među kolima koja su stajala na semaforu, uočili smo Gagija. Ovdašnjeg Gagija. Nema sumnje, bio je to on, samo odrpan i s jednom potpuno neupotrebljivom nogom. Išao je od kola do kola i tražio milostinju.

„Alo, majku ti jebem klošarsku!“, razdrao se pravi Gagi i ostavio me da se klatim nasred pešačkog. Izvadio sam ponovo pištolj iz futrole, ako nekom od kretena padne na pamet da me pregazi samo zato što mu se upalilo zeleno, a ja nisam bio dovoljno brz da pređem preko zebre. „Kako te nije sramota, šta to radiš, gilipteru!“, urlao je Gagi na samoga sebe, a zatim je krenuo da ga lema presavijenom *Politikom*.

„Nemoj, brate, nemoj, tako ti boga!“, zavapio je njegov duplikat, a meni je bilo zanimljivo to što je delovalo kako uopšte nije iznenađen što vidi treznu i ljutitu verziju sebe.

„Šta nemoj, konjino!? Brukaš mi ime i čast! Na šta to ličiš!?“, bio je oštar Gagi i još jednom ga ošinuo novinama po glavi. „Gde je baba?“

„Umrta, brate, još pre dvadeset pet godina!“, zavapio je ovaj.

„A majka?“

„I ona, pre deset!“

„A burazer?“

„U zatvoru, već sedam godina!“

„Šta ti je s nogom, Cigane glupi? Šta si to od sebe napravio?!“

„Prebili mi je u Italiji, devedeset treće, da budem ubedljiviji na semaforima!“

Bio je to zanimljiv razgovor, ali mi je oduzimao dragoceno vreme.

„Ajmo, pokret!“, doviknuo sam. „Ej, bre, dolazi ovamo i vodi me na odredište! Sjebao si nogu i prosjačiš, pa šta! Pogle' kakav je ovo ćumez, nije to ništa, realno!“

Ovo ga je malo opasuljilo, pa je ćopavog sebe još jednom udario novinama i doviknuo mu: „Sramoto!“, a ovaj se, navikao na ko zna šta, bez reči okrenuo i otćopao dvadesetak metara dalje, u susret nadolazećem saobraćaju, koji me je, tako izdaleka, podsetio na prizor iz *Pobesnelog Maksa III*.

U prizemlju zgrade mojih matoraca nalazila se radnja s jeftnim i bez sumnje kancerogenim posudama od plastike. Na metalnoj zardalnoj kapiji stajala je moja čitulja. „Naš dragi... Mirko Šipka... tragično preminuo... ožalošćeni: sin Vojislav i otac Jugoslav.“ Pu, jebem ti, na šta sam samo ličio. Bio sam debeo, proćelav, neobrijan, s podočnjacima. Na osnovu fotografije zaključio sam da bih se najverovatnije i ja ubio da sam bio na njegovom mestu. Najpre sam gurnuo kapiju, ali je bila zaključana. Zatim sam pronašao svoje prezime na interfonu i pozvonio, u ritmu pesme *Uz maršala Tita*. Posle nekoliko sekundi interfon je zazujao, ja sam povukao vrata ka sebi, a ona nisu htela ni da mrdnu. Gagi ih je, međutim, gurnuo i našli smo se u uskom prolazu koji je vodio do ulaza u zgradu. Ona ista teška vrata iz detinjstva, od potamnelog gvožđa i umazanog stakla. Onaj isti lift. Onako pijan, osetio sam se kao dete. Kako je nekada bilo lepo. Kako je nekada bilo bezbrižno.

Pritisnuo sam dugme za lift nekoliko puta, ne shvativši iz prve da je to ono isto staro dugme kao i pre trideset pet godina, da moraš da sačekaš da nikog ne bude u liftu kako bi ga pozvao. Napokon je, drndajući, stigao u prizemlje, a iz njega je izašla Lukićka, babetina s osmog sprata, koja je očigledno bila živa, kako tamo tako i ovde.

„Iju, bože me sačuvaj i sakloni, crni Mirko, otkud ti?!“, prepoznala me je na keca, triput se prekrstivši, što mi je bilo odvratno, s obzirom na njen višedecenijski partijski angažman.

„Nisam ja Mirko, ja sam njegov rođak iz Australije. Došao sam na sahranu.“

„Eh, greota, tako mlad čovek, da ostavi onako divno dete...“, kenjala je, a zatim se, uočivši Gagija, ponovo začudila: „Iju, Dragane, odakle ti noga?!“, graknula je.

„Nisam ja Dragan“, odgovorio je ovaj hladno. „Ja sam Dušan, Draganov rođak iz Švedske. Imam i noge i ruke.“

„Pa otkud vas dvojica zajedno?“, začkiljila je sumnjičavo.

„Nismo mi zajedno. Sreli smo se ispred lifta“, spremno je odgovorio Gagi, a meni se pripovraćalo, što od pijanstva, što od ustajalog

vazduha u zgradi, što od Lukićkinog napadnog parfema kombinovanog sa smradom iz njenih usta.

„Oprostite, žurim“, odgurnuo sam je i uleteo u lift. Gagi je ušao za mnom. Pritisnuo sam crno dugme koje je vodilo na deveti sprat, a osećaj pod prstom podsetio me je na moje prve dane u tom soliteru, kada sam bio toliko malen da nisam mogao da dohvatim to dugme, nego tek dugme za peti. Bili su to isti dugmići, kraj kojih su bila urezana ona ista stara, u međuvremenu potpuno izlizana, ćirilčna slova. Sve je u liftu bilo isto, jedino je neka budala zalepila tapete po zidovima, koje su u međuvremenu iscepali, a najvulgarniji mogući natpisi predstavljali su razonodu putniku, jer je lift išao sporije nego što sam se sećao. Jebote, čak je i *Jova pujađija – Miljakovac tri* bio tu. Urezan hemijskom još pre nego što smo se doselili u zgradu.

„Šta si ono hteo da mi kažeš pre nego što smo došli ovamo?“, upitao sam Gagija, pretpostavivši kako njegova intuicija može u ovoj zbrci da bude od pomoći isto koliko i to što je u ovom univerzumu bio normalniji u odnosu na sebe u našem.

„Hteo sam da ti javim da sam četiri puta zaredom sanjao kako kraj sveta dolazi trećeg juna“, odgovorio je, gledajući u gornji desni ugao lifta, u kome se klatio krakati crni pauk.

„Tako je, to jest postoji mogućnost da se to desi, ali vojska radi na tome. Biće sve okej.“

Lift se zaustavio, ali mi smo nastavili razgovor.

„Inače... svi su mrtvi pijani kad prođu kroz portal... evo, pogle' mene... a ti nisi. Čak si normalniji nego tamo. Kako to objašnjavaš?“, pitao sam ga.

„Ciganin, družo Šipka. Mi se ne uklapamo ni u jedan sistem.“

„Nije ti čudno... što si sreo sebe na ulici?“

„Eh, mnogo čudnije stvari sam ja doživeo, nego ne može to vama da se objasni. Cigane niko ne shvata ozbiljno.“

„Kojim to nama?“, pitao sam, a neko je odozdo počeo da udara u vrata lifta.

„Svima vama što niste Cigani.“

Na vrata stana, s kojih su se ljuštili slojevi pradavno nanese farbe, selotejpom je bila zalepljena čitulja, identična onoj dole. Klatio sam se nekoliko trenutaka, pokušavajući da osmislim svoj nastup, a Gagi je strpljivo čekao, pridržavajući me za desno rame. Napokon, pritisnuo sam kvaku i zakoračio u stan.

Kao da sam ušetao u sopstveni košmar. Zidovi u predsoblju su bili pokriveni žutim tapetama. Dobro sam ih se sećao, lepili smo ih ćale i ja, zajedno, u leto 1983, pred početak škole, posle letovanja u Šibeniku. S leve strane, odmah do ulaznih vrata, stajao je rasklimatani ormar, koji smo kupili u *Novom domu*, neposredno pošto smo se ovde doselili. U pravom životu, taj ormar završio je u smeću nedugo pošto sam krenuo u srednju školu. Ovde je i dalje bio tu. Levo je, pretpostavio sam, i dalje bila kuhinja s trpezarijom, desno dnevna soba, odnosno soba mojih matoraca, a ispred mene bila su vrata sobe u kojoj sam proveo detinjstvo. Pritisnuo sam kvaku na njima i ušao. Na krevetu je, drndajući mobilni telefon, ležao Vojislav.

„Zdravo, mali...“, promrmljao sam. On je odvojio pogled od aparata, zurio u mene netremice nekoliko trenutaka, a zatim oprezno izgovorio: „Tata?“

„Da, moglo bi se i tako reći. Ovaj... da se predstavim, ja sam Mirko Šipka, radim u Trinaestoj upravi SSUP-a, prošao sam kroz portal u tvoj univerzum. Odnosno, univerzum u kome se moj duplikat ubio. Hitno mi treba vitamin C ne bih li se što pre istreznio.“

„Sad ću dedu da pitam... Čekaj, je l' ovo Gagi?“, junački je prihvatio stvarnost mali Voja.

„Da, to je Gagi, ali ne vaš, nego naš.“

„Drago mi je, družite mali Šipka“, rekao je Gagi i pružio mu ruku.

Onda je na trenutak zapelo. Ipak je to bilo dete. I to moje. Samo ne moje. I ipak sam to bio ja, samo ne njegov ja. Mali nas je gledao nekoliko sekundi, a onda se razdrao: „Deda! Deda!“

Nije paničio dok se drao, jednostavno je prilično glasno dozivao dedu. Zatim su se čula vrata od trpezarije, pa koraci u papučama,

onda glas: „Šta je, dedino?“, da bi se na koncu pojavio moj ćale. Ovdašnji model. Bio je debeo, neobrijan i ćelav, jednom reči propao.

„Vidi njega, došao da izjaviš saučešće? A noga? Ozdravila naprasno? Hoćemo po jednu ljutu, Mirku za dušu?“, navalio je moj ćale na Gagija, a mene nije ni registrovao. Malom Voji je to bilo smešno, pa je pokrio usta rukama i od lica su mu se videle samo uzavrele dečje oči, ni najmanje nalik mojim, ali opet lepe.

„Ja sam Mirko Šipka... istraživač u Trinaestoj upravi SSUP-a. Prošao sam kroz portal... u vaš univerzum, i došao ovamo... pošto sam u snovima već komunicirao s ovim detetom. Hitno mi treba vitamin C, da me istreznim, i pristup internetu... Valjda u ovom rezervatu imate vitamin C?“

Ćale me je odmerio i zatim progovorio:

„A je l' ? Prošao kroz portal? A što si pio kada si već prolazio kroz portal?“

„Nisam pio“, prevrnuo sam očima, „takva je... fiziološka reakcija organizma na prolazak.“

„A je l' i on prošao s tobom?“, pokazao je na Gagija. „Deluje sasvim trezveno.“

„Prošao je... ali slučajno. I trezan je... ali nemam pojma zašto. Kaže da je zbog toga što je Ciganin.“

„Valjda Rom, majku mu“, izgovorio je moj ćale, kao da me nešto ispravlja.

„Šta Rom? Šta buncaš? Daj vitamin C... pod hitno!“, zapovedio sam što sam strože umeo, a ćale je, kao da su mu se ovakve stvari dešavale svakodnevno, izgovorio: „Evo, jebote, strpi se. Nego, jesi li nam došao na duže ili...? Zašto si uopšte dolazio?“

„Vraćam se večeras nazad, ali ne brinite... u toku je akcija Jugoslovenske narodne armije, koja će sprečiti... dalje pojavljivanje portala, što je i za vaše i za naše dobro. A sad... da se istreznim, pa idemo na sahranu!“

„Došao i povileneo“, gundđao je moj matori, pošavši ka kuhinji. „JNA, kažeš... Baš zanimljivo...“

„Ti!“, zabrundao sam na malog Voju. „Skloni se s kreveta, da prilegnem, i dodaj mi telefon. Imate li internet ovde?“

„Imamo“, odgovorio je ponosno.

„Je l' imate neki pretraživač?“

„Ima *Gugl*“, zbunio se, najverovatnije zbog mog strogog i zvaničnog tona. Prema Pravilima službe, bio je to jedan od načina da im se u stanju smanjene uračunljivosti nametnem kao lider.

„*Gugl*, pih, je l' želite da Amerikanci znaju i kad ste prdnuli?“, promrmljao sam i u pretraživač ukucao reč „Jugoslavija“.

34

Trideset minuta kasnije bio sam skoro sasvim trezan, delom zbog vitamina C, delom zbog protoka vremena, ali najviše zbog onoga što sam na internetu saznao o Jugoslaviji, koja ne samo što ovde nije postojala još od 1991, ne samo što se raspala u krvavom ratu, ne samo što su na njenom mestu nastale nazovidržave kojima su u ovom trenutku upravljali kriminalci pod kontrolom belosvetskih bankarskih i korporativnih zločinaca, već su se svi odreda po Jugoslaviji poseravali kao po najvećem zlu koje im se dogodilo. Prekopavao sam po prošlosti, pokušavao da pronađem uzrok rata, i ono što je upadalo u oči jeste podatak da su najodgovorniji za propast Jugoslavije bili Novi narodni heroji. Avionska nesreća iz 1989. u ovom univerzumu nije se dogodila. Do tog trenutka istorija naša dva univerzuma se, sudeći prema podacima s interneta, u potpunosti poklapala, a onda je kod nas pao avion s drugovima Novim narodnim herojima i mi smo Jugoslaviju izgradili u najbolju zemlju na svetu, a ovde avion nije pao i njihovi životi su se pretvorili u pakao.

Ni reč nisam izgovorio tokom kombinovane operacije trežnjenja i istraživačkog rada. Mali Voja je strpljivo sedeo na radnoj stolici, Gagi je menjao kanale na televizoru, odakle je dopirao takav užas da sam mu u jednom trenutku naredio da utiša ton, a moj ćale je, mrtav ladan, otišao u trpezariju. Čuo sam upaljač i jasno sam osetio duvanski dim koji je potom naišao odatle.

„Evo ti ovo sranje“, dodao sam Voji telefon. Rana na glavi me je pekla. Kolena su me bolela. Levo oko mi je nekontrolisano poigravalo. Neću se valjda šlogirati. Ne, samo to ne, na ovom mestu to bi značilo sigurnu smrt. Ne smem dvaput ovde da umrem. Izvukao sam zastavu 666 iz futrole, odlučan da broj metaka bude jedini faktor koji će me sprečiti da je upotrebim protiv ovih kretena. Srećom, poneo sam i rezervni šaržer, što je značilo da sam mogao da ispalim ukupno pedeset hitaca.

„Vau, kakav pištolj!“, oduševio se mali Voja.

„Sedamnaest godina zaredom nosilac priznanja za najbolji svetski pištolj“, oglasio sam se, pun ponosa. „Pokret.“

Otišao sam u kuhinju, gde je ćale i dalje pušio, zamišljeno gledajući u daljinu. Osim pogleda upropaštenog nakaradnim petospratnicama, koje kao da je neko posrao nasred Dorćola, upadljiv je bio izostanak spomenika Novim narodnim herojima. Toliko sam bio navikao na taj kolosalni prizor da sam zastao zatečen njegovim izostankom.

„Ajde, diži se, jebote“, naredio sam ćaletu. Poriv da ga izmlatim drškom pištolja po izdajničkoj apatičnoj glavudži bio je toliko jak da je on, zapravo, dobro prošao. Svaki jebeni kurton na ovom smrdljivom mestu bio je odvratni šljam, svaki bedni zarozani matori konj bio je lično odgovoran za užas koji se ovde desio. „Ajde u kurac!“, dreknuo sam i cimnuo ga za desnu ruku.

„Evo, jebote, šta ti je? Neće tvoj leš nikud da pobegne“, zajebavao me je, pridižući se. Kakvo sarkastično matoro govno, jedva sam se uzdržavao od primene fizičke sile, pre svega zbog malog Voje, koji je bio jedina osoba s ove strane portala prema kojoj sam osećao izvesnu empatiju. No, ako i on počne da se ponaša kao kreten, što je ovde očigledno bilo pravilo, a ne izuzetak, neće mi ga biti žao.

„Ajde, deda, požuri! Zar ne vidiš da to nije onaj tata, pa da možeš tako s njim.“

Matori je ugasio cigaretu i pridigao farmerke koje su mu spale na pola dupeta. Fuj, nisam ni želeo da znam šta se to dešavalo u ovoj karikaturi od porodice. Upadljiv je bio izostanak moje keve, ali mene je baš bolelo uvo da li je bila živa ili mrtva. Šta god da je bio neposredan povod, nije mi bilo čudno što sam se ubio.

„Druže Mirko...“, banuo je Gagi iz predsoblja, taman kad smo krenuli ka izlazu.

„Šta je sad, koji kurac?“, breknuo sam se. Nije to bio mamurluk, dobro, možda je malo i bio, bio je to pre svega nekontrolisani bes, kakav nikada ranije nisam osećao, a sada, osim njega, gotovo da nisam osećao više ništa.

„Vesti...“, zamucao je.

„Ma koga zaboje za vesti! Idemo!“

„Izvini, druže Mirko, ali možda ipak da pogledaš...“, drmusao je daljinskim upravljačem ka mojoj dečjoj sobi. Zgrabio sam ga za vrat i sasvim mu se približio.

„Pokret. Šta tu nije jasno?“, zarežao sam.

„Pa, u stvari, u pravu si. Da, najbolje je da krenemo, ove vesti će nas svakako čekati na svakom koraku.“

35

U prizemlju smo zatekli Lukićku kako plače.

„Komšija“, zaječala je kada smo izašli iz lifta i obesila se mom matorom oko vrata, „pobili su nam celu vladu!“

„Super“, ostao je hladnokrvan moj matori.

„Kako?“, zbunio sam se na trenutak.

„Nasred sednice! A tek što nam je krenulo, tek što su obećali povećanje penzija, kako ćemo sada da napredujemo ka...“

„Dobro, ajde, ništa strašno“, ščepao sam je za koščatu ruku i grubo je pomerio ka električnim brojljima. „Idemo!“

Izašli smo na ulicu, kojom su jurcali beli drndomobili na kojima je pisalo „policija“, derući se delom sirenama, delom zastarelim motorima. Neka dva dripca, moglo im je biti tridesetak godina, trčala su ulicom, histerično se smejući.

„Govna su mrtva!“, urlao je jedan. „Ura!“

„Ubili su ih! Ubili! Ha-ha-ha!“, uneo mi se drugi u lice, a ja sam ga klepio drškom od pištolja po tintari, ne dovoljno jako da bi se onesvestio, ali dovoljno da bi njegova histerija bila prekinuta. Pre nego što sam stigao da uperim pištolj u njih, odmaglili su ka Drinčićevoj, psujući mi majku.

„Gde su ti kola?“, pitao sam čaleta, a on je pokazao ka crvenom fijat punktu, neviđenom govnetu, koje je moglo da prođe za motorno vozilo eventualno u Bangladešu.

„Evo ih“, rekao je, s određenom dozom ponosa.

„Ovaj krš?“

„Ej, bre, 2010. godište, pravo iz salona. Još otplaćujem kredit“, breкнуo se.

„Dobro, nema veze, ti voziš. Vojo, sedi pored njega, a nas dvojica ćemo pozadi.“

Kako smo se isparkirali, tako nam je na haubu skočio novi ludak. Keserio se, raščupan i bradat, a moglo mu je biti i pedeset i šezdeset, pa vala i sedamdeset godina.

„Skotovi su mrtvi! Mrtvi! Bog blagoslovio onog ko ih je ucmeкао!“, drao se, a kad je, ko zna zašto, počeo da otkopčava šlic,

intervenisao sam tako što sam izašao iz kola i svukao ga sa haube na pločnik.

„Je l' normalno da ovako slavite jer su vam pobili celu vladu?“, bio sam ljubopitljiv.

„Ma slavio sam i prošli put, ali nisam smeo javno. A sad me baš zaboje uvce!“, zaječao je, uhvatio me čvornovitim šakama za glavu i poljubio me pravo u usta. Pre nego što sam stigao da ga odalamim, zaždio je preko ulice, vičući: „Ju-hu, ju-hu!“

„Prošli put?“, izrazio sam svoje čuđenje, vrativši se u kola.

„Dve hiljade treće su iz snajpera ubili premijera“, pojasnio mi je čale.

Nisam smeo da prepunim glavu košmarnim informacijama bez ikakvog smisla, ali, opet, nisam smeo ni da dopustim da očigledno vanredna situacija prolazi mimo mene.

„Nemaš radio u kolima?“

„Kad su mi ga treći put ukrali, digao sam ruke“, rekao je čale, pripalivši novu cigaretu, „a i koji će mi kurac, nije ovo disko-klub, auto služi da te odveze od tačke A do tačke B.“

„Dobro, ajde, ne mudruj, nego dodaj gas. Mali, pogledaj na internetu šta se to tačno desilo.“

„Nemam kredita, tata.“

„Kakvih, bre, kredita?“, zbunio sam se, a onda sam pretpostavio da ovo slepačko mesto nisu pokrili bežičnom mrežom, već su ruteri bili ograničenog dometa, a van tog dometa si verovatno morao da plaćaš internet saobraćaj smrdljivim kapitalistima.

„Za telefon, tata.“

„U redu, nema veze. Ajde, zeleno je, kreći!“, dreknuo sam na čaleta, dok su oko nas vrištale sirene.

Prošli smo pored gomile otpada, eto tako se najlakše mogao opisati put koji je vodio od centra do Lešća. Kraj kolovoza su se mogli videti razrušene hale, šikare, improvizovana ciganska vozila, raščerupan i odrpan svet izobličjenih lica. Nikada ne bih mogao da se navikavam na ovaj pakao, zaključio sam. Na groblju nikog. Kiosci u kojima se prodavalo cveće i nepodnošljiv broj žutih sveća bili su očevidno napušteni. Kapija je bila otvorena, ali nikog u blizini. Ni u daljini. Topli prolećni povetarac unosio nam je u nozdrve nepoznati smrad. Dok smo Gagi i ja pokrivali odećom usta i nos, Voja i moj čale hodali su najnormalnije, valjda navikli na neprijatne mirise u svom neposrednom okruženju.

„Druže Šipka, smrde leševi“, poverio mi se Gagi.

„Je l’?“

„Kad sam pokojnu prababu išao da identifikujem, u mrtvačnici sam osetio ovaj smrad. To je to, nema greške. Jednom kad osetiš, nikad ne zaboravljaš.“

„Šta hoćeš da kažeš, da mrtvaci ustaju iz grobova?“

„Ne znam, možda ih nisu dovoljno duboko zakopali, ili ih ima previše, nisam siguran, ali ono u šta sam siguran jeste da smrad potiče od njih. I ptice to osećaju, pogledaj“, pokazao je ka vranama koje su skakutale nekoliko metara dalje. Kada malo bolje razmislim, nisam bio siguran da sam, osim vrana i nekoliko štrokavih golubova, u ovom Beogradu video ili čuo još neke ptice.

Spustili smo se ka kapelama, tačnije ka jedinoj otvorenoj kapeli. Poseta je bila slaba. Nekoliko neidentifikovanih lica otprilike mojih godina i nekoliko staraca. Ispred sanduka je stajao krst, a na njemu moje ime, prezime, godina rođenja i godina smrti. Krst, jebote. Kako sam nisko pao.

Kada smo skoro sasvim prišli kapeli, jedan debeli se izdvojio i zateturao ka meni.

„Miki! Miki, znao sam da je neka greška!“, zavapio je, bacivši mi se u zagrljaj. Osećao se na znoj i alkohol. Samo, ne zbog portala, ovaj je bio realno pijan. „Dobro, malo si se promenio, malo osedeo, hoće

to, ali da se ubiješ... Ne bi se moj Miki ubio, kažem ja ženi, ne bi, a ona, majke joj ga, kaže čudo što se još ranije nisi ubio. Da si video kakvu sam joj dandar u opalio, eno zub joj se klata, ha-ha, eh, burazere moj, koliko te volim...“, trućao je.

„Ko je ova budala?“, pitao sam čaleta.

„To je Steva, tvoj najbolji drug“, objasnio mi je matori, hladnokrvno, pa čak i sa dozom podsmeha.

„A gde smo se združili? U vojsci?“

„Oslobodili su te vojske, sine moj. Studirali ste zajedno, istoriju.“

„Istoriju...“, zamislio sam se. Istina, voleo sam istoriju kao dete, bila mi je omiljeni predmet, a evo, u ovom ništavilu sam je i studirao, ko zna, možda sam čak i diplomirao.

„Pa kako ne znaš ko sam, majku mu jebem!?!“, pobunio se Steva sa istorije.

„Evo, da objasnim tebi, a i svim prisutnima“, obratio sam im se, nešto glasnije. „Ovo u sanduku jeste pokojnik zbog kojeg ste se okupili, a i ja sam on. Međutim, dolazim iz druge dimenzije, tačnije iz SFRJ, i pripadnik sam SSUP-a, Trinaesto odeljenje...“

„Ijao! Moj Miki komunjara! I ne samo to! Nego i pandur!“, zavapio je Steva sa istorije. „O, Bože, siđi sa nebesa ovo da vidiš!“, sručio se na kolena i počeo da se krsti.

„Evo, evo, stižemo, vidite da je haos u gradu, nismo mogli ranije“, začuo se hrapavi glas iza nas. Osvrnuvši se, ugledao sam sedog debelog popa i jednog rošavog, mršavog, sveg u crnom, koji je stajao kraj njega.

„Kuda, bre?“, prepao sam se.

„Mirko Šipka?“, upitao je pop, zbunivši se.

„Ja sam.“

„Kako vi ste? Treba mi Mirko Šipka, pokojnik.“

„Eno ga u sanduku.“

„E, dobro onda. Ajmo, deco, unutra, da održimo opelo, pa onda...“

„Ma, odbij, pope! Šta ti pada na pamet?!“, izdrao sam se.

„Ej, ej, ako je zbog cene, ja sam rekao gospodinu koji je zakazao opelo, em poslepodnevni obred, pa još samoubica, mora malo jača tarifa, ovaj...“

Uperio sam u njega pištolj, nije bilo druge.

„Marš tamo odakle si i došao!“, naredio sam, a pop i njegov pomoćnik su počeli da beže uzbrdo. „Ti, smradu, jesmo li barem diplomirali tu istoriju?“

„Kako? Pa, diplomirao si sa desetkom na stradanju crnogorskih četnika, brate moj! Izvidnica, izvidnica Pavla Đurišića!“

„Na kakvom bre stradanju?!“, načisto sam ispizdeo. „A na čemu si ti diplomirao?“

„Na lozi i vinjaku, jebiga, he-he, stiglo me ratište, ovaj, da ti sad ne objašnjavam, ionako znaš bolje od mene. To jest, ne ti, nego moj Mirko, moj Miki...“

Okrenuo se sanduku, iskreno nesrećan, i pručio se preko njega. Odjednom se začula udaljena detonacija, baš snažna, otprilike kao da je nako bacio avionsku bombu.

„E, izvinite me, idem ja kući. Ne znam ni zašto sam dolazila“, oglasila se plavokosa, prejako našminkana svraka u miniću, reklo bi se, nekoliko godina mlađa od mene, ali i pored toga prilično potrošena. „Ni mene se ne sećaš, je li?“

„Ne.“

„E, bedo ljudska“, frknula je. „A onih dvesta evra što sam ti pozjerala, toga se tek ne sećaš?“

„Šta su evra?“

„More marš u pizdu materinu!“, dreknula je i pohitala uzbrdo, a mogao sam se opkladiti da me je od fizičkog obračuna s njom zaštitio jedino verni pištolj.

„Ko je, bre, ova?“, upito sam prisutne, ali odgovora nije bilo.

Ispostavilo se da ću biti sahranjen zajedno sa mojom kevom, koja je ovu dimenziju napustila još 1998. Iako me je delimično zanimao razlog njenog upadljivo preranog oproštaja s ovim užasnim svetom, nisam nikog pitao šta se desilo, a niko mi ništa sam od sebe nije ni rekao.

Ispostavilo se, zatim, da smo kraj kapela čuli detonaciju aviona u kome je bio predsednik Srbije. Letelica je eksplodirala u vazduhu, neposredno pred sletanje na surčinski aerodrom. Novinari su u panici ponavljali da je državni vrh obezglavljen, narodni poslanici su se posakrivali i isključili mobilne telefone. Ni korisnici interneta nisu imali pojma šta se dogodilo. Pljuštale su najrazličitije teorije. Amerikanci su tipovali na Ruse, Rusi na Amerikance, gosti na sahrani tipovali su na Hrvate, a efikasnost kojom su ovdašnji funkcioneri likvidirani govorila je kako nije reč o slučajnosti. Štaviše, kada sam na Stevinom telefonu pogledao snimak desanta na sednicu vlade, koji je procurio na net, shvatio sam da napad nije dolazio sa ovog sveta. Uniforme pucača, koje su mi se jasno urezale u pamćenje još one večeri kada je Aleksandar Bimbalović po drugi put izgubio život, a i njihovo oružje, sve same zastave 2010, govorile su da je ovo bez sumnje bilo delo jedinice druga Mićka.

Bilo ih je samo trojica, uleteli su unutra sa maskama na glavama i bez reči su smaknuli sve prisutne za manje od minuta. Odlučio sam da ova saznanja sačuvam za sebe, a uzbuđenje zbog taktike za zatvaranje portala jedva sam uspeo da sakrijem.

„Eh, zbogom, družo moj“, jadikovao je Steva nad sveže zatrpanom humkom, a ja sam stajao na metar iza njega, „kad se samo setim starih dobrih dana, demonstracija, bombardovanja, sankcija, pa krađe preko neta, a ono, kada si se kod mene krio od vojne policije, ha-ha, kako smo se tada ludo proveli, joj, i dalje sam jednim malim delom mamuran od te noći...“

Plakao je kao kiša, prokletnik.

„Dobro, morao bih polako da krenem“, izgovorio sam, pre svega jer mi se više nije ostajalo u ovom društvu. Njihovu propast još pre

dvadeset i pet godina zapečatile su istorijske okolnosti, za koje su, dobrim delom, i sami bili krivi. Dozvolili su da ih porobe neofašisti i sa uživanjem se međusobno mrzeli i ubijali. Kako su tako digli ruke od svega što smo izgradili, kako su se tako izdašno posrali po bratstvu i jedinstvu, nisam mogao da dokučim. Zapravo, radije bih na tome radio kod kuće, ovde sam sasvim dovoljno video, a njihova dalja agonija ni najmanje me nije zanimala. Jedino što me je zanimalo bilo je da se strategija druga Mićka pokaže kao ispravna, no, ako tako bude, to bi značilo da će u jednom trenutku portali prestati da se otvaraju, a poslednje što sam želeo jeste da zbog svoje detinje znatiželje ostanem zaglavljn na ovom mestu.

„Pa dobro, druže, gde ćeš? Tek što si se vratio... to jest stigao“, pobunio se Steva.

„Nije ovo zezanje, može da dođe do kosmičkog kolapsa, moram da prenesem svoja opažanja nadležnima“, trabunjao sam, pokušavajući da se iskobeljam iz klopke koju su mi nameštali njegov alkoholni zadah i tužne oči.

„Gde ćeš, tata, šta ću ja bez tebe?“, zavapio je i mali Voja, a meni ipak nije bilo baš sasvim svejedno. Na trenutak sam se zapitao kako bi bilo da ga prokrijumčarim sa sobom, u normalan svet, među normalne ljude, da vodi normalan život. Ali, jebote, bio je to moj sin kog sam napravio ko zna kojoj budali, bio je kul, ovako nakratko, i u svetu snova, ali kod Tijane i mene u stanu... Morao sam ponovo da pribegnem neistini ne bih li se evakuisao bez problema.

„Idem samo nakratko, da podnesem izveštaj“, rekao sam, čučnuvši ispred njega i gledajući ga pravo u oči, uz blago podignutu levu obrvu i osmeh, ali samo desnom stranom usana. Tim izrazom lica, punim poverenja, uz jasno izgovorene reči mogao si, prema seminaru koji smo pohađali u Dubrovniku 2007, da ubediš civila u bilo šta, a podizanjem obrve ublažavao si refleksno širenje sopstvenih zenica prilikom izgovaranja laži. „Vratiću se i odmah ću ti se javiti.“

„Povedi me sa sobom!“, zaječao je, na trenutak se pretvorivši u pravo nerazumno dete.

Pojačao sam malopredašnju tehniku tako što sam ga čvrsto uhvatio za ramena i za nijansu strožim tonom rekao: „Nema rasprave oko ovoga. Vratiću se. Veruj mi. Jasno?“

Delovalo je kao da mi ne veruje ni reč, ali je makar poslušao komandu.

„Ako me i ovaj put zezneš, samo da znaš da nisi ništa bolji od pravog tate. U stvari, gori si od njega, on se bar ubio, a ti ćeš u nekoj tamo Drndoslaviji biti živ i zdrav!“

Da, kog mi je đavola ovo trebalo kod kuće? Mali nadrkani kreten. Raspravu je prekinuo moj ćale, pripalivši cigaretu i pušačkim glasom izgovorivši: „Dobro, gde ti se otvara portal i kada? Hoćeš da te odvezemo tamo? U stvari, i Gagija, jelda? I ti si sigurno na zadatku i imaš neka važna posla u Jugoslaviji?“, obratio se mom školskom drugu.

„Druže Šipka, ja sam isto na zadatku, ali na drugačijem. Ne bi se moglo reći da imam neka posebno važna posla s druge strane portala, ali činjenica je da jedino drug Mirko zna kada se i gde otvaraju budući portali, a ja se zasad ne bih zadržavao kod vas, uz dužno poštovanje...“

Portal se otvarao u Stanoja Glavaša, u 18.33. Iako je bilo prerano, insistirao sam da odmah krenemo, vadeći se na vanrednu situaciju u njihovoj zemlji.

„Evo, ja ću da te odvezem, stari druže“, javio se Steva. „I tebe, Ganci, deluješ kao okej tip.“

„Ali ti si mrtav pijan“, primetio sam, mada sam intimno njegovu ponudu već prihvatio kao povoljniju od daljeg mlaćenja s mojom ovostranom rodbinom.

„Eh, pijan najbolje vozim! Ne sećam se, zapravo, kada sam poslednji put seo trezan za volan, ha-ha-ha, ajde, šta si se usrô, daj da se još malo družimo!“

„Dobro, idemo Gagi i ja s tobom, a vas dvojica“, obratio sam se ćaletu i Voji ozbiljnim tonom, „idite kući i čekajte dalja uputstva.“

„Kakva crna uputstva, nećeš se ti ovamo vraćati“, izminirao me matori na keca, a Voja ga je preplašeno pogledao.

„Ne širi defetizam i laži pred detetom! Vidimo se uskoro. Voljno!“

Trebalo nam je tek nešto više od deset minuta do mesta na kome se otvarao portal. Steva je svoju matoru opel korsu gazio nemilice i zaista je delovalo kao da sve drži pod kontrolom, bez obzira na promile. Napolju se situacija malo smirila, tačnije, ulice su opustele. Miševi su se pozatvarali u svoje rupe, prestravljeni od onoga šta bi se tek njima moglo desiti, ako su očas posla ostali bez celog političkog rukovodstva. Dobra strategija. Zavukli su se pod ćebad i samim tim su šanse da, bazajući unaokolo, nalete na neki portal bile svedene na minimum. Kad smo se parkirali u Stanoja Glavaša, neposredno pred ulivanje ove ulice u Cvijićevu, ni pet metara od ciljnih koordinata, bilo je tek pola šest. Trebalo je ubiti višak vremena sa pijanim Stevom.

„Šta mi se desilo s majkom?“, pokrenuo sam isleđivanje.

„Srčani udar“, odgovorio je kao iz topa. „Jako mi je čudno što se toga ne sećaš, bilo je baš traumatično...“

„Da, pa eto. Prepričaj mi, u kratkim crtama.“

„Pa, to je bilo u junu 1998. Bili smo u Čanju, u predsezoni...“

„Ko je bio?“

„Ti i ja, burazeru, preko moje keve, to jest preko sindikata, u *Srebrnoj plaži*...“

Srebrna plaža bila je luksuzni hotelski kompleks u maloj crnogorskoj uvali, gde su uglavnom slali decu sindikalaca da uživaju u Jadranskom moru i gigantskom akva-parku, koji je u Čanju 2002. izgrađen isključivo za potrebe korisnika usluga kompleksa.

„...jebote, kad se setim kakav je to raspad od hotela bio, a jedna riba, čuj mene riba, jedna tetka, tu, naših godina, bila je skoro tamo, kaže hotel se i dalje raspada, ha-ha--ha, a još tada su se vrata jedva držala na šarkama, mislili smo kad dune promaja da neko hoće da nam provali u sobu, hit...“

„Dobro, jebeš hotel“, breкнуo sam se, iznerviran jer su uspeli da se useru i u letnji odmor naših najmlađih. „Šta se desilo s mojom kevom?“

„Ni tri dana nismo tamo bili...“, započeo je, ali je opet stao u pola rečenice, zavukao ruku ispod svog sedišta i odatle izvukao flašu *Rubinovog* vinjaka, koji je kod kuće dostigao kvalitet francuskih konjaka. Cimnuo je dobar gutljaj i napravio facu kao da je progutao govno. „Uf, majku ti jebem! E, dakle, jedne noći zvoni telefon u sobi, kad ono, tvoj leća. Keva ti se probudila odmah pošto su legli na spavanje, nešto je kratko halucinirala i, dok se on snašao, pala mrtva. Čuka.“

Interesovalo me je šta je halucinirala, a Steva je odgovorio da bi bolje obratio pažnju na te detalje da je znao da ću ih ja zaboraviti.

„E pa, keva mi je u ovom trenutku živa i zdrava, tako da nisam imao šta da zaboravim!“, izgubio sam nerve.

„Stvarno? Do jaja, baš mi je drago zbog gospođe“, iskreno se obradovao, a zatim nastavio da trtlja: „Zar je tamo toliko bolje nego ovde, da joj je život produžen za dvadeset godina?“

„Ma žena je zdrava kao dren, ništa joj ne fali! Nikad kod doktora nije bila!“

„Alal vera, svaka čast. Eh, kako si samo plakao u vozu za Beograd. Putovali smo 17 sati, čak smo i stajali u vagonu, jer je neki polazak pre našeg otkazan, pa su svi putnici, ovaj... uh...“, počeo je da se gubi, a ja sam obustavio dalju istragu.

„Ne vredi, družo Šipka“, javio se Gagi, sa zadnjeg sedišta, „njihovi životi su toliko različiti od naših da nema rezona kopati po njima.“

Potom smo ćutali. Izgledalo je kao da se Steva zagledao u opelov simbol na volanu, no on je zapravo gledao kroz njega, izgubljen u svojim pijanim mislima. Mali drveni krst visio je o retrovizoru, zajedno sa srpskom trobojkom, na kojoj se, umesto petokrake, nalazila kičerajska kokarda. Bila je tu i žuta jelkica, definitivno kancerogena, čiji je miris odavno ispario. Unutrašnjost kola bila je, inače, prilično sređena za jednu pijanduru. Čak ni sloj prašine na crnoj plastici između volana i šoferšajbne nije bio velik. Preostali predmeti koji su se mogli uočiti bili su hemijska olovka na kojoj je pisalo „Srpski pokret obnove“, šta god to bilo, jedan šrafčiger i presavijeni list hartije, istrgnut iz školske sveske. Više sam saznao o Stevi gledajući njegovu krtiju nego slušajući njegova trabunjanja. Ko zna čime li se bavio u našoj dimenziji.

„Kako se prezivaš, Stevo?“

„Vrbaški.“

Naredne sekunde, bukvalno niotkuda, kraj nas se stvorio crni *Mercedesov* džip iz koga su istrčala tri naoružana uniformisana lica. Nisam ni stigao da se mašim za pištolj, a jedan od njih otvorio je vozačeva vrata, drugi je izvukao Stevu iz kola, dok mu je treći ispalio hitac u glavu. Onaj što je otvorio vrata ušao je u kola, seo za volan i skinuo masku sa glave. Bio je to drug Rambo.

„E tako, sad još da sačekamo pola sedam i da se nadamo da ćemo svi uspjeti da se provučemo nazad na sigurno“, zagraktao je razdragano.

„Ali zašto ste ubili Stevu?“, zavapio sam.

„Neovlašćeni pristup portalu lica koje nije jugoslovenski državljanin. Prema uredbi 017/226 Saveznog izvršnog veća, takvo lice se mora odmah likvidirati“, raportirao je, kao da podnosi izveštaj o saobraćajnom prekršaju, što me je, priznajem, delom ispunilo strahopoštovanjem.

„Kakva je to uredba?“, pitao sam.

„Tajna uredba. Jebiga, mora se, a šta se mora, nije teško.“

Ostala dvojica su se, i dalje sa maskama na glavama, postavili na po metar sleva i zdesna od mesta na kome se otvarao portal, sa oružjem na gotovs.

„A to što čekamo isti portal je slučajnost ili...“, zaustio sam, a drug Rambo je odgovorio: „Ništa nije slučajno, Šipka. Nije slučajno ni to što ti je omogućeno da zloupotrebiš spisak raspoloživih portala za lične potrebe, a nije slučajno ni to što nam je jedan od zadataka i to da te sprovedemo natrag u SFRJ, preciznije, u glavni štab. A sad, tišina“, izgovorio je, pa se kroz nekoliko sekundi okrenuo ka Gagiju: „E da, ako se desi da ne možemo svi da stanemo u portal, ti ostaješ ovde.“

„Ali, druže, ja...“

„Nema *ali*, moraju da se poštuju prioriteti. Idi na svoju jugoslovensku adresu prebivališta i čekaj. Neko će doći po tebe. Paralelno sa drugim operacijama odvija se i operacija povratka jugoslovenskih državljana kući.“

„Druže Rambo“, oglasio sam se, a kapetan me je oštro pogledao, „jeste li pokušali da pronađete vaše paralelne verzije? Možda bi vam ovdašnji Mićko i Rambo bili od koristi u akciji?“

„Zini da ti kažem.“

Čim smo se, bez Gagija, provukli kroz portal, dva pripadnika Mićkove jedinice stavila su mi vreću na glavu i sprovela me u neidentifikovano vozilo. Učinilo mi se kako čujem Tijanin glas odnekud izdaleka, ali nisam mogao biti siguran, pošto sam bio mrtav pijan. Zatim smo se neko vreme vozili, pa smo se zaustavili, pa su me izveli iz vozila, a naši koraci odjekivali su nečim što je najverovatnije bila podzemna garaža, da bismo zatim ušli u lift, koji nas je odvezao nekud gore, osetio sam to po stomaku, a po izlasku iz lifta krenuli smo ulevo, da bi me kroz nekoliko desetina koraka uveli u novu prostoriju, gde mi je napokon skinuta vreća s glave.

Bila je to malena soba za isleđivanje, sa stolom i dve stolice, neprozirnim staklenim zidom odvojena od susedne prostorije. Kretanje sa džakom na glavi dodatno je odmoglo mom psihofizičkom stanju. Ohrabrujuće je bilo to što mi nisu stavili lisice, što je značilo da makar nisam uhapšen. Seo sam na stolicu, a u glavi mi se vrtelo. Najednom, na vratima se pojavio drug Mićko.

„Zabaci glavu“, naredio je, a ja sam ga poslušao. Izvadio je pipetu i nagnuo se iznad mene. „Otvori oči najviše što možeš. Pomozi se prstima!“

Iskolačio sam oči, a onda mi se iz pipete jedna kap neidentifikovane tečnosti spustila u desno oko. Gotovo trenutno sam bio sasvim trezan, a kroz tridesetak sekundi ne da sam bio potpuno bistar, već i euforičan.

„A šta je...“, zaustio sam, a on me je prekinuo.

„Kokain, čist, jugoslovenski. Najefikasniji način da se putnik kroz portal trenutno istrezni.“

„E, samo da kažem, svaka čast na obavljenom poslu, stvarno, tamo je grozno, evo, majke mi, neću više da prelazim, zaista nema potrebe. Držim vam palčeve da...“

„Tišina“, prekinuo me je oštro, i ja sam začutao. Onda je bez dodatnih instrukcija izašao napolje, a kroz nekoliko desetina sekundi na vratima se pojavio moj ćale.

„E, znao sam da si do guše upetljan u sve ovo!“, bio sam euforičan, a on mi je euforiju ublažio tako što je ćutke došao do druge stolice, malo podigao pantalone na kolenima i seo, gledajući me pravo u oči, nekakvim, moglo bi se reći, manijačkim pogledom. „Šta je... šta je sad bilo?“, zbunio sam se.

„Trećeg juna 1989. nije bilo nikakve avionske nesreće. Podigli smo mig 29, koji je raketom oborio letelicu sa drugovima Novim narodnim herojima“, izgovorio je, a meni ni nekoliko treptaja nije pomoglo da svarim ono što sam upravo čuo.

„Podigli?“, izustio sam, napokon. „Ko je podigao? Ti? I ko još? Majstorov?“, lupio sam.

„On, ja i još nekoliko drugova.“

Izvesno vreme, još od Titove smrti, jedna neformalna grupa zaposlenih u Službi na različitim nivoima pratila je dešavanja na domaćoj i inostranoj političkoj sceni. U proleće 1989. imali su saznanja da će doći do ujedinjenja Nemačke, do puča u Rumuniji, a na koncu i do raspada SSSR. Bilo im je jasno da se zemlja nalazi u stanju neposredne ratne opasnosti, društveni poredak bio je ugrožen, a prema njegovim rečima, skoro svi Novi narodni heroji radili su za zapadne obaveštajne službe.

„Skoro svi?“, uhvatio sam se za činjenicu da je u ovom aktu nasilja stradao i neko bez ikakve krivice.

„Mirko, misliš li da je nama bilo lako? Da li ti naša služba deluje kao grupa diletanata? Jednostavno, morali smo to da uradimo. Našavši se na prag kontrarevolucije, morali smo da delujemo hitro, jer kad se prag kontrarevolucije jedanput pređe, onda više nema nazad, naročito u okruženju u kojem SSSR više ne postoji. Sve je bilo spremno da nas razjebu, do te mere da je jedini način da se to spreči bio masovna egzekucija svih rukovodilaca. Ako mi je nečeg u životu žao, to su nevine žrtve, koje su trećeg juna položile svoje živote za spas Jugoslavije, ali razmišljanje o kolateralnoj šteti u tom trenutku išlo bi naruku kontrarevoluciji“, završio je rečenicu i nastavio bez reči da me gleda pravo u oči, sav namršten.

„Kolateralna šteta...“, izgovorio sam sebi u bradu, našavši se nanovo licem u lice sa surovošću svoje domovine.

„Jebiga, Mirko. Prolazio si kroz portal dvaput, video si kako je sa druge strane. Situacija tamo je krunski dokaz za teoriju koju su izneli

naši fizičari.“

Fizičari su teoretisali kako do cepanja univerzuma na dva paralelna može doći u nekim prelomnim istorijskim i životnim trenucima, takozvanim kvantnim skretnicama. Kad se nađemo pred nekom važnom odlukom, realnost se cepa na onu u kojoj smo tu odluku doneli i onu u kojoj tu odluku nismo doneli. U ovoj realnosti odluka da se obori avion je sprovedena u delo. U onoj realnosti od toga se, izgleda, odustalo u poslednjem trenutku.

„Pretpostavljam da su razlog za obustavljanje misije bile upravo nevine žrtve, pošto sam ja taj koji je tu odluku zamalo doneo, da sada ne detaljšem“, zaključio je izlaganje.

„Znači, onaj *ti* tamo je onako sjeban jer se kaje što je sprečio akciju rušenja aviona, a sad je još i nadržkan, pošto je shvatio da postoji i druga verzija njega, koja nije bila pička kad je druge trebalo žrtvovati zarad dobrobiti svih naroda i narodnosti. I ne samo to, nego sada spasavaš i svoj i njegov univerzum, tako što ćeš da pokokaš njihove političare!“

„Dobro, nije to samo moja odluka. Drugovi koji su učestvovali u akciji 'Avion', učestvuju i u uklanjanju negativnih posledica koje je ta akcija izazvala, a lepo bi bilo da znaš da je odlučujuće za stupanje u akciju bilo upravo tvoje pitanje o tome kada je otpočelo paranje šava među univerzumima. Utvrdili smo da je proces otpočeo upravo trećeg juna 1989, odmah nakon obaranja aviona. Portali su se otvarali retko, tek tu i tamo, pa sve češće i češće, da bi, eto, posle skoro trideset godina, otvaranje portala postalo tako učestalo da smo ga konačno primetili. Postavio si ključno pitanje u ključnom trenutku. Oduvek si bio pametan dečko“, rekao je očinski, a zatim se ponovo namrštio. „Zato imamo jedan zadatak za tebe.“

„Stojim na raspolaganju“, izgovorio sam, bojažljivo.

40

Ćale je ustao sa stolice, došao iza mojih leđa i stavio mi ruke na ramena.

„Otpočela je opšta ofanziva na paralelnu realnost. Svi predsednici i premijeri bivših jugoslovenskih republika i Kosova biće likvidirani u naredna dvadeset četiri sata. Ako su pretpostavke naših naučnika tačne, to bi trebalo da dovede do zatvaranja portala. Ogroman broj naših građana je tamo, naša najelitnija vojna jedinica je tamo. Šta će se desiti ako portali prestanu da se otvaraju?“

„Ostaće... tamo?“

Prema ćaletovim rečima, ukoliko portali nastave da se otvaraju, svi smo najebali. Ukoliko prestanu, plan je bio da naše jedinice zauzmu sva sredstva informisanja i sve ključne institucije u svim zemljama nastalim na lešu SFRJ i pozovu na oružani ustanak sve državljanke SFRJ koji su tamo ostali zaglavljani. Imajući u vidu veoma nizak moral lokalnog stanovništva, to jest državljanke tih nazovidržava, pretpostavilo se kako će se ustaničke ideje među njima lepo primiti. Ukratko, jedino što je moglo da nas spase od daljeg paranja šava između univerzuma jeste postojanje dva socijalistička univerzuma.

„Nikakva akcija spasavanja naših ljudi odande se ne sprovodi, je l' tako? Oni koji su ostali zarobljeni u drugoj dimenziji su zapravo budući ustanici?“

„Recimo da se sprovodi selektivna akcija spasavanja. Sve muškarce i žene starosti između 20 i 35 godina ostavljamo tamo“, izložio je. „Pošto si ti trenutno jedini civil koji zna celu pozadinu aktuelnih dešavanja, odlučeno je da ideš kroz portal i ispratiš da li se sve odvija po planu. Ti ćeš tamo biti moje oči i uši, sine. Ako se obustavi otvaranje portala, postaćeš heroj, nazivaće ulice i škole po tebi. A? Šta kažeš?“

Pošto se u međuvremenu vratio na stolicu, tog trenutka smo sedeli jedan kraj drugog, gledajući se pravo u oči.

„A što ti, na primer, ne ideš? Da pratiš... i koordinišeš... sranja koja si svojim delovanjem napravio“, izgovorio sam.

„Ja ne sanjam svog sina iz druge dimenzije. Očigledno je da si, iz još uvek nepoznatih razloga, jače povezan sa tim mestom od ostalih. U najboljim si godinama, bre, baš ustanicama trebam ja, matorac. Nisi se valjda uprpio?“

„Pa, jebote...“, pokušavao sam da nađem reči za ono što sam osećao u tim trenucima, pošto sam se odjednom našao pred mogućnošću da ostanem zauvek zarobljen u drugoj dimenziji.

„Jebiga, sine, malopre sam rekao da si oduvek bio pametan, a sad mi malo fali da kažem kako si oduvek bio glup! Da li je moguće da si sebičan sada kad treba da kažeš: 'Razumem i nije mi teško', sada, kada se pred tebe postavlja zadatak tvog života! Je l' misliš da je meni lako što te više neću videti? Prekini s prenemaganjem i budi Šipka! Nemamo vremena za gubljenje!“

Ćutao sam nekoliko desetina sekundi, a onda sam izgovorio:

„A je l' mogu Tijanu da povedem?“

„Reci joj da prođe kroz portal broj 26647535, koji se otvara otprilike u isto vreme kad i tvoj, ali u Kragujevcu, pa ćete se naći kod tebe, to jest kod nas u stanu, u Dvadeset devetog novembra. Sad će drug Mićko da te uputi u još neke detalje.“

41

Drug Mićko se u prostoriju vratio u društvu inspektora Kruna, tačnije, gurnuo ga je ka praznoj stolici, nimalo nežno.

„Sedi tu, kod kolege“, zašištao je, a inspektor Kruno je seo preko puta mene i iz gornjeg levog džepa svoje teksas jakne izvadio mekanu paklicu filtera 57.

„No? Mogu li?“, upitao je hladnokrvno, a drug Mićko mu je oteo paklicu, zgužvao je i zafrljačio u zid.

„Slušajte me, magarci, biću kratak i jasan. Hrvat će s tobom ići kroz portal...“

„Čujte, družo pukovniče...“, prekinuo ga je inspektor Kruno, koji je posle toga mogao samo šamar da popije.

„Tako“, protrljao je drug Mićko upravo upotrebljen desni dlan o levi i obratio se meni. „Zbog tebe kretena i tvog neodgovornog ponašanja izgubili smo dragocenog operativca. Postupio si amaterski, bio si turistički vodič Amerikancima, a nije ti ni palo na pamet da su to možda agenti, koje su poslali iz drugog univerzuma! A, nije ti to palo na pamet? E pa, razmišljaj malo o tome, konjino, i budi srećan što si živ, jer da sam ja odlučivao o tvojoj sudbini, bio bi streljan. O tome što ne radiš na razjašnjenju pojavljivanja vila već se baviš intrigama i politikom da ne govorim! E pa, evo ti sada politika: zadatak koji imate jeste da u paralelnom univerzumu pronađete tamošnjeg Đura. Kada ga locirate, izolujte ga i čekajte dalja naređenja. Ukoliko se otvaranje portala ne prekine u roku od 72 sata od vašeg prelaska, imate dozvolu da se vratite, a ukoliko se pre isteka tog roka neovlašćeno vratite, bićete tretirani kao dezerteri i biće vam suđeno po kratkom postupku. Pitanja?“

Dakle, ovo je bio kazneni zadatak. Pa, dobro, imalo je smisla. Gledano profesionalno, zaista sam se poneo amaterski i u potpunosti sam razumeo druga Mićka što je želeo da me vidi pred streljačkim vodom. Doživotni boravak u onoj dimenziji bio je zapravo nešto blaža varijanta smrtne kazne.

„Imam dva pitanja“, rekao sam baš kad je pukovnik Mićko pošao napolje. „Najpre, voleo bih da stupim u kontakt sa jugoslovenskim

državljaninom Stevanom Vrbaškim, išli smo na fakultet zajedno, u drugoj dimenziji...”

„Znam ko je, jebote, sedeo je s tobom u kolima!“, dreknuo je, a onda za nijansu tišom drekom nastavio: „Našli smo ga već, među licima koja smo evakuisali iz paralelne stvarnosti. Zadržali smo ga, za svaki slučaj, i eto slučaja. Srešćeš se s njim na pet minuta, u prisustvu mojih ljudi. Drugo pitanje?“

„Od koga tamo da očekujemo dalja naređenja?“

„Od mene. Nisi valjda mislio da ću odavde da dižem ustanak?“

„Čujte, Šipka, dajte apelirajte na drugove ustanike“, obratio mi se inspektor Kruno kad smo ostali nasamo. „Doista zvuči zanimljivo otići u drugi univerzum i posvjedočiti onome što se tamo dešava, no ostati tamo trajno? To je gore od Golog otoka! Uostalom, ja ništa nisam napravio protivno propisima, za razliku od vas.“

„Čoveče, zar ti izgleda da kod njih imam bilo kakvog autoriteta?“

„Barem vas nije opalio preko usta, kad ste progovorili.“

„To je samo zato što ga nisam prekinuo prilikom izdavanja naređenja.“

Inspektor Kruno se počeošao po glavi, pa je podigao onu zgužvanu paklu cigareta sa patosa, izvadio iz nje patrljak i pripalio ga, iako u prostoriji nije bilo pepeljare, mada nije bilo ni obaveštenja da je pušenje strogo zabranjeno, kakva su stajala u prostorijama svih državnih organa.

„No dobro. Jednom se živi“, izgovorio je staloženo i povukao dug dim, od glave do pete.

Utom, vrata su se otvorila, a u prostoriju se uteturao Steva sa istorije, u pratnji druga Ramba. Bio je mršaviji od onog, sa više kose, ukratko – manje propao, ali bio je to on, a ta činjenica je toliko bila zabavna drugu Rambu da je prstom oponašao kako mu puca u glavu. Ovaj je osetio da mu se nešto dešava iza leđa, pa se osvrnuo, a drug Rambo mu je strogo podviknuo: „Ne okreći se!“, posle čega je nastavio da se krevelji.

Nisam bio siguran zašto sam odjednom poželeo da ga vidim. Da je ostao živ, možda bih se i iskulirao, ali nije. Bio je to moj najbolji drug, jedini pravi koga sam imao u oba života. Zbog svoje posebne veze sa paralelnom stvarnošću, dopustio sam da intuicija preuzme inicijativu, pošto su se moj mozak i moja sujeta opirali da upiju sve što se u njih sasulo. Inspektor Kruno je ustupio svoju stolicu Stevi, koji je, sedeći u njoj, jedva održavao ravnotežu.

„Stevo?“, izgovorio sam, a on je pogledao kroz mene. Bio je mrtav pijan, od višestrukog izlaganja portalima. „Druže“, pitao sam druga

Ramba, „je l' možemo da mu damo ono... da se istrezni? Ovako je neupotrebljiv.“

„Odmah dođe“, odgovorio je drug Rambo, ščepao Stevu u „kragnu“ i sipao mu po nekoliko kapljica kokaina u oči. Onda ga je vratio u stolicu, a ovome se pogled sasvim razbistrio.

„Druže Vrbaški, treba mi adresa vašeg prebivališta, radni i porodični status“, izgovorio sam zvanično, suočen sa kokainskom histerijom koja će neizbežno nastupiti posle ovako nesmotrenog doziranja.

On je, međutim, umesto da mi odgovori, skočio i ščepao me za vrat.

„Dubre jedno, znači ovde se kriješ!“, razdrao se, a meni samo oči što nisu ispale. „Sanjam te svake jebene noći, prokletniče, pošandrcao sam od tebe!“

Drug Rambo je munjevito reagovao, skinuo ga sa mene, bacio na patos i izvadio pištolj.

„Druže, ne!“, pokušao sam da apelujem na njega da ne upotrebljava vatreno oružje, a on je ispalio podivljalom Stevi metak u prepone, pa onda u grudi i na kraju u glavu, izazvavši takvu buku u prostoriji da mi je zazvonilo u oba uha.

Inspektor Kruno je izvadio novi patrijak iz paklice, a dva pripadnika jedinice druga Ramba uletela su u prostoriju.

„Mirno!“, dreknuo je ovaj i oni su se ukopali u mestu. Zatim je posprdno nastavio: „Dvapat u istom danu, ovaj baš nema sreće. Šipka, dođeš mi jedne 'zlatne kapi' što sam ti spasao život. Svi na svoje zadatke.“

Tijani sam, preko specijalne šifrovane linije, za koju sam doduše bio siguran da je tog trenutka bez problema prisluškivana, naložio da se odmah, sa ličnim naoružanjem, uputi ka portalu broj 26647535, kroz koji će proći, i krene ka stanu mojih matoraca, u Dvadeset devetog novembra, čim fizički bude u stanju. Nije ni pitala zašto, već je odgovorila porukom: „Jupi! Važi! <3:“ Pozvao sam zatim kevu preko *Juskipapa*.

„Postoji mogućnost da je ovo poslednji put da se vidimo“, rekao sam joj, „idem kroz portal da pomognem...“

„Dušo, ne moraš baš da odaješ vojne tajne preko interneta“, prekinula me je. „Sve znam, htela je mama da te pozove, evo, ove sekunde sam izašla sa predavanja.“

Bilo mi je pomalo glupo što se razgovor odvijao ispred zgrade SIV-a, u neposrednoj blizini inspektora Kruna i dva vojna lica. Odmakao sam se nekoliko koraka, ali je ton na *Obodovom* telefonu bio toliko kvalitetan da bi se sve čulo i sa mnogo veće razdaljine.

„Ništa onda, vidimo se, to jest ne vidimo se“, lupetao sam, a srce mi je preskakalo jer su mi kroz glavu prolazile slike iz detinjstva, moje majke i mene, vuče me kod doktora jer sam se zarazio salmonelom u vrtiću, vozi me u Tiršovu jer sam slomio nogu balansirajući na plastičnom dečjem kiperu, vozi me na Stomatološki fakultet jer su sve mlečne zube morali da mi vade kleštima, i tako... vozio me i ćale na ista ta mesta, ali njega ću, na neki način, makar ponovo videti. A kevu neću. Zaplakao sam se, a ona, vidiš, nije.

„Sine, ovo su najteži, ali istovremeno i najveličanstveniji trenuci u životu jednog čoveka i komuniste. Nosiće te mama zauvek u srcu, dok god je živa. A i posle života, ukoliko se najnovije teorije naših naučnika pokažu tačnim.“

„Mama“, otelo mi se, „te teorije su još u povu!“

„Sine, ponosna sam na tebe. Srećno. Volim te“, završila je diskusiju i prekinula vezu. Suze nisam mogao da sakrijem, a valjda je i normalno u ovakvim situacijama plakati.

„Oćeš ti nekoga da zoveš?“, pitao sam inspektora Kruna.

„Ne“, kratko je odgovorio, kao da čekamo noćni autobus, a ne vojni džip koji će nas zauvek odvesti iz ovog sveta u paralelni.

Džip se pojavio posle nekoliko minuta ćutanja praćenih ciklom prvih lastavica, a iz njega je izašao jedan poručnik, noseći u rukama dva ranca.

„Ovde imate sve što vam treba za zadatak, sedite na zadnje sedište“, izdeklamovao je, posle čega je otišao na suvozačko mesto.

Vozili smo se tunelima. Izgleda da im nije palo na pamet provozati nas Beogradom, da ga vidimo još jednom, da se, možda i zauvek, oprostimo od njega onda kada je najlepši, u sumrak. Upamtiti ga i setiti ga se svaki put kada ti se smuča život od njegove paralelne verzije. Izašli smo iz tunela kod Savezne skupštine i krenuli niz Takovsku, i ja sam, ipak, uspeo da nakratko uživam u komšiluku iz moga detinjstva. Džip se zaustavio na uglu Takovske i Dalmatinske, baš kod moje osnovne. Znači, tu se otvarao portal. Da li je to nekome namerno palo na pamet? Ako jeste, nisam znao da li bih mu zahvalio ili bih ga oterao u pičku materinu.

„Imamo minut. Stanite tu“, naredio je poručnik i mi smo stali na trotoar, pored Rudarsko-geološkog fakulteta. „Ne tu, nego tu!“, pokazao je ka mestu na kome je nekada, u mom šestom osnovne, stajao kiosk koji je među prvima u Beogradu prodavao hot-dogove. Pomerili smo se ka tom mestu i pribili se jedan uz drugog. „Trideset sekundi, spremite kapi!“, naredio je i mi smo izvadili kapi kokaina iz džepa i otvorili bočice. Imao sam dvadeset pet sekundi da se, gledajući u svoju školsku zgradu, setim neke lepe uspomene pomoću koje bih se oprostio od SFRJ, ali nisam mogao da odaberem jer su skoro sve bile lepe, a onih ružnih, poput, recimo, Ramiza, koji nas je sve do osmog razreda na svakom velikom odmoru pretresao i otimao nam pare za użinu, nisam ni Źeleo da se podsećam.

Sipao sam sebi kap kokaina u oko, čim sam osjetio onaj odvratni osećaj apsolutnog pijanstva koji je značio da smo prošli kroz portal, i za nekoliko sekundi sve je bilo okej, pa i bolje nego okej. Ispred nas se nalazila moja školska zgrada, oko koje je išla ona stara ograda od cigala, sa crnim šiljcima od gvožđa. I ovde je bio sumrak, ali ne narandžast, ljubičast i veličanstven, nego siv i crn. Ulica je bila pusta.

„Vau! Čovječe, pa ovo je ludo, ludo, buraz, ne?“, radovao se Kruno.

„Koliko si sipao kokaina u oči?“

„Po jednu u svako, to mi je uobičajena doza i doma.“

„Izvolite, lice koje vam je povereno“, prepao me je glas sleva.

Bio je to jedan od Mićkovih, sa Đurom, kome su ruke bile u lisicama.

„Šta, već ste ga pronašli?“, iznenadio sam se.

„Preuzmite lice, idite na lokaciju i čekajte dalja naređenja“, izgovorio je i salutirao nam. „Smrt bandi, sloboda Jugoslaviji!“

„Ha, pa to zvuči sjajno“, bio je euforičan Kruno. „Sjajan poklič, moj naklon onom tko je to smislio.“

Zaista se i poklonio, ali vojnik se okrenuo i otišao.

„Ajde, vas dvojica, lijepo da me odvežete i puštite i zaboraviću da se sve ovo i desilo. A vjerujte, najljepše što vam u životu treba jeste da vas Đuro Kuća zaboravi.“

„Tišina, govori samo kad ti se neko obrati!“, bio sam strog, a on se breкнуo.

„Znaš li, sokole, koliko su velika nebesa, a koliko je mala jedna muva? E, sad zamisli da sam ja orao i da poželim da nađem tu muvu...“, blebetao je, sav nakurčen.

„No a zašto bi orao hvatao muhu!? Cijela priča vam je pukla već na samom početku!“, smejao se Kruno.

„Zašto?“, zarežao je Đuro. „Zato što mu se može! Eto, jedno jutro orao se probudi i reče: 'Danas mi se ne jedu ni miši, ni jaganjci, ni zmijske, danas bih jednu muvu da pojedem, umijesto vitaminske tablete! U stvari, dvije muve, jer ja ođe vidim dvije sitne, sitne, nikakve mušice!'“, larmao je, a ja sam ga klepio drškom pištolja

posred nosa, što bi, prema predavanju na Papuku, iz 2005, trebalo da bude dovoljno da pričljivi subjekat umukne.

„Pokret“, naredio sam i gurnuo ga preko ulice, ka Dalmatinskoj. Dođavola, ovaj Đuro je bio daleko gori od onog. Sudeći prema njegovom neprihvatljivom ponašanju, bila je reč o teškom kriminalcu. „Gde ste zaposleni?“

„Ej, jesi li sa Marsa pao? Ja sam Đuro Kuća, desna ruka predsjednika Crne Gore! Treći najmoćniji čovjek u državu i četvrti u region!“

Odustao sam od namere da ga pitam da li želi da se priključi Službi, pošto je očigledno bio nepodoban. Naređenje je ionako glasilo da ga pronađemo, dobro, to je jedinica već obavila, te da ga sprovedemo do stana u kom su trenutno boravili mali Voja i moj ovdašnji otac. Neka mu drug Mićko nudi posao.

„Ovaj dan ostaće upamćen kao najtužniji dan u istoriji zapadnog Balkana“, izgovarala je vidno potresena voditeljka vesti. Na ekranu nije bilo logotipa televizijske stanice. „Predsednici i premijeri skoro svih bivših jugoslovenskih republika i Autonomne Pokrajine Kosovo i Metohija mučki su likvidirani. Prema nezvaničnim informacijama, samo su dva člana Predsedništva Bosne i Hercegovine preživela nezapamćen masakr i trenutno se nalaze na nepoznatoj lokaciji. Do sad nijedna teroristička grupa nije preuzela odgovornost za ove mučke napade, a zemlje regiona se nalaze u rasulu. Dragi gledaoci, izveštavaćemo vas redovno o svim najnovijim vestima. A sada da vidimo šta rade ukućani u najgledanijem rijaliti programu u zemlji – *Frke–šeme!*“

Zatim je usledilo uključenje direktno u pakao, gde su kreteni kakve u životu nisam video đuskali uz najgnusnije narodnjake, sa prostitutkama naduvanih usana i silikonskih sisa, očigledno potpuno nesvesni onoga što se dešavalo izvan kičerajskog drumskog motela u kom su bili smešteni.

Sedeli smo na razvaljenom trosedu koji je poticao iz mog detinjstva i foteljama iz istog perioda, Kruno, moj ćale, mali Voja, Gagi i ja. Đura smo zaključali u špajz, pošto i pored primene fizičke sile nije hteo da ućuti, a likvidacija još uvek nije dolazila u obzir. Gagi nije želeo da ide kod svojih, već je posle sahrane ostao kod mog ćaleta, znao je da ću se brzo vratiti, rekao je kada smo im te večeri banuli na vrata.

„Doista interesantan program“, rekao je inspektor Kruno, povukavši dim. „Isuse bože, što vam stavljaju u cigarete?“, zakašljao se.

„Zašto, šta im fali?“, pitao je moj matori, povukavši dim.

„Dođi ovamo, molim te“, pozvao sam ga i otišli smo u kuhinju.

„Alo, alo! Otvarajte! Otvarajte, jebaću vam oca!“, drečao je Đuro s druge strane vrata od špajza, pa sam ćaleta izveo na terasu.

„Kako to da si sprečio da se obori avion sa drugovima predsednicima i članovima Predsedništva SFRJ?“

„Ovaj... šta?“, zbunio se.

„Opusti se, sve znam. Jedino što ne znam je zašto si obustavio operaciju?“

Odjednom, plave oči su mu se zažarile, a u zenicama su mu, poput logorskih vatri, plamtele žute ulične svetiljke.

„Bacao sam novčić. Stodinarku, iz osamdeset pete. Grb – obaramo avion. Stotka – ne obaramo ga.“

Zapitao sam se da li je moguće da je u obe realnosti bacao novčić, a da mu je ispao različit rezultat.

„Ispala stotka?“, pitao sam.

„Da. I mogu ti reći, na trenutak mi je laknulo. Ali moram da priznam da sam se odmah potom zapitao da li bi jedan pravi komunista bacao novčić umesto da donese odluku? Zar bi jedan pravi komunista stavljao državu na lutriju? Preuzeo sam na sebe odgovornost da izdam naređenje za obaranje aviona sa tom bagrom, da li je bilo u redu svaliti sudbinu cele zemlje na stodinarku? Pozvao sam telefonom operativca koji je trebalo da izvrši zadatak i mogu se zakleti da sam mu rekao da ga ipak izvrši. Međutim, on mi je odgovorio: 'Operacija obustavljena, razumeo. Molim, potvrdi', a onda sam potvrdio – operacija obustavljena.“

U tom trenutku bilo mi je baš krivo što nisam znao više detalja o tome kako je Jugoslav Šipka, koji je ostao s druge strane portala, doneo odluku da avion s drugovima Novim narodnim herojima bude oboren.

„Dobro, evo nečeg što će te možda razgaliti. Kada koknu i Bosance, portali će se zatvoriti, a naša najelitnija jedinica i drugarice i drugovi koji su ostali zarobljeni u ovoj realnosti podići će ustanak. Izgrađićemo novu socijalističku Jugoslaviju, a ja sam dobio zadatak da u tome učestvujem, što znači, ostajemo zajedno jedno izvesno vreme.“

„Drugarice i drugovi...“, izgovorio je zamišljeno, držeći se rukama za zarđalu ogradu terase, „...otkad to nisam čuo. A šta ako se portali ne zatvore?“, prenuo se. „Svi smo najebali?“

„Tako je.“

„Molim te, prepričaj mi kako je izgledalo rušenje aviona.“

„Dragi gledaoci, internet stranice RTS-a i HRT-a su hakovane, a na njima se može videti snimak brutalne egzekucije preostale dvojice članova Predsedništva BiH, koja se odigrala u pečenjari *Maglaj*, kraj Goražda, u kojoj su se krili. Snimak je napravljen mobilnim telefonom, a na njemu se vide tri uniformisana lica s maskama na glavama kako rafalima iz nepoznatog oružja...“, brbljala je uspaničeno ista voditeljka kao maločas.

Svi smo se uzrujali. Prema procenama, to bi trebalo da bude to. Kraj. Spasli smo univerzume. Kruno, koga je kokain odavno popustio, zamišljeno je tresao pepeo sa cigarete u pepeljaru.

„No, druže Šipka, imate li neki spisak portala koji se otvaraju u blizini? Da provjerimo jesu li se doista prestali otvarati?“

„Imam. Ali kako da proverimo, streljaće nas ako budemo prošli na drugu stranu?“

„Možemo poslati dobrovoljca, Gagija, recimo? On je civil, na njega se naređenja koja su nama izdana ne odnose.“

„Druže Mirko, brate moj“, ponovo je postao patetičan Gagi, „ići ću u dobrovoljce vrlo rado!“

„To smo onda riješili“, hladno je izgovorio inspektor Kruno. „Otiđite vas dvojica, a mi ćemo vas sačekati ovdje.“

Konsultovao sam se sa spiskom portala. Ubrzanje je bilo toliko da ih je bilo čak sedam koji su se otvarali u narednih petnaest minuta, i to samo u dužini od sto metara, do kafane *Bled*.

„Okej, idemo“, rekao sam, a mali Voja je zavapio:

„Tata, hoću i ja sa vama!“

Nisam video nijedan razlog zbog čega ga ne bih poveo u akciju, te smo se nas trojica spustili liftom u prizemlje, a zatim smo stigli do mesta na kome se otvarao prvi portal, na trotoaru kraj susednog solitera.

„Druže Mirko, drago mi je što smo se poznavali, ti si osećajan i dobar čovek, biće ti ovde bolje nego tamo, veruj Gagiju“, tresao mi je ruku, a zatim se obratio Voji: „Čuvaj mi se, mali Šipka, mnogo mi se čuvaj.“

„Dakle, ako se portal otvori, odmah pređi ulicu, stani ispred Zavoda za izgradnju, na ono mesto, i sačekaj tri minuta da se otvori nov portal“, naložio sam Gagiju, koji je naredne sekunde nestao pred našim očima.

Pretrčali smo pustu ulicu i stali ispred mesta na kome je trebalo da se otvori sledeći portal.

„Šta ako nas je zeznuo, pa otišao kući?“, upitao sam se naglas.

„Nije, čika Gagi je car!“, pobunio se Voja.

Čuli su se zrikavci i udaljene sirene. Čula se ljudska dreka odnekud iz daljine. Nekoliko pucnjeva, rekao bih. Ulicom ni kola nisu prošla za sve ovo vreme. Neizvesnost me je za nekoliko sekundi dovela na granicu ludila. Počeo sam ubrzano da dišem. Srce mi je udaralo snažno i neravnomerno. Verovatnoća da su portali prestali da se otvaraju baš između dva Gagijeva prolaska bila je, s jedne strane, jako mala, a s druge strane, to se savršeno uklapalo u sve što se prethodnih dana događalo. Ipak, trebao mi je dokaz da smo zaista ostali zarobljeni u ovom antisvetu. Smesta. Izvadio sam mobilni i proučio spisak portala. Jedan od njih otvarao se za dva minuta kraj kafane *Banija*. Ja nisam smeo da prolazim kroz portal, streljaće me. Da Voju pošaljem na drugu stranu, nije bila opcija. Ali smo zato mogli da pronađemo nekog odavde i nateramo ga da prođe kroz portal. Zgrabio sam Voju za ruku i potrčao ka *Baniji*.

47

Na opusteloj stanici neka riba čekala je bus. Fina neka riba, za razliku od ostalih ovde. Na njoj ništa nije bilo veštačko, a svoje gotovo nepostojeće sise nosila je ponosito, bez brusa, ispod tanke crne majice, preko koje je nosila crni kožnjak.

„Kako se zovete?“, upitao sam, prišavši joj.

„Tamara“, odgovorila je. „A vi?“

„Ja sam Mirko, a ovo je Voja“, rekao sam i iz futrole izvadio zastavu 666. „Tamara, stanite tamo i budite mirni jedan minut.“

Pomerila se tri metra ulevo, stala na poziciju i izgovorila:

„Čudniji par pljačkaša nisam videla. Ali danas je takav dan, u najmanju ruku, čudan.“

„Nismo mi pljačkaši, mi smo komunisti!“, uskliknuo je Voja, a meni je srce zaigralo od sreće. Povukao sam ga još dva metra dalje od pozicije, za svaki slučaj.

„Mogla bih da ti repliciram, ali neću, pre svega zato što si previše mlad da razumeš ono što izgovaraš, a zatim i zato što je tvoj pajtos uperio ovo čudo u mene.“

„To nije pajtos, to je moj tata!“

Portal je trebalo da se otvori za petnaest sekundi.

„Pa i tata može da bude pajtos, nisi to znao? Može tata da bude i drumski razbojnik, a ti njegov šegrt, sve može. Evo, moj tata je bio moj najbolji pajtos, a onda je umro.“

„Kad je umro?“, potresao se Voja, a sat je govorio da će se portal otvoriti za pet sekundi. Četiri. Tri. Dva. Jedan.

„Pre tri dana. Danas smo ga sahranili, a onda se desio ceo ovaj pičvajz i sve je stalo, uključujući i gradski prevoz. Od Novog bežanijskog groblja dovde trebalo mi je više od tri sata, a do Karaburme stvarno ne znam kako ću. Možda odustanem i...“

„Vreme je isteklo. Slobodni ste. Izvinite na smetnji“, rekao sam i poveo Voju sa sobom, ka zgradi. Portali su prestali da se otvaraju. Ostali smo zarobljeni ovde.

„Čekajte, je l' mogu i ja s vama?“, zavapila je Tamara i krenula za nama, ne sačekavši odgovor.

„Bolje nemojte, Tamara, hvala na saradnji. Smrt bandi, sloboda Jugoslaviji“, izgovorio sam.

„Šta reče? Kakva sad banda, porno-banda?“, zakikotala se, ali je i dalje držala korak.

„Tamara“, izgovorio sam kada smo se sasvim približili raskrsnici Palmotićeve i Dvadeset devetog novembra, „mi ćemo se ovde zaustaviti, a vi nastavite pravo, bez osvrtnja. To je naređenje.“

„Uuu, a šta ako ne poslušam naređenje?“

„Kaže se šta ako ne postupim po naređenju, pošto ste ga upravo poslušali, svojim ušima. Biću prinuđen da primenim fizičku silu.“

„Nad ženom? Pred detetom? Zato što hoću da se prošetam sa vama? Baš da vidim.“

Prkosno je stala, prekrstivši ruke, i ja sam u sebi počeo da brojim do deset, odlučivši da je džiju-džica zahvatom oborim na tle i umerenim pritiskom na vrat prekinem joj dotok krvi u glavu, usled čega je morala da izgubi svest. Nisam, međutim, stigao ni do pet, a niz Palmotićevu su se stuštila dva crna mercedesa. Jedan je skrenuo u Dvadeset devetog novembra, a drugi je zakočio kraj nas. Vrata su se otvorila, a iz kola su izleteli drugovi Rambo i Bera. Drug Bera je pritrčao Tamari i ispalio joj metak u potiljak, a Voja je vrisnuo.

„Drugovi, da li je zaista bilo neophodno...“, rezignirano sam zamučao, zgrabivši Voju u zagrljaj i okrenuvši mu glavu od krvi koja je tekla niz trotoar, ka kolovozu.

„Slušaj, Šipka“, prekinuo me je drug Rambo, bez trunke svoje uobičajene vedrine, „neka tebi zahvali za rupu u glavi. Šta tražiš napolju koj' moj? Pa još sa kincem? U društvu nepoznatog civila? Umesto da postupaš po naređenju! Ako tako nastaviš, lično ću te streljati, jebeš mi sve!“

Dok se drao, perifernim vidom sam uočio kako je nekoliko naoružanih lica izašlo iz prve limuzine i postavilo se u polukrug, ispred ulaza u Vojinu zgradu. Kada se postavljanje u borbenu poziciju završilo, drug Rambo je izvadio voki toki El Niš, najsavremeniji model, pritisnuo dugme i izgovorio: „Može“, posle čega je uplakanom Voji i meni rekao: „Tutanj kući.“

Stigli smo do ulaza u zgradu, a iz Palmotićeve je, zajedno sa mercedesom u kome su bili Rambo i Bera, stigao još jedan mercedes, i to beli. Zaustavili su se ispred zgrade, međutim, niko nije izlazio napolje.

„Gore“, strogo nam je naredio jedan od vojnika, i Voja i ja smo ušli u zgradu.

„Tata“, oglasio se Voja u liftu, prvi put otkako je Tamara tragično nastradala, „je l' ovo znači da ostaješ ovde zauvek?“

„Ne baš zauvek, ali barem dok jedan od nas dvojice ne otegne papke“, odgovorio sam, ali on nije ukapirao šalu.

Uhvatio sam zatim sebe kako ne mogu da razmišljam ni o čemu drugom osim o tome da li je Tijana na vreme prošla kroz portal, te da li će i kada, kroz ovaj pakao, uspeti da se dokopa Vojinog stana. Kao sve punoletne i radno sposobne žene u Jugoslaviji, i ona je prošla tromesečnu vojničku obuku, iz pištolja je gađala bolje od mene, ali ne kad je pijana od putovanja kroz univerzume.

Čim smo izašli iz lifta, neko ga je pozvao odozdo. Odlučio sam da uđemo u stan i ostavimo ulazna vrata otvorena. Unutra smo zatekli samo mog ćaleta kako puši u dnevnoj sobi.

„Gde je Kruno?“, pitao sam ga.

„Napustio položaj“, odgovorio je. „Čim ste otišli, krenuo je i on. Poručio ti je da je reč o posebnom zadatku na koji je poslao samoga sebe.“

„Po čijem ovlašćenju?!“, dreknuo sam.

„Po sopstvenom, rekao bih.“

Lift je, utom, došao gore, a paralelno s njim nekoliko vojnika je dotrčalo stepeništem.

„Ispraznite ovu prostoriju“, naredio je jedan, i mi smo iz dnevne sobe otišli u kuhinju, gde je neumorni Đuro Kuća i dalje dizao buku.

„Dabogda sestrama kosti jeli, jebem li vam decu od pô kila! Otvarajte!“

Dva vojnika stala su kraj kuhinjskih vrata, a ostali su za tren oka pregledali ostatak stana.

„Može!“, dreknuo je onaj što nas je oterao iz sobe i ja sam čuo kako gomila njih ulazi u stan, posle čega su zatvorili vrata, a neko je bušilicom krenuo da ih buši. Pretpostavio sam da su, prema Pravilu službe, menjali bravu na tek zaposednutom objektu. Mogao bih se opkladiti da su na naša vrata stavljali neprobojnu elektromagnetnu bravu G16, proizvedenu u OUR-u *Metalservis*.

Vojnici su se zatim sklonili sa kuhinjskih vrata, što sam protumačio kao znak da nam je kretanje u okvirima našeg stana omogućeno. Zakoračio sam ka dnevnoj sobi, a za mnom su krenuli čale i Voja.

„Ovamo, ovamo! Ođe me drže, vezanog u špajzu!“, drao se Đuro Kuća, pogrešno pretpostavivši da su naoružana lica radi njega ušla u stan.

U dnevnoj sobi nalazilo se njih osmoro, među kojima su bili Rambo, Bera i Mićko. Drug Mićko je stajao pored lica preko koga je bio navučen svileni džak. Primetio sam da su licu ruke slobodne, a pantalone bele.

„Gde je Kruno?“, pitao me je drug Mićko, koji je tada prvi put nazvao Kruna njegovim imenom.

„Samovoljno je napustio poziciju, družbe pukovniče“, raportirao sam.

„Dobro, još i bolje. Gde je Đuro?“

„U špajzu. U potpunosti je nekooperativan, agresivan i vulgaran.“

„Daj ga 'vamo.“

Otišao sam do špajza, otključao ga, za lakat ščepao Đura Kuću i pod pretnjom vatrenim oružjem sproveo ga u sobu. Kad je video silne vojnike s petokrakama, nije bio kurčevit kao do tad.

„Gospodo, ukoliko je ovo neki prevrat i ukoliko vam je potrebna moja novčana pomoć, mogli ste mi je i lijepo tražiti, a ne da me otimate, kao da ste narko-kartel“, obratio se upravo drugu Mićku.

„Umukni“, odgovorio mu je drug Mićko i, poput mađioničara koji skida svileni pokrov sa kaveza u kome je do malopre bio golub, povukao svilenu vreću sa lica koje je stajalo kraj njega.

Bio je to Josip Broz, drug Tito. Bio je u beloj uniformi, sa belom šapkom na glavi, star šezdesetak godina. Čale i ja stali smo mirno i salutirali, a Đuro Kuća je salutirao s obe ruke, s obzirom na to da je bio vezan.

„Tata, ko je ovaj?“, pitao je Voja.

„Ja sam Josip Broz Tito 2.0“, izgovorio je drug Tito Titovim glasom, ali s beogradskim naglaskom. „Proizveli su me pre tri dana najbolji jugoslovenski stručnjaci, od genetskog materijala koji je uzet sa Josipa Broza Tita, nekoliko meseci pre njegove biološke smrti. Moj zadatak je da pomognem u započinjanju ustanka za oslobođenje svih naroda i narodnosti nekadašnje Jugoslavije. Procenjeno je da će moje pojavljivanje u javnosti među stanovnicima ove realnosti biti od prelomnog značaja u novoj Narodnooslobodilačkoj borbi. Genetski sam modifikovan tako da sam zrele godine dostigao za sedamdeset i dva sata, a u naredna sedamdeset dva sata ću umreti. S obzirom na to da geni pamte sve, mozak mi je projektovan tako da se sećam svega iz svog osnovnog života, umem čak samoga sebe i da imitiram“, rekao je, a zatim nastavio da govori na način na koji je to radio prvi drug Tito. „Šta vi to ovdje radite, majku vam božiju? Gdje su vam omladinke? Gdje su vam moje slike?“, da bi potom nastavio da govori beogradski: „Nije loše, a?“

„Druže Tito, ja...“, zavapio je Đuro Kuća, srušivši se na kolena. „... ja imam vašu sliku kod kuće. Pokojni đed je rekao ko skloni ovu sliku sa zida, ruke mu se osušile, a usta za vrat okrenula! Eno je stoji i dalje u Nikšiću, baba redovno briše prašinu s nje.“

„Drugovi naučnici ocenili su da si ti sjajan kadar, a da je tvoja ovdašnja verzija kao stvorena za sprovođenje nove revolucije, stoga smo ti privremeno oduzeli slobodu i sklonili te van dometa stranih špijuna. Tvoje učešće u ustanku je neophodno ne bi li se nova Narodnooslobodilačka borba okončala pobedom proleterskih i slobodarskih snaga nad snagama globalnog imperijalizma, uz potpuno uništenje njihovih slugu i korporativnih bandi koje su okupirale našu domovinu.“

„Ne razumijem baš najbolje, ali sam shvatio da treba da izvršim svako vaše naređenje! Druže Tito, Đuro Kuća stavlja vam se na raspolaganje!“

„Kad mi istekne rok trajanja, ti ćeš nastaviti borbu. Javno ćeš se odreći svog kontrarevolucionarnog života, revidiraćeš stavove,

pružićeš primer drugima, podelićeš svoje bogatstvo vrtićima i upravljaićeš zemljom doživotno. Ukoliko ikad skreneš sa puta socijalizma i bratstva i jedinstva, jedinica druga Mićka će te smesta likvidirati. Jasno?“

„Ovaj... vrtićima?“, kao da se Đuro na trenutak pokolebao, a zatim se trgnuo. „Druže Tito, biće mi čast da i zadnju prljavu paru bačim da bih služio narodnoj revoluciji! Smrt fašizmu, sloboda narodu!“, dreknuo je.

„Ne kaže se to više tako“, osmehnuo se drug Tito. „Sada imamo drugu foru. Smrt bandi!“, podigao je ton.

„Sloboda Jugoslaviji!“, uzviknuli smo svi, a za nama i Đuro.

Vezisti druga Mićka ugasili su internet, a kablovsku televiziju su hakovali tako da se na svim kanalima video jedino program televizije koja je emitovala splećinu pod nazivom *Frke–šeme*. Pretpostavio sam da je tako bilo širom cele bivše Jugoslavije. Debeli znojavi proćelavi primitivac u majici na bretele pravo u kameru je urlao nerazumljive i nepovezane stvari, a dve prostitutke u kožnom donjem vešu vukle su ga za nogavice od sintetićke trenerke i smeiale se. Ostali ukućani pušili su cigarete i psovali se međusobno, nadjaćavajući se sa odvratnim narodnjacima koji su treštali sa razgласa.

U stanu koji je JNA konfiskovala i proglasila za tajni štab ustanika ostalo je, osim ćaleta, Voje i mene, još osam uniformisanih momaka, koji su u dnevnoj sobi pootvarali kompjutere i druge meni nepoznate naprave, pa smo gledali mali TV u kuhinji, ekran 37 centimetara, kakav sam poslednji put video 1996. Prošlo je dvadeset minuta otkako su ostali otišli napolje, slika na ekranu je nestala na nekoliko sekundi, da bi se, zatim, u studiju koji je inaće emitovao vesti, pojavio drug Tito, kome je sa leve strane stajao drug Bera, a sa desne drug Đuro. Drug Tito je već izgledao nešto starije nego u našoj dnevnoj sobi.

„Drugarice i drugovi Jugoslaveni, dragi radni narode“, počeo je da govori, oponašajući samoga sebe iz prošlosti. „Obraćam se, prije svega, vama iz SFRJ koji ste se igrom slućaja našli u ovom, paralelnom univerzumu. Sa zadovoljstvom vas mogu obavijestiti da su vojnici Jugoslavenske narodne armije brzom i efikasnom intervencijom postigli to da se zatvaranje portala između našeg i ovog univerzuma zaustavi, što znaći da životi vaših najmilijih od ove večeri nisu više ugroženi. No upravo stoga što je ta opasnost sprijećena, vi ih više nikada nećete vidjeti. Drugovi iz saveznog rukovodstva naložili su da se genetskim manipulacijama stvorim ja, kako bih vas, ali i sve ostale koji nam se žele pridružiti, poveo u borbu za oslobođenje iz ćeljusti globalnog imperijalizma i njegovih sluga, ćije smo lokalne vođe tokom dana uspješno eliminirali. Ovog

trenutka naređujem da se otpočne sa formiranjem ustaničkih četa. Smjesta se uputite ka najbližoj stanici milicije, gdje će vas čekati pripadnici JNA, koji će vam podijeliti oružje. Prilikom oslobađanja stanica milicije nismo naišli ni na kakav otpor, što znači da su domaći izdajnici i sluge kapitalističkih okupatora izuzetno slabog morala. Radi identifikacije bit će vam skenirane zenice, a tko se bude lažno predstavio kao Jugoslaven, sudit će mu se po kratkom postupku. Sada ću dati riječ drugu Đuri, kojeg ovdje dobro poznaju.“

Đuro Kuća je izvadio papir sa pripremljenim govorom i počeo da čita:

„Braćo i sestre, građanke i građani svih bivših jugoslovenskih republika, vi možda toga niste ni bili svjesni, ali naš univerzum je bio na ivici kolapsa. Da nije bilo drugova iz SFRJ, koji su efikasnom akcijom spriječili katastrofu, od nas ne bi ostalo ništa. Skoro trideset godina lutali smo kroz istoriju, prodavali sve što imamo, dopustili smo da nas zavade, ubijali smo se i srljali u ambis. Trebalo je da dođemo na ivicu potpunog uništenja da bismo se trgnuli. Kao što vjerojatno svi znate, ja sam veoma moćan čovjek, bio sam četvrti, da se tako izrazim, u regiji, a sad, poslije intervencije drugova pripadnika JNA, moglo bi se reći da sam postao najuticajniji politički subjekt onoga što će se u budućnosti zvati Nova Socijalistička Jugoslavija. Da ne dužim, odlučio sam da svoje bogatstvo, sve do posljednje pare, ustupim onima kojima je novac najpotrebniji, a to su naši najmlađi. Sve ću donirati jugoslovenskim vrtićima, a lično ću sa radošću postati proleter, neopterećen materijalnim bogatstvom i u potpunosti posvećen izgradnji novog socijalističkog poretka. Pozivam vas da se svi priključite novoformiranim partizanskim odredima kako bismo što prije uspostavili red na cjelokupnoj našoj teritoriji. Svi dobrovoljci neka u naredna dva sata dođu u sjedišta svojih opština, tamo ih čekaju drugovi iz JNA, sa daljnim instrukcijama. Među borcima je crvena zvijezda petokraka na kapi obavezna. Toliko od mene, za sad.“

Savio je papir i stavio ga u džep, da bi se zatim povukao korak unazad. Bio je ozbiljan i mrk, ali ne zato što je ucenjen, ne zato što je čitao govor koji mu je neko drugi napisao, već zato što je iskreno verovao u ono što je izgovarao. Iako u kretenskom odelu italijanske proizvodnje, sa idiotski zalizanom kosom, u klovnovskim špicastim

cipelama i sa ogavnim brčićima iznad usana, bio je to odjednom ponovo moj kolega Đuro, komunista nad komunistima.

Drug Tito je ponovo istupio, a meni su se naježile ruke i leđa.

„Od danas, drugarice i drugovi, uz našu pomoć, vaša budućnost je ponovo u vašim rukama. Imamo priliku ponovo uspostaviti društveni poredak zasnovan na bratstvu, jedinstvu i ekonomskom prosperitetu. U našoj borbi ne smijemo imati milosti za one koji nam se nađu na putu. Svi koji budu djelovali kontrarevolucionarno bit će na licu mjesta strijeljani. Za početak, odmah poslije ovog obraćanja, uslijedit će direktan prijenos izvršenja smrtno kazne nad svim učesnicima televizijskog programa koji se prikazivao na ovom kanalu. Time ćemo na simboličan način započeti naš povratak na vrh slobodarskog svijeta. Do postizanja svih naših ciljeva i uspostavljanja reda, mira i socijalističkog poretka na teritoriji cijele Jugoslavije, pozdravljam vas – smrt bandi, sloboda Jugoslaviji.“

Zatim je program nakratko ponovo bio prekinut, da bi se uskoro na ekranu pojavila slika bez tona. Učesnici programa *Frke–šeme* stajali su jedno do drugog, okrenuti zidu, a petorica pripadnika jedinice druga Mićka držali su ih na nišanu. Kada su repetirali oružje, čale je skočio i isključio televizor.

„Znači, idemo u partizane?“, rekao je.

Pretpostavili smo da se naređenja ne odnose na nas, s obzirom na naš poseban status, pa smo se dogovorili da ostanemo kod kuće i pratimo kako se okolnosti razvijaju, sve dok nam se neko ne obrati.

Prošlo je više od jednog sata, a ništa se nije dešavalo. Televizijskog programa nije bilo, interneta nije bilo, mobilne mreže nisu radile, a spolja se nije čulo ništa. Ustrali su se. Sedeli su kod kuće i pokušavali da svare večeru koju im je život upravo servirao. Za razliku od njih, svi državljani SFRJ zarobljeni u ovoj realnosti bez sumnje su postupili po naređenju i u tom trenutku su se već sigurno formirali prvi ustanički odredi. Celog života su nas za ovo pripremali, šta raditi u slučaju agresije, šta raditi u slučaju pokušaja kontrarevolucije, uvek pribeći partizanskoj borbi, toliko časova odbrane i zaštite, toliko meseci treninga, toliko vojnih vežbi, ništa nije bilo uzalud. Jedino što niko nije ni sanjao da ćemo izvršiti desant sami na sebe.

Iščekivanje je prekinuo zvuk voki-tokija. Začulo se: „Vrabac tri, prijem“, a vojnik koji je stajao ispred ulaznih vrata odgovorio je: „Vrabac tri, reci.“ – „Imamo dva lica ovde, jedno od njih tvrdi da je u direktnoj vezi sa subjektom broj tri. Prijem.“ – „Šaljem subjekta broj tri dole. Prijem.“

Vojnik se zatim obratio meni: „Idi dole, do straže, reši to.“

„Tata, je l' mogu i ja s tobom?“, bio je već pomalo dosadan Voja, ali nisam našao nijedan valjan razlog da ga ne povedem, osim eventualne zabrane službenog lica.

„Je l' može i on sa mnom, družo vodniče?“, pitao sam, a ovaj je, umesto odgovora, prisionio kažiprst na bravu G16 i vrata su bila otključana.

„Šta ste učili u školi o partizanima?“, pitao sam ga u liftu.

„Ništa, tata.“

„A o Drugom svetskom ratu?“

„Ih, to se uči tek u osmom razredu!“

Sišli smo u prizemlje i izašli napolje. Topli prolećni povetarac je duvao i pomerao mi šiške. Ispred zgrade smo zatekli tri stražara kako stoje sa puškama na gotovs kraj vozila marke yugo 55.

„Budi tu“, naredio sam Voji, koji je ostao ispred kapije, i zakoračio ka vozilu. „Drugovi, kako mogu da pomognem?“, pitao sam stražare, a onda sam uočio Tijanu na suvozačkom sedištu, pijanu kao čep, dok je za volanom bila Marina, ništa manje olešena. Ne verujem da sam ikada u životu bio tako srećan. Otvorio sam vrata, uhvatio Tijanu za glavu i poljubio je.

„Ljubavi...“, promrmljala je, „stigle smo... Šta, ovaj... šta ima novo?“

„Ćao... ej, ćao“, javila se i Marina, glave naslonjene na volan, „tri automobila smo slupale... dok smo stigle... dovde... hi-hi-hi...“

„Ovo je moja supruga“, rekao sam vojnicima, „a za volanom je njena sestra od tetke. Daću im malo preparata da se istrezne, ako dozvoljavate.“

„Druže, sklanjaj ih odavde, ne zanima me metod. Narediću gore da konfiskuju jedan od stanova, pa ćemo tamo da ih smestimo, dok ih ne rasporedimo u odgovarajuću jedinicu. Vrabac tri, prijem“, obratio se kolegi putem radio-veze.

„Vrabac tri, reci“, odgovorio je glas.

„Trebamo nam privremeni smeštaj za ova lica, konfiskujte stan po izboru, pa ih šaljem tamo. Prijem.“

„Razumeo. Budi na vezi. Prijem.“

Dok su se oni dogovarali, prišao sam Tijani, izvadio bočicu s kokainom i pokušao da je ubedim da drži glavu mirno i oči otvorene.

„Ljubavi, otvori oči širom“, naredio sam, držeći je za bradu, a ona je vrtela glavom levo-desno.

„Ne, ne, lepi... ti ih otvori širom!“, kikotala se.

„Molim te, ljubavi, rizikujemo da nas streljaju.“

„Ko? Ovi? Je l' znate, bre, čija sam ja ćerka!“, počela je da se dernja.

„Vojo, pomози mi, molim te!“, doviknuo sam i rvačkim zahvatom uhvatio Tijanu u „kragnu“. Plan mi je bio da je čvrsto držim, a da joj on sipa kap kokaina u oko, pa ćemo posle toga svi zajedno lakše izaći na kraj i sa Marinom, kojoj su crveni uvojci pravili dar-mar po licu, a nisam mogao da ne primetim njenu raskopčanu crvenu košulju i ispod nje crni brus.

„Mama?“, začuo sam Vojin glas iza sebe.

„Mama?“, ponovio sam, zatečen.

„Mama!“, povikao je Voja, oprčao oko kola, otvorio vrata i obesio se Marini oko vrata.

„Čujte, ovdje čovjek fakat ne može naći poštene cigarete“, oglasio se tik iza mene inspektor Kruno, koji je u rukama držao dva boksa sarajevske drine. „Jesam li što bitno propustio?“

EPILOG

Tajni štab je iste večeri premešten iz našeg stana na drugu lokaciju, a nama je bilo naloženo da se odmah javimo u jedinice. Kruno, Tijana, Marina i ja morali smo da se javimo u jedinicu sastavljenu od jugoslovenskih državljana, a moj ćale i Voja su se prijavili u jedinicu u kojoj je bilo lokalno stanovništvo. Ispostavilo se da su lokalne jedinice nenaoružane, a da je njihov zadatak pomaganje prilikom uspostavljanja civilne kontrole na oslobođenim teritorijama.

Čete mladih Jugoslovena su se u roku od nekoliko sati pretvorile u odrede, odredi u brigade, a brigade u divizije. Mediji su svakodnevno u podne puštali novi govor druga Tita, koji je bio čas u belo, čas u plavoj uniformi, a posle četiri dana bilo mi je jasno da su govori unapred snimljeni, pošto je klon jugoslovenskog maršala, prema sopstvenom priznanju, već morao biti ponovo mrtav.

U tim trenucima to nismo znali, ali su se u jednom delu Bosne formirale četničke jedinice, dok su se u drugom delu Bosne i dobrom delu Hrvatske formirali ustaški odredi. Srećom, te grupacije bile su sastavljene uglavnom od nesposobnih degenerika, pa je njihova eliminacija bila trenutna. Oni koji nisu bili likvidirani odvedeni su u zarobljeništvo, na meni nepoznatu lokaciju.

Nismo znali ni to da je Albancima koji nisu želeli da budu u novoj Jugoslaviji ostavljeno četrdeset osam sati da se iz nje povuku, međutim, gotovo svi su u njoj ostali. Za NATO trupe raspoređene na teritoriji SAP Kosovo otvoren je koridor za povlačenje ka Albaniji, čime je novo jugoslovensko rukovodstvo pružilo ruku mira, prijateljstva i saradnje međunarodnoj zajednici, bez obzira na to što su ovdašnji Amerikanci, po svemu sudeći, kroz portale slali svoje špijune u SFRJ, u očajničkim pokušajima da osujete novu revoluciju.

Drug Kruno pronašao je u Zagrebu svoju ovdašnju verziju, publicistu Kruna, koji ne samo što je izgledao identično kao inspektor Kruno, ne samo što je govorio na isti način kao Kruno, ne samo što je bio identično obučen kao Kruno, već se, među prvima, dobrovoljno javio u Brigadu civilne zaštite „Nepokoreni grad“.

Moj otac, Jugoslav Šipka, postao je zamenik komandanta Prve dobrovoljačke jugoslovenske armije, koju su sačinjavale divizije sastavljene od lokalnog stanovništva. Komandant Prve dobrovoljačke jugoslovenske armije bio je drug Majstorov – čika

Joca. Voja je postao komandir pionirske čete pri Trećoj beogradskoj dobrovoljačkoj brigadi „Slobodanka Danka Savić“. Tijana, Marina i ja smo, iako nam nije bilo baš najjasnije otkud to, spremno prihvatili činjenicu da je Voja biološki sin Marinine i moje ovdašnje kopije, čvrsto odlučili da ćemo se o mališanu zajednički starati, uz prećutkivanje činjenice o našem intimnom odnosu, sve dok za to ne dođe pravi trenutak.

Skoro cela teritorija Jugoslavije ubrzo je bila oslobođena, drug Tito je čestitao, putem televizije, narodima i narodnostima Jugoslavije pobjedu, a drug Đuro Kuća proglasio je osnivanje Nove Socijalističke Jugoslavije, trećeg juna ove godine. Istovremeno, najavio je i pripreme za prvo zasjedanje Vijeća narodnog oslobođenja nove Jugoslavije, skraćeno VNONJ.

Ovo je tek početak. Četiri godine nacističke okupacije nisu bile ništa u odnosu na četvrt veka vladavine trulog kapitalizma, mafije i švercera, na našoj teritoriji. Sve je bilo razjebano. U koji god kutak društva da zaviriš, naišao bi na trulež. Jedino je SR Slovenija bila u koliko-toliko podnošljivom stanju, zbog čega je odlučeno da njihovi narodni rukovodioci upravljaju prvom novojugoslovenskom desetoljetkom. Koliko god devastirana, bila je to naša domovina. Koliko god decenija borbe i rada bilo potrebno da je podignemo na noge i od nje stvorimo ono što ona prirodno mora biti, kontinentalna supersila i lider slobodnog sveta, neće nam biti teško.

Smrt bandi, sloboda Jugoslaviji.

U Beogradu, NSJ, 2017.

Mirko Šipka.

P. S. Otkako sam došao ovamo, nijednom nisam sanjao.

Izjave zahvalnosti

Snežani, mojoj majci i saborcu, još od 1975.

Đurđiji, koja je podrška kakvu pisac (i suprug) samo poželeti može, te svedok svim neverovatnim i nadrealnim fazama pisanja ove knjige.

Krunu Lokotaru, jer mi je bio inspiracija, podrška, stručni konsultant za dijaloge na hrvatskom i izvor sugestija, bez kojih ova knjiga ne bi bila to što jeste.

Teofilu Pančiću, koji javno voli moj književni rad, još od 2001.

Dejanu Ivkoviću, koji je došao na ideju da u knjigu ubacim Josipa Broza Tita 2.0.

Renatu Baretiću, koji je uredio način na koji u knjizi govori dalmatinski ustaša.

Tamari, koja me je inspirisala za Tamarin lik.

Gagiju, sa semafora na ćošku Džordža Vašingtona i Takovske, koji mi je bio inspiracija za Gagijev lik.

Duletu i Iliji, koji su ovu knjigu čitali dok je bila u rukopisu.

Svima u Laguni, zato što su složno stali iza ovog dela, a posebno Igoru.

O autoru

Marko Vidojković rođen je u Beogradu, 1975. Po obrazovanju je pravnik. Objavio romane *Ples sitnih demona* (2001), *Đavo je moj drug* (2002), *Pikavci na plaži* (2003), *Kandže* (2004), *Sve crvenkape su iste* (2006), *Hoću da mi se nešto lepo desi odmah* (2009), *Kandže 2: Diler i smrt* (2012) i *Urednik* (2014), kao i zbirke priča *Bog ti pomogo* (2007) i *Priče s dijagnozom* (2015). Za roman *Sve crvenkape su iste* dobio je Vitalovu nagradu za najbolju knjigu objavljenu u 2006, a *Kandže* su osvojile nagrade „Kočićevo pero“ i „Zlatni bestseler“. Romani *Kandže* i *Sve crvenkape su iste* prodati su oba u po više od 20.000 primeraka. Priče je objavljivao u mnogobrojnim časopisima i u zbirkama *Projekat Bukovski*, *Podgoričke priče*, *Pričaj mi o ocu*, *Priče o Kosovu* i *Orlovi ponovo lete*. Prevođen je na nemački, engleski, bugarski, slovenački, makedonski, poljski, mađarski i češki, a objavljivan je i u Hrvatskoj. S Miljenkom Jergovićem je 2010. bio protagonista dugometražnog dokumentarnog filma *Dugo putovanje kroz istoriju, historiju i povijest*, a iste godine je njegov prvi roman *Ples sitnih demona* bio adaptiran u pozorišnu predstavu, koja je s velikim uspehom igrana u beogradskom Dadovu. Vidojković je svoju prvu knjigu podelio čitaocima kao besplatan pdf na svojoj zvaničnoj *Fejsbuk* stranici. Bio je urednik u magazinima *Maxim* i *Playboy*. Bio je urednik i u beogradskoj kancelariji zagrebačkog izdavača knjiga *Profil*. Svirao i pevao u bendovima *The Goblins*, *Toxic Noise Team*, *On the Run*, *Snowdrop* i *Strap On*. Trenutno je gitarista i prateći vokal u bendu *Crveni vetar*. Bio je voditelj TV emisije *390 stepeni* na ATV Banja Luka, a trenutno je, zajedno s Nenadom Kulačinom, voditelj političkog špageti isterna *Dobar loš zao*, na RTV Šabac. Aktivista i borac za ljudska prava.

www.facebook.com/marko.vidojkovic.writer

Marko Vidojković

E baš vam hvala

Za izdavača

Dejan Papić

Urednik

Igor Marojević

Lektura i korektura

Aleksandra Stojković, Živana Rašković

Slog i prelom

Saša Dimitrijević

Dizajn korica

Nevena Mišković

Tiraž

3000

Beograd, 2017.

Izdavač

Laguna, Beograd

Resavska 33

Klub čitalaca: 011/3341-711

www.laguna.rs

e-mail: info@laguna.rs

Table of Contents

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36

[37](#)

[38](#)

[39](#)

[40](#)

[41](#)

[42](#)

[43](#)

[44](#)

[45](#)

[46](#)

[47](#)

[48](#)

[49](#)

[50](#)

[51](#)

[EPILOG](#)

[Izjave zahvalnosti](#)

[O autoru](#)

[O autoru](#)